

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 6-8. SINIFLAR TÜRKÇE ÖĞRETİM
PROGRAMINDAKİ “OKUDUĞU METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME”
KAZANIMLARINA ULAŞMA DÜZEYLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali ÖZARSLAN

MALATYA-2012

**T.C.
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
TÜRKÇE EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
TÜRKÇE ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 6-8. SINIFLAR TÜRKÇE ÖĞRETİM
PROGRAMINDAKİ “OKUDUĞU METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME”
KAZANIMLARINA ULAŞMA DÜZEYLERİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Ali ÖZARSLAN

Danışman: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif ÇEÇEN

MALATYA-2012

T.C.
İnönü Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe Eğitimi Ana Bilim Dalı
Türkçe Öğretmenliği Bilim Dalı

Ali ÖZARSLAN tarafından hazırlanan “**9. Sınıf Öğrencilerinin 6-8. Sınıflar Türkçe Öğretim Programındaki Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri**” başlıklı bu çalışma, 25.06.2012 tarihinde yapılan sınav sonucunda başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan : Doç. Dr. Nesrin SİS

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif ÇEÇEN

Üye : Yrd. Doç. Dr. İlhan ERDEM

Üye :

Üye :

O N A Y

...../...../2012

Prof. Dr. Celal ÇAKAN

Enstitü Müdürü

ONUR SÖZÜ

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif ÇEÇEN'in danışmanlığında yüksek lisans tezi olarak hazırladığım **“9. Sınıf Öğrencilerinin 6-8. Sınıflar Türkçe Öğretim Programındaki Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri”** başlıklı bu çalışmanın bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın tarafımdan yazıldığını ve yararlandığım bütün yapıtların hem metin içinde hem de kaynakçada yöntemine uygun biçimde gösterilenlerden oluştuğunu belirtir, bunu onurumla doğrularım.

Ali ÖZARSLAN

ÖN SÖZ

9. Sınıf Öğrencilerinin 6-8. Sınıflar Türkçe Öğretim Programındaki “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri” belirlemek amacıyla yapılan bu araştırma boyunca benden desteğini hiçbir zaman esirgemeyen değerli danışman hocam ve danışmanım Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif ÇEÇEN’e; önerileriyle çalışmaya katkı sağlayan değerli hocalarım Doç. Dr. Nesrin SİS ve Yrd. Doç. Dr. İlhan ERDEM’e; çalışmalarımın ötürü kendilerine zaman ayıramadığım eşim Hülya ÖZARSLAN ve çocuklarım Ömer Faruk ile Ahmet Eren’e; verilerin analizinde yardımcı olan arkadaşım Mehmet Ali GAZİ’ye teşekkür ederim.

Ali ÖZARSLAN

Haziran, 2012

ÖZET

9. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN 6-8. SINIFLAR TÜRKÇE ÖĞRETİM
PROGRAMINDAKİ OKUDUĞU METNİ ANLAMA VE ÇÖZÜMLEME
KAZANIMLARINA ULAŞMA DÜZEYLERİ

ÖZARSLAN, Ali

Yüksek Lisans, İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif ÇEÇEN

Haziran-2012, XXI + 169 sayfa

Bu araştırmanın amacı, dokuzuncu sınıf öğrencilerinin Türkçe dersi 6-8. Sınıflar Türkçe öğretim programında yer alan okuduğunu anlama kazanımlarına ulaşma düzeylerini değerlendirmektir. Bu nedenle betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma evrenini, Malatya il merkezindeki üç farklı lise türü oluşturmaktadır. Anadolu lisesi, genel lise ve güzel sanatlar lisesi 9. sınıf öğrencilerine veri toplamak amacı ile test uygulanmıştır. Testte “okuma” öğrenme alanının “okuduğu metni anlama ve çözümleme” kazanımlarından on dokuzunu değerlendirmeye yönelik 38 çoktan seçmeli soru sorulmuştur. Her kazanım için iki soru seçilmiştir.

Araştırmanın sonucunda, Anadolu lisesi öğrencilerinin testteki başarı oranlarının %91,32; genel lise öğrencilerinin başarı oranlarının %70,96; güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin başarı oranlarının %68,61 olduğu görülmüştür. Aynı testte cinsiyet farklılıkları ele alınmış, erkeklerin başarı oranları % 74,29; kız öğrencilerinin ise %79,64 olarak bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Türkçe öğretim programı, okuma kazanımları, okuduğunu anlama

ABSTRACT

ACHIEVING LEVELS OF 9. GRADE STUDENTS TO THE ACQUISITIONS OF
COMPREHENSION AND ANALYSIS OF THE TEXT 6-8 CLASSES TURKISH
TEACHING SYLLABUS

ÖZARSLAN, Ali

Master of Science, Inonu University, Institute of Educational Sciences

Department of Turkish Language Education

Supervisor: Asst. Prof. Dr. Mehmet Akif ÇEÇEN

June-2012, XXI + 169pages

The purpose of this study is to evaluate to achieving levels of the acquisition in reading comprehension of ninth grade students in the Turkish language teaching syllabus in the classes 6-8. for this reason, descriptive scanning model was used. Population of the study is three different types of high school in the center of Malatya. The test performed to ninth grade students of Anatolian high school, traditional high school, high school of the fine arts, due to collect data. In the test, 38 multiple-choice questions were asked to evaluate nineteen of the "comprehension and analyzing the text" acquisition of "reading" learning field. Two questions were chosen for a acquisition.

As a result of the study, it has seen that success rate of the Anatolian high school is 91.32 %, success rate of the traditional high school is 70.96%, success rate of the high school of fine arts is 68.61%. Gender differences was handled with in the same test and success rates were found to be 74.29% for male, 79.64% for female students.

KeyWords: Turkish teaching syllabus, reading acquisition, reading comprehension

İÇİNDEKİLER

KABUL VE ONAY SAYFASI.....	i
ONUR SÖZÜ	ii
ÖN SÖZ	iii
ÖZET	iv
ABSTRACT	v
İÇİNDEKİLER SAYFASI	vi
TABLolar GRAFİKLER VE ÇİZELGELER LİSTESİ	ix
KISALTMALAR LİSTESİ	xxi
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	2
1.3. Araştırmanın Önemi	3
1.4. Varsayımlar	5
1.5. Araştırmanın Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar	5
2. KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	6
2.1. KURAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1.1. Okuma	6
2.1.2. Okumayı Etkileyen Faktörler	11
2.1.2.1. Bireysel Faktörler	13
2.1.2.1.1. Fiziksel Faktörler	13
2.1.2.1.2. Bilişsel/Üstbilişsel Faktörler	16
2.1.2.1.3. Duyuşsal Faktörler	17
2.1.2.2. Birey Dışında Gelişen Faktörler	18
2.1.2.2.1. Çevresel Faktörler	18
2.1.2.2.2. Metinsel Faktörler	27
2.1.3. Okuduğunu Anlama	28
2.1.3.1. Anlam Kurmada Okuma Stratejilerine Duyulan İhtiyaç ve Okuma Stratejilerinin Yararları	31
2.1.3.1.1. Okuduğunu Anlama Amacıyla Geliştirilen Bazı Stratejiler	34
2.1.3.1.2. Üstbilişsel Okuma Stratejileri	37

2.1.4. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA OKUMA BECERİSİ	38
2.1.4.1. Okumanın Tanımı	39
2.1.4.2. Amaç ve Kazanımlar	39
2.1.4.3. Okuma Yöntem ve Teknikleri	42
2.1.4.4. Okuma Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler	43
2.1.4.5. Okuma Alanı Ölçme Ve Değerlendirme	45
2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	47
3. YÖNTEM	52
3.1. Araştırma Modeli	52
3.2. Örneklem	52
3.3. Verilerin Toplanması	52
3.4. Verilerin Analizi	53
4. BULGU VE YORUMLAR	54
4.1. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri	55
4.2. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri	74
4.3. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri	93
4.4. Tüm Okullardaki Öğrencilerinin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri	112
4.5. Cinsiyet Değişkenine Göre Başarı Oranı.....	131
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	138
5.1. Sonuçlar	138
5.2. Öneriler	142
5.2.1. Yapılacak Çalışmalara Yönelik Öneriler	143
KAYNAKÇA	144
EKLER.....	150
Ek1 Araştırmada Kullanılan Kazanımların Listesi	150
Ek2 Araştırmada Kullanılan Testte Kazanımları Ölçen Soru Numaraları	151
Ek3 Okuduğunu Anlama Kazanım Testi	152
Ek4 Soruların Güvenirlik Katsayısı	168

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1. Araştırmanın Örneklemine İlişkin Belgeler.....	52
Tablo 2. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	55
Tablo 3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	56
Tablo 4. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	57
Tablo 5. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	58
Tablo 6. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	59
Tablo 7. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	60
Tablo 8. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	61
Tablo 9. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	62
Tablo 10. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	63
Tablo 11. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	64
Tablo 12. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	65
Tablo 13. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	66
Tablo 14. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	67
Tablo 15. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	68
Tablo 16. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	69

Tablo 17. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	70
Tablo 18. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	71
Tablo 19. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	72
Tablo 20. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	73
Tablo 21. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	74
Tablo 22. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	75
Tablo 23. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	76
Tablo 24. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	77
Tablo 25. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	78
Tablo 26. Genel Lise Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	79
Tablo 27. Genel Lise Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	80
Tablo 28. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	81
Tablo 29. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	82
Tablo 30. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayrıt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	83
Tablo 31. Genel Lise Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	84
Tablo 32. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	85

Tablo 33. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	86
Tablo 34. Genel Lise Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	87
Tablo 35. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	88
Tablo 36. Genel Lise Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	89
Tablo 37. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	90
Tablo 38. Genel Lise Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	91
Tablo 39. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	92
Tablo 40. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.	93
Tablo 41. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	94
Tablo 42. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	95
Tablo 43. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	96
Tablo 44. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/ duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	97
Tablo 45. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	98
Tablo 46. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	99
Tablo 47. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	100
Tablo 48. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	101

Tablo 49. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	102
Tablo 50. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	103
Tablo 51. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	104
Tablo 52. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	105
Tablo 53. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	106
Tablo 54. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	107
Tablo 55. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	108
Tablo 56. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	109
Tablo 57. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	110
Tablo 58. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	111
Tablo 59. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	112
Tablo 60. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	113
Tablo 61. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	114
Tablo 62. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	115
Tablo 63. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	116
Tablo 64. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	117

Tablo 65. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	118
Tablo 66. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	119
Tablo 67. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	120
Tablo 68. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	121
Tablo 69. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	122
Tablo 70. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	123
Tablo 71. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	124
Tablo 72. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	125
Tablo 73. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	126
Tablo 74. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	127
Tablo 75. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	128
Tablo 76. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	129
Tablo 77. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	130
Tablo 78. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları.....	131
Tablo 79. Genel Lise Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları	132
Tablo 80. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları.....	133

Tablo 81. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Cinsiyete Göre Başarı Oranları	134
Tablo 82. Okul Türüne Göre Testteki Doğru Sayısına İlişkin Başarı Oranı	135
Tablo 83. Cinsiyete Göre Testteki Doğru Sayısına İlişkin Başarı Oranı	136
Tablo. 84. Öğrencilerin Kazanımlara Ulaşma Oranları.....	136

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik 1. PISA Ortalama Okuma Yeterliliği Puanları 2003-2009 Karşılaştırması...	33
Grafik 2. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	55
Grafik 3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	56
Grafik 4. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	57
Grafik 5. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.”Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	58
Grafik 6. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	59
Grafik 7. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	60
Grafik 8. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri,.....	61
Grafik 9. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	62
Grafik 10. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	63
Grafik 11. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	64
Grafik 12. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	65
Grafik 13. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.”Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	66
Grafik 14. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	67
Grafik 15. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	68
Grafik 16. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olankatkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	69

Grafik 17. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	70
Grafik 18. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	71
Grafik 19. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	72
Grafik 20. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Ulaşma Düzeyleri.....	73
Grafik 21. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	74
Grafik 22. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	75
Grafik 23. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	76
Grafik 24. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	77
Grafik 25. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	78
Grafik 26. Genel Lise Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	79
Grafik 27. Genel Lise Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	80
Grafik 28. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	81
Grafik 29. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	82
Grafik 30. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	83
Grafik 31. Genel Lise Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	84
Grafik 32. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	85

Grafik 33. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	86
Grafik 34. Genel Lise Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	87
Grafik 35. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma. Olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	88
Grafik 36. Genel Lise Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	89
Grafik 37. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	90
Grafik 38. Genel Lise Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	91
Grafik 39. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	92
Grafik 40. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	93
Grafik 41. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	94
Grafik 42. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	95
Grafik 43. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	96
Grafik 44. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/ duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	97
Grafik 45. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	98
Grafik 46. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	99
Grafik 47. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	100
Grafik 48. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	101

Grafik 49. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	102
Grafik 50. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	103
Grafik 51. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	104
Grafik 52. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	105
Grafik 53. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	106
Grafik 54. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	107
Grafik 55. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.”Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	108
Grafik 56. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	109
Grafik 57. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	110
Grafik 58. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	111
Grafik 59. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	112
Grafik 60. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	113
Grafik 61. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	114
Grafik 62. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	115
Grafik 63. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	116
Grafik 64. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	117

Grafik 65. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	118
Grafik66. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	119
Grafik 67. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	120
Grafik 68. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	121
Grafik 69 Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri	122
Grafik 70. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	123
Grafik 71. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	124
Grafik 72. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	125
Grafik 73. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	126
Grafik 74. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	127
Grafik 75. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	128
Grafik 76. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	129
Grafik 77. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri.....	130
Grafik 78. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları	131
Grafik 79. Genel Lise Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları.....	132
Grafik 80. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları....	133
Grafik 81. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Cinsiyete Göre Başarı Oranları	134
Grafik 82. Gerçekleşme Derecelerine Göre Kazanımlar.....	137

ÇİZELGELER LİSTESİ

Çizelge 1. Okuma Sürecinde Anlam Kurma Becerileri.....	31
Çizelge 2.1. Okuma Öncesinde Uygulanan Stratejiler	34
Çizelge 2.2. Okuma Sırasında Uygulanan Stratejiler.....	35
Çizelge 2.3. Okuma Sonrasında Uygulanan Stratejiler.....	36

KISALTMALAR

C	: Cilt
f	: Frekans
ISBN	: Uluslararası standart kitap numarası
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
s	: Sayfa
S	: Sayı
TDK	: Türk Dil Kurumu
TTKB	: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı
%	: Yüzde

1. BÖLÜM

GİRİŞ

Bu bölümde, tez konusu olarak ele alınan problem belirlenmiş; araştırmanın amacı, önemi vurgulanmış; varsayımlar, sınırlılıklar, tanımlar ve ilgili araştırmalar anlatılmıştır.

1.1. Problem Durumu

Bilgi, günümüz dünyasında en önemli güç hâline gelmiştir. İnsanlar bilgiyi elde edebilmenin yollarını her çağda aramış ve bilginin kendisi kadar onu elde etme yollarını da önemsemişlerdir. Bilimin her alanda çok süratli bir gelişme gösterdiği, sayısız araştırmaların yapıldığı ve makalelerin yazıldığı bir asırda “okuma” bu bilgileri elde etmenin en önemli yolu olarak görülmektedir. Bireysel olarak gerçekleştirebilecek bu faaliyet herhangi bir şata bağlı değildir. Bilgi, beceri, değer kazandırmada okul artık yegâne kurum değildir. Teknolojik gelişmeler, okul ile öğretmenin yapmaya çalıştığı farklı ortam ve zamanlarda yapılabilmesini sağlamaktadır.

Okumanın bilgi edinme dışında fonksiyonları da vardır. Okuma, verimli olduğu ölçüde kişinin sosyal statüsünü ve yaşam kalitesini etkileyen bir beceridir. “Okuma, bireysel anlamda gelişmiş bir kişiliğin, toplumsal anlamda da verimli bir ekonomi, demokratik bir yaşam ve sağlıklı bir toplumun en önemli şartlarından biridir.” (Devrimci, 1993:5). Okumanın kazandırdıkları sadece kişide kalmaz topluma da yansır.“Okuma bireye kazandırdığı dil, düşünce, başarı, eğitim, kişilik, verimlilik, prestij gibi faydaların yanında toplumların gelişmişlik düzeyini de doğrudan etkilemektedir.” (Yılmaz, 1993: 26-28).

Okuma, iletinin doğru biçimde algılanması halinde anlamlı olur. İyi bir okuma sadece kelimelerin yüzeysel anlamlarını bilmekle sınırlı kalmaz. Yazarın bağlam içerisinde üstü örtülü olarak ifade etmek istediklerini de kavrama, okuduklarını önceki bilgilerle karşılaştırıp yeni bir senteze ulaşma ideal okumanın gereklerindendir. Okunan materyalin içeriğinin gereği biçimde algılanması aynı zamanda dili doğru kullanabilme meselesidir. Çünkü dil, zihinler arası fikir, görüş ya da duygu aktarımında iletiyi taşıyan

en önemli ögedir. Okuyucu dili iyi bildiği sürece o dille aktarılan mesajları doğru olarak algılar. Bu durum kişinin iyi bir dil eğitimi almış ve dil becerilerini geliştirebilmiş olmasını zorunlu kılar.

Ülkemizde ilköğretim çağından itibaren öğrencilere dil eğitimi verilmekte ve dil becerilerinin geliştirilmesine çalışılmaktadır. İlköğretim Türkçe Programı (2005) iyi bir Türkçe eğitiminin öğrenciyi öğrenme sürecinde daha verimli kılacağını, böylelikle öğrencinin kendisini hayata ve geleceğe hazırlayacak birikimi edinebileceğini vurgulamaktadır.

Türkçe Dersi Öğretim Programı, “okuma, dinleme/izleme, konuşma, yazma öğrenme alanları ile dil bilgisinden oluşmaktadır. Programda yer alan okuma öğrenme alanında; okuma kuralları, okunan metinlerin anlaşılması ve çözümlenmesi, anlamlandırılması, okunan metinlerin değerlendirilmesi ve okumanın bir alışkanlık hâline dönüştürülmesine yönelik olarak çeşitli kazanım ve etkinliklere yer verilmiştir.

Yapılandırmacı yaklaşımı temel alan ilköğretim Türkçe müfredatı, öğrenci merkezli olduğundan öğrencilerin dil becerileriyle ulaşacakları kazanımlara önem verir. Bu çalışma ilköğretimden mezun olmuş öğrencilerin okuma kazanımlarına ulaşma düzeyini araştırmak amacıyla yapılmıştır. Çalışmada ilköğretim Türkçe programındaki “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” başlığı altında verilen kazanımlardan on dokuzu ele alınmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı, ilköğretim II. kademeyi bitiren öğrencilerin Türkçe programının öngördüğü okuma kazanımlarına ulaşma düzeyini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

Öğrenciler;

1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarabilirler mi?
2. Metindeki anahtar kelimeleri belirleyebilirler mi?

3. Metnin konusunu belirleyebilirler mi?
4. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirleyebilirler mi?
5. Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirleyebilirler mi?
6. Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirleyebilirler mi?
7. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirleyebilirler mi?
8. Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark edebilirler mi?
9. Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark edebilirler mi?
10. Okudukları metindeki öznel ve nesnel yargıları ayırt edebilirler mi?
11. Metne ilişkin sorular oluşturabilirler mi?
12. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrayabilirler mi?
13. Metnin planını kavrayabilirler mi?
14. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark edebilirler mi?
15. Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark edebilirler mi?
16. Metne ilişkin karşılaştırmalar yapabilirler mi?
17. Metnin öncesine ve/veya sonrasına ait kurgular yapabilirler mi?
18. Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlayabilirler mi?
19. Okudukları metne farklı başlıklar bulabilirler mi?
20. Öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeyinde cinsiyete göre bir farklılık var mıdır?
21. Öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeyinde okul türüne göre bir farklılık var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bilgiye ulaşmanın en yaygın yolu okumaktır. Bu nedenle okuma becerisi öğrenim sürecinde diğer dil becerilerine oranla daha büyük bir önem taşımaktadır. Öğrenci bu dil becerisinde hedeflenen kazanımlara ulaştığı, okuduklarını anlayabildiği ve çözümleyebildiği ölçüde bilgiyi yakalayacak, kendini ifade edebilecek ve günümüz dünyasına hazırlıklı hâle gelecektir.

Düşündüklerini tam olarak ifade edebilen ve okuduklarını doğru anlayan bireyler etkili bir dil eğitimi ile yetiştirilebilir. “Gerek ana dil eğitimi gerekse yabancı dil eğitiminin temel hedefi bireylerin dil becerilerini geliştirmektir.” (Coşkun, 2009: 49).

İfade yeteneği gelişmiş birey, sosyal kişilik geliştirir. Doğru yöntemlerle okudukça yeni bilgilere ulaşır ve bunları kendi bilgileriyle sentezleyip özgün bir sonuca varabilir. Bu tür bireylerin artmasıyla müreffeh, gelişmiş toplumlar oluşur. “Dinleme, okuma, konuşma ve yazma diye adlandırılan iletişimsel (dilsel) becerilerdeki yetkinlik bireylerin toplumsal yaşamın her alanındaki başarısını da belirleyen bir etkidir.” (Sever, 1998: 54).

İlköğretim Türkçe Programı, öğrencileri hayata hazırlayacak dil becerileri üzerine odaklanmıştır. “Sekiz yıllık ilköğretim sürecinde Türkçe öğretiminden beklenen, öğrencinin okuma, dinleme/izleme, konuşma ve yazma becerilerini dilin kurallarına uygun olarak geliştirmesidir.” (MEB, 2006: 2). Türkçe Öğretim Programı’nda okuma becerisiyle, öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemle okuyabilmeleri, okuduklarını değerlendirip eleştirel bir bakış açısıyla yorumlayabilmeleri ve okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri amaçlanmıştır.

Ailede aldığı dil eğitimi ile örgün öğrenime gelen öğrencinin programda hedeflenen becerileri ne ölçüde geliştirebileceğini birçok değişken belirler. Okul, öğretmen, akranlar, çevre, öğrencilerin biyolojik, psikolojik ve zihinsel özelliklerinden kaynaklanan bireysel farklılıklar, öğretim programının kalitesi gibi. Dolayısı ile eğitim süreci uygun fiziki koşullarda, bireyin farklılıklarını göz önüne alan bir anlayışla yönetilmelidir. Öğretmenlerce uygulanan öğretim programı dikkatle hazırlanmalı, hedefleri ve kazanımları iyi belirlenmiş bir program olmalıdır. Program her aşamada uygulayıcılar ve araştırmacılar tarafından değerlendirmeye tabi tutulmalıdır.

Bu çalışma, 2005 yılında uygulanmaya başlanan Türkçe Öğretim Programı’nın öğrencilerin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” alt başlığı altındaki kazanımlara ulaşma düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır. En iyi sonuca ulaşmak için programın öngördüğü eğitim sürecinden geçmiş öğrencilere, hazırlanan kazanım ölçme testi uygulanmıştır.

Bu çalışmada ulaşılan sonuçların ilköğretim öğrencilerinin okuma kazanımlarına ulaşma durumu konusunda yapılacak çalışmalara katkı sağlayacağı ve program geliştirme uzmanlarına yardımcı olacağı düşünülmektedir.

1.2. Varsayımlar

Araştırmada kullanılan testteki soruların kazanımları ölçecek nitelikte olduğu; testlere verilen cevapların öğrencilerin gerçek düzeyini yansıttığı varsayılmıştır.

1.3. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma, “okuduğu metni anlama ve çözümleme” amacına ilişkin 19 kazanımla sınırlıdır.

1.4. Tanımlar

Okuma: Okuma, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir. Okuma işi gözlerin ve ses organlarının çeşitli hareketlerini ve zihnin yazılı sembolleri anlamasıyla oluşur (Demirel, 2007: 109).

Anlama: Görülenlerden, duyulanlardan, okunanlardan veya bir kelimeden, sözden, davranıştan, olay ve olgudan bir sonuç çıkarma, mesaj alma, ne demek istendiğini veya neye işaret ettiğini kavrama ve bilgi edinmedir (Karakuş, 2005: 91).

Kazanım: Öğrenme süreci içinde, planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar yoluyla, öğrencilerin kazanması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir (Safran, 2004).

İçerik: Bir öğretim programında, üzerinde durulması ya da işlenmesi istenen etkinlikler, üniteler ya da konulardır (Sözer, 1998:63).

Eğitim: Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişimi meydana getirme sürecidir (Ertürk, 1972: 12).

Öğretim: Bir toplumun o toplumu oluşturan bireylerde bulunmasını istediği özellikleri kazandıran yani hedefleri açık seçik belirlenmiş bir süreçtir (Aşılıoğlu, 2011: 12).

Ders Programı: Bir ders süresi içinde planlanan amaçların kişiye nasıl kazandırılacağını gösteren bütün etkinliklerin yer aldığı programdır (Demirel, 2006:6).

KURAMSALÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Kuramsal Çerçeve

2.1.1. Okuma

İletişim ve teknoloji çağı olan 21. yüzyılda bilgiye ulaşma yolları şimdiye dek hiç olmadığı kadar çeşitlenmiştir. Bu gelişme aktarılan bilgiyi de artırmıştır. Gün geçtikçe artan ve değişik yollarla sunulan bilginin nasıl elde edileceği araştırmacıların önem verdikleri bir konudur. “Günümüzde teknolojik alandaki baş döndürücü gelişme ve değişimler bilginin üretilmesini, aktarılmasını, algılanıp yorumlanmasını önemli bir hâle getirmiştir.” (Temizkan, 2009:7). Bilimsel gelişmelere ve bilgiyi sunma çeşitliliğine rağmen okuma, bilgi edinme yollarının en önemlisi olmaya devam etmektedir.

Eğitim sistemimizde bilgi aktarımı büyük oranda okuma yoluyla yapılmakta ve okuma olmadan başarının gerçekleşemeyeceği öngörülmektedir. “Öğrenme sürecinde okumanın payı büyüktür. Bütün derslerin okumayı gerektirdiği göz önünde tutulacak olursa, okuma alışkanlığı ve sevgisi kazanmış bir öğrencinin diğer derslerde de başarılı olacağı açıktır.” (MEB, 2006: 205). Bu nedenle okuma, dil becerisi eğitim sürecinde diğer becerilere oranla önem arz eder. Özbay (2009: 3) da bugünkü eğitim sistemimizin daha çok, okuma üzerine kurulduğunu belirtir. “Okumanın, her derste önemli bir yeri vardır. Öğrenme büyük ölçüde okumaya dayanır. Bütün derslerin okumayı gerektirdiği göz önünde tutulacak olursa, iyi okumayan ve okuduğunu anlayamayan bir öğrencinin başarı kazanamayacağı açıktır.” (Cemiloğlu, 2001: 244). Arıcan ve Yılmaz (2010: 496) okuma alışkanlığının çok küçük yaşlardan itibaren kazandırılması bireysel açıdan olduğu kadar toplumsal açıdan da önem taşıdığını vurgular. “Okuma”nın bilgi edinmenin yanı sıra diğer katkıları da düşünülecek olursa okuma dil becerisine verilen önemin nedeni anlaşılmış olur. “Okuma yalnızca bilgi edinmede kafamıza takılan soruların yanıtını bulmada ya da başkalarının yaşantı ve deneyimlerini paylaşmada kullandığımız bir araç değildir. Davranış ve düşünüş gelişimini de besler geliştirir.” (Özdemir, 2005: 18).

Eskiden olduğu gibi günümüzde de en önemli bilgi edinme aracı olan okuma, araştırmacılar tarafından değişik biçimlerde tanımlanmıştır. Bunlardan bazıları şu şekilde sıralanabilir:

- Okuma, bir yazının harflerini sözcüklerini tanımak ve bunların anlamlarını kavramaktır (Göğüş, 1978: 60).
- Okuma, gözlerin ve ses organlarının çeşitli hareketlerinden ve zihnin anlama çabasından oluşan karmaşık bir etkinlik olup bir yazının harflerini, kelimelerini tanıma ve anlamlarını kavramaktır (Tazebay, 1993:3).
- Okuma, yazılı bir metni gözle takip ederek anlamaya çalışmaktır (Cemiloğlu, 2001: 89).
- Okuma, basılı bir sayfadaki yazıdan düşüncüyü anlamak yahut bir sayfadan anlam çıkarmaktır (Binbaşioğlu, 1993: 15).
- Bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir (Demirel, 1999: 59).
- Okuma, gözün satırlar üzerinde sıçraması sonucu kelime şekillerini görerek, bunların anlamlarını kavrama ve seslendirmedir (Öz, 2006: 211).

Yukarıdaki tanımlarda olduğu gibi birçok araştırmacı da (Sever, 2004; Akyol, 2006; Yıldız, 2006 vd.); okumayı, temelinde anlama ve gördüklerini anlamlandırma çabası olan bir etkinlik olarak ele almışlardır.

Özdemir (2005: 11-22) okumayı;

- Yaşam boyu kullanacağımız bir araç
- Öğrenmenin ve tam insan olmanın ana yolu
- Eleştirel düşüncenin kaynağı
- Yaşamımızı değiştiren ve zenginleştiren güç olarak değerlendirir.

Okumak ile okuryazar olmak arasında fark vardır. Okuyucu, anlamını bilmediği sözcükleri seslendiren kişi değildir. Çünkü okuma için anlama gerçekleşmelidir. Sadece harf ve kelimelerin tanınmasını “okuryazarlık” kavramıyla karşılayabiliriz. “Okuma bilmek, bir muharririn düşüncelerine ve hislerine nüfuz etmek, onları münakaşaya, tenkide, onlar hakkında hüküm vermeye kadir olmak demektir.” (Bernard, 1938’den akt. Çiftçi, 2007: 14). Okuma sadece yazılı kelimelerin sözlü tekrarından ibaret değildir (Ergenç, 1984: 242).

Eğitim sistemleri geliştikçe okuma kavramı ile ilgili daha kapsayıcı ve yenilikçi tanımlar da yapılmıştır. Bilgiyi sunma yollarına gelişen teknoloji ile birlikte yenileri eklenmiştir. Bir bakıma toplumların bilgiye ulaşma yollarının farklı olması ve eğitim anlayışındaki farklılıklar yeni tanımları zorunlu kılmaktadır. “Okuma kavramı gerek toplumların yapısı gerekse değişen şartlar nedeniyle farklı şekillerde tanımlanmakta ve kavrama yeni anlamlar yüklenmektedir.” (Arıcan: 2010: 9). Günümüzde bilgiler sadece metinlere hapsedilmediğine; grafik, şema, resim gibi şematik unsurlar da verildiğine göre bu tür görselleri anlamlandırmak da okuma sayılmaktadır. Bu durum da okuma kavramının sadece harf ve sözcükleri anlamlandırmaktan öte bütün görselleri kapsamasını zorunlu kılmaktadır. “Okuma bir bakıma gördüğünü anlama faaliyeti olup fiziksel ve zihinsel öğelerin birlikte kullanıldığı karmaşık bir dil becerisidir.” (Özbay, 2009: 2).

İlköğretim Birinci kademe dil becerileri arasında “görsel okuma ve görsel sunu” becerisinin dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerileriyle birlikte farklı bir beceri olarak ele alındığı görülür. İkinci kademe bu beceri ayrıca ele alınmamıştır. Çiftçi (2007) “görsel inceleme” ve “görsel sunum” becerilerinin batıdaki kaynaklarda olduğunu ve bunun ilköğretim ikinci kademe Türkçe Öğretim Programı’nda ayrıca yer almasının ikinci kademenin aleyhine bir durum olduğunu söyler. Bu iki dil becerisinin günümüz dil eğitim anlayışının ve dil becerilerinin gereği olarak öğrenme alanlarından sayılması gerektiğini belirtir. “Görsel inceleme kavramı ile okuma, yazma ve anlam kurma metinlerin dışına taşınmakta ve anlama becerilerine yeni bir boyut kazandırılmaktadır.”(Akyol, 2001: 19).

Ülper (2010), okuma tanımlarında genellikle okuma becerisinin bilişsel yönünün vurgulandığını ve okuma sürecinde okurun etkin rolüne dikkat çekildiğini vurgulamaktadır. Bu durumda okumanın duyuşsal yönünün de vurgulandığı bir tanım yapılabileceğini ileri sürerek “okuma” kavramına şöyle bir tanım getirmektedir: “Yazılı metnin üretildiği dilin anlamsal ve dilbilgisel özelliklerini tanıyan bireylerin belirli amaçlar doğrultusunda, hızlı bir biçimde kod çözerek ve birtakım stratejiler kullanarak, gerçekleştirdikleri, duyuşsal yönü de olan yinelemeli bir anlamlandırma sürecidir.” (Ülper, 2010: 3). Akyol okumayı tanımlarken görselleri yazısız kaynaklar olarak belirtir. Okuma; yazılı ve yazısız kaynaklar, okuyucu ve çevresel unsurların etkileşimi sonucu oluşan anlam kurma süreci olarak tanımlanmaktadır (Akyol, 2001: 14).

Okuma, birçok hedefleri olan ve sürece yayılan bir beceridir. Harflerin, sembollerin algılanmasıyla başlayan ve bilgilerin sınıflandırılması, sıralanması şeklinde devam ederek değerlendirmeye sonuçlanan okuma, Sever'e (2004) göre şu süreçleri kapsamaktadır:

- Okuma bir iletişim sürecidir.
- Okuma bir algılama sürecidir.
- Okuma bir öğrenme sürecidir.
- Okuma bilişsel, duyuşsal ve devinişsel boyutlu bir süreçtir.

Hayat boyu devam edecek bir okuma, kişiyi kültürlü, bilinçli ve olaylara daha geniş perspektiften bakabilen bir birey hâline getirecektir. "Okuma, insanın yeni kelimeler öğrenerek, anlayışla kazanarak, hayaller oluşturarak, yaratıcılığını geliştirerek ufkunu genişletir." (Akyol, 2011: 33).Toplumlar böyle bireylere sahip oldukça her bakımdan gelişir ve kalkınır.

Demirel ve Şahinel (2006: 83) okuma öğretiminin amaçlarını bu şekilde sıralamaktadır:

- Doğru, sürekli ve anlayarak okuma becerisi kazanabilme,
- Sözcük hazinesini geliştirebilme,
- Okumanın bilgi kazanımı yollarından biri olduğunu kavrayabilme,
- Doğru ve güzel bir dille yazılmış metinleri anlayarak anlatım gücünü geliştirme,
- Okumayı zevkli bir alışkanlık hâline getirebilme.

Ünalın (2001: 86) ise okuma çalışmalarının amaçlarını aşağıdaki şekilde belirtmektedir:

- Hızlı, doğru, sürekli ve anlamlı okuma,
- Okunan metni doğru ve çabuk anlama,
- Boş zamanlarını kitap okuyarak değerlendirme,
- Seviyeye uygun iyi kitap seçebilme,

- Kelime hazinesini zenginleştirebilme,
- Kitap okumanın en sağlıklı, en ucuz ve en kolay bilgi edinme yollarından biri olduğunu kavrama,
- Doğru ve güzel Türkçe ile yazılmış edebi metinler okuyarak anlatım gücünü geliştirme.

Özdemir (2005: 11-22) okumayı;

- Yaşam boyu kullanacağımız bir araç
- Öğrenmenin ve tam insan olmanın ana yolu
- Eleştirel düşüncenin kaynağı
- Yaşamımızı değiştiren ve zenginleştiren güç olarak değerlendirir

İsmet(2006: 271), bugün modern dünyanın; tüketime, metâ ve onunla ilgili maddi unsurlara özel bir vurgu yaptığı için insanlarda özellikle duygusal yönde bir kayba yol açtığını, bunun aynı zamanda modern insanda daha öncesinde görülmedik biçimde duyarsızlaşmaya yol açtığını belirterek edebiyatçıların sosyal hayatın bu duyarsızlığı karşısına çıkması gerektiğini vurgular. İsmet; aynı düşünceyle Cebeci'nin (2004: 30) sanatçı için öngördüğü duyarsızlaşma karşıtı işlevi, edebiyatçılar için öngörür. Toplum bu tür edebiyatçıların eserlerini okumakla yeniden duyarlılık kazanacaktır.

Birey, yukarda araştırmacıların belirttiğine ilave olarak kendi bilgilerini bütünleştirme, herhangi bir konuda yazma ihtiyacını karşılama, bir metni değerlendirme, zengin ve çeşitli yaşantılar sağlama hoşça vakit geçirme, eğlenme, tutumlarını güçlendirme ve sürdürme amacıyla okuyabilir.

Kişinin hedeflerine ulaşmasında en önemli unsurlardan olan “okuma” belli kurallar çerçevesinde yapılmalıdır. “İnsanoğlunun gelişmesinde ve ilerlemesinde şüphesiz en büyük katkıyı sunan okuma faaliyeti gelişigüzel yapılacak bir eylem değildir.” (Arıcı, 2008: 17). İyi bir amaç oluşturma, belli bir disiplin içinde okuma, akıcı ve stratejik okuma faaliyetinin gereklerinden bazılarıdır.

Okuma faaliyeti süreklilik kazanması amaca daha kolay ulaşma açısından önemlidir. Sert (2010: 74), günlük düzenli kitap okuma alışkanlığı olan öğrencilerin okuduğunu anlama puanları düzenli kitap okuma alışkanlığı olmayan öğrencilerden daha yüksek olduğunu ve dolayısıyla daha başarılı gözüktüğünü söyler. Okumanın hayat boyu sürebilmesi için bir isteklendirme gerekir. Bu isteklendirmeyi başta öğretmenler olmak üzere toplumun tüm kesiminin bireyde diri tutma çabaları okuma sürecinin sağlığı bakımından gereklidir. Bu çaba okuma kazanım ve hedefine de çabuk ulaşmayı sağlayacaktır.

2.1.2. Okumayı Etkileyen Faktörler

Birey toplumun yapı taşıdır. Çocuklar da toplumun geleceği. Bireyin kendini gerçekleştirebilmesi için gereken okuma becerisini engelleyecek faktörler dikkatle ele alınmalıdır. “Önde gelen psikologların hemen hepsinin ortak görüşü, hayatımız boyunca sahip olduğumuz karakter yapılanmasının temelinde çocukluk evresinin öteki bütün evrelerden çok daha fazla etkisi olduğu gerçeğidir.” (Emre, 2006: 185-186). Dolayısı ile özellikle çocukluk evresinde alınacak tedbirlerle hem bireyin hem toplumun sağlıklı gelişimini sağlanabilir.

Okuma kişinin zihinsel ve toplumsal gelişimine çok yönlü katkıda bulunur. Bu nedenle okumanın alışkanlık hâline gelmesi kişinin olduğu kadar toplumu da ilgilendiren bir durumdur. “Okuma gibi temel alışkanlıkların kazanılmasında, çocukluk döneminin yaşamsal bir öneme sahip olduğu belirtilmektedir.” (Yılmaz, 1998: 248). Geleceğini önemseyen toplumlar okumayı etkileyen faktörleri iyi tespit etmeli ve özellikle çocukluk döneminde okumanın önündeki engelleri kaldırmalıdır. Bu durum toplumu oluşturan fertlerin okuma yoluyla yeteneklerinin, soyut düşünebilme, zihinsel ve motor becerilerinin gelişmesini sağlayacaktır.

Okumayı engelleyen faktörlerle karşılaşan birey okuma alışkanlığı edinemez. Okuma alışkanlığı düzeyi konusunda dünyada kabul edilen standart ölçütler bulunmamaktadır. Araştırma bulguları milletlerin ve fertlerin farklı okuma alışkanlıklarına sahip olduğunu göstermektedir. Her toplum var olan uluslararası yaklaşımları kendi kültürel ve toplumsal özelliklerini de göz önüne alarak bu konuda

bazı ölçütler geliştirebilir. ALA (1978) ve UNESCO'nun (Staiger, 1979) önerdiği ölçütler şunlardır (Akt. Aksaçoğlu ve Yılmaz 2007: 6):

1. Üst Düzey Okuyucu : Ayda 2 kitap veya daha fazla kitap okuyan okuyucu,
2. Orta Düzey Okuyucu : Ayda 1 kitap okuyan okuyucu,
3. Zayıf Okuyucu : 2 ayda 1 kitap veya daha az kitap okuyan okuyucudur.

Alışkanlık haline gelmiş bir okuma üst düzey okumadır. Alışkanlığı yerleşmiş okuyucular, okuduğunu irdeler, yaşama geçirir ve kendi gelişmişliğini çevresine de yansıtabilir. Okuma alışkanlığını okuyucunun kişisel özellikleri ve yeterliliği, gördüğü eğitim sürecinin kalitesi, yetiştiği aile ve çevrenin yapısı gibi birçok faktör belirlemektedir. Bu nedenle okuma alışkanlığı kazandırmada özellikle eğitim sürecinde ayrıntılara dikkat edilmesi ve sürecin doğru planlanması gerekmektedir. “Okuma çalışmalarında gerçekleştirilecek faaliyetler okuma sevgisinin oluşmasına ve okuma alışkanlığının kazanılmasına hizmet edecektir.”(Balcı, 2009: 46).

İyi okuyucu aynı zamanda okumayı bir amaç uğruna yapar. Amaç, okuma etkinliğinde odaklanmayı sağlar ve metni okuma bu amaca göre şekillenir. Okumayı oluşturan yazar, okuyucu, amaç ve metin faktörleri bir bütün olarak değerlendirilir. Birisinde oluşabilecek aksaklık okuma verimini düşürür ve süreci olumsuz etkiler. Okunan metnin karşısındaki iletişim konumunu amaçlar belirler. “Bir makaleyi bir roman; bir denemeyi ya da eleştiriye öykü gibi okuyamayız. Bu farklı okuma yöntemi aslında amacımızdan gelir.” (Özdemir, 1991: 20).

Okuyucu anlamayı gerçekleştirirken yazarla da iletişim içindedir. Sembollerden, sözcüklerden hareketle bilişsel farkındalık becerilerini de kullanarak ne bildiğini ve ne bilmesi gerektiğini değerlendirir ve okuduğunu algılar. Okuyucunun yazarla iletişim kurabilmesi için algısında bir problemin olmaması, bilişsel farkındalık becerilerini kullanabilmesi gerekir.

Öğrencinin fiziksel ve zihinsel özellikleriyle karmaşık bir dil becerisi olan okumayı gerçekleştirebilmesi birçok faktöre bağlıdır. Özbay(2009: 42);öğrencinin sağlık durumunu, nörolojik ve fizyolojik yapısını, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimi ile içinde yaşadığı çevresel koşulları bu faktörlerden sayar. Yukarıdaki açıklamalar ve yapılan araştırmalar dikkate alındığında okumayı etkileyen faktörler şu şekilde sınıflandırılabilir:

- A. Bireysel Faktörler
 - 1. Fiziksel Faktörler
 - 2. Bilişsel/Üstbilişsel Faktörler
 - 3. Duyusal Faktörler
- B. Birey Dışında Gelişen Faktörler
 - 1. Çevresel Faktörler
 - 2. Metinsel Faktörler

2.1.2.1. Bireysel Faktörler

2.1.2.1.1. Fiziksel Faktörler

Okuma zihinsel unsurların yanında fiziksel unsurları da olan bir dil becerisidir. Öğrencinin okuma becerisini kazanabilmesi için gerekli fiziksel unsurlar görme, işitme, konuşma, zekâ ve nörolojik sorunlar olarak sıralanabilir.Özbay (2009: 42–43), fiziksel faktörler içinde “genel hareket yeteneği” ile “cinsiyet faktörü” nü de okumayı etkileyen fiziksel faktörlerden sayar. Öğrencinin psikomotor gelişiminin, belli hareketleri yapıp yapamamasının okumayı etkilediğini söyler. Ayrıca okumaya hazırlıklı olma ve hızlı okuma aşamalarında kızların erkeklerden daha ileri olduğunu vurgular.

a. Görme

Görme, okumanın temelidir. Öğrencinin okuyabilmesi için harfleri birbirinden ayırabilmesi ve harflerin oluşturduğu kelimeleri tanınması gerekir. Göz fonksiyonlarındaki aksaklık okumayı olumsuz etkiler. Okuma sırasında göz, sözcükler üzerinde sıçrama yaptığından göz hareketlerinin koordinasyonu önemlidir.

Öğrencinin görme duyusunda bir problem olmaması yetmez. Okumanın belli bir hızda olması gerektiğinden okuyucunun görme duyusunu geliştirerek gözün bir duruşta gördüğü alan olarak tanımlanan aktif görme alanını genişletmesi gerekir. Aktif görme alanı dar olan okuyucular bir duruşta daha az kelime görebilirler. Çiftçi (2007) okumada görme alanı ve gözlerin okuma esnasında sıçraması konusunda şunları söyler:

Okumada ilk faaliyet, yazı işaretlerinin kavranmasıdır. Göz, bir yazıyı okurken satır üzerinde kayarak ilerlemez; birbiri arkasına sıçramalar yaparak satırın belirli bir parçasını görür, her sıçramanın arkasında belirli bir duraklama yapar, sonra yeni bir vaziyet alarak satırın diğer bir parçasına geçer. Asıl okuma, bu sıçramalardan sonra gözün belli bir noktaya dikildiği duraklama sırasında olur. İyi bir okuyucuda, satırın bir sıçramada kavranan kısmı, zayıf okuyuculara nazaran daha uzun ve bunun için de duraklamalar daha azdır. Göz okunan kelimelere ne kadar alışık ise bir sıçramada kavradığı alan da o kadar geniş olur (Çiftçi, 2007: 34).

Gözün kavradığı alan ve beyne gönderdiği kelime sayısı arttıkça kavrama da artar. Beyne tek tek gönderilen sözcükler bir anlam oluşana kadar işlem görmez. (Karakoç, 2008: 64), beynin gözden daha hızlı çalıştığını bu nedenle kendisine ne kadar çok sözcük gönderilirse o kadar doğru ve tam anlayacağını ifade eder.

Okumayı engelleyen bir başka görme kusuru da disleksidir. Vassaf (2011: 107-108) araştırmalara dayanarak görmedeki aksaklıktan ötürü disleksisi olanlarda aşağıdaki özellikleri olabileceğini belirtir:

- Kişi gördüklerini birbirinden ayırt edemez, aralarındaki farkı göremez. Örneğin; “bey-bay, silik-sinik-sinek” kelimelerindeki farklar gibi.
- Algılamaları çok yavaş olabilir. Çünkü bu çocukların hem harfleri birer birer algılamaları yavaştır, hem de örneğe tekrar tekrar bakmak zorunluluğu duyarlar.
- Disleksili çocukların kimi harfleri genel biçim bakımından birbirinden ayırt edebildiği halde “b, d”, “u, n” gibi harfleri pek ayırt edemezler.
- Bu çocuklar iyi resim yapamazlar. Çizdikleri resimlerde önemli ayrıntılar eksik olur.

b. İşitme

Okumayı etkileyen faktörlerden biri de işitmedir. İşitme, ses ve alfabedeki karşılıkları olan harfler arasındaki ilişkiyi kurar. Okuma için gereken ses ve şekil arasındaki ilişkiyi kavrama, işitme sayesinde olur. İşitme fonksiyonları bozuk olan öğrenci sesler ile sözcük arasındaki ilişkiyi kavrayamaz. Dolayısı ile sesleri birleştirip hece veya sözcük hâline getirmede problem yaşar. Bu durum kişinin okuma becerisinin gelişmesine engel oluşturur.

Öğretmen, gözlem yaparak sınıf içersinde öğrencinin işitmeyle ilgili herhangi bir sorunu olup olmadığını tespit edebilir. İşitme sorunu öğrenciler söylenenleri sık sık tekrarlar, boynunu ileri doğru uzatır, gözlerini iyice açıp kafasını öğretmenin hareketine göre sürekli çevirerek dersi takip etmeye çalışır. Ferah (2005: 200), işitmeyle ilgili eksikliği olan çocukları okumaya hazırlamak için sistemli alıştırmalara ihtiyaç olduğunu söyler. Bu alıştırmalarda önce her sesin, ses olarak topluluğun önünde söylenmesi gerekir. Sonra iki sesli heceleri, daha sonra sesli-sessiz birleşimleri başkalarının önünde söyleyip bunları parçalara ayırmak da alıştırmanın bir parçasıdır.

c. Konuşma

Okuma becerisinin kazanılmasında dil gelişimi de çok önemlidir. Öğrencinin özellikle sesli okuma becerisinde istenen seviyede olabilmesi için okumaya başlamadan önce iyi bir konuşma yetisine sahip olması gerekir. Okuma sırasındaki kekeleme, sözcükleri veya sözcük gruplarını tekrarlama okumayı olumsuz etkiler.

d. Zekâ

Okuma dil becerisinin kazanılmasında zekâ önemli bir faktördür. Çocukların okumayı öğrenebilmesi ve bu beceriyi geliştirebilmesi için belirli bir zihinsel olgunluğa ulaşmaları gerekir. Zekâ olmadan okunandan bir anlam çıkarılamayacağı gibi okuma da gerçekteşemez.

Anlamlı okumayı öğrenme, zekâ ile yakından ilintilidir. Bireyin zihinsel algılama ve düşünme becerilerinin yeterli düzeyde olmaması okuma becerisini olumsuz yönde etkileyebilmektedir (Arıcı, 2008: 14).

e. Nörolojik Gelişim

Okuma fiziksel ve zihinsel unsurları olan bir beceridir. Zihinsel unsur okumanın gerçekleşebilmesi için bireyin, yazarın iletisini algılaması, ona tepki vermesidir ve beyinde gerçekleşir. Okuma esnasında gözün gördükleri beyne iletilir ve sözcükler, cümleler birleştirilerek anlama sağlanır. Bu nedenle beynin gelişimde herhangi bir anormallik olmaması gerekir.

Birçok okuma güçlüğüne merkezi sinir sisteminin olgunlaşmasındaki gecikme neden olmaktadır. Okuma sırasında beynin sol yarım küresinin özel bir rol üstlendiği düşünülmektedir. Beynin sol yarım küresinde yer alan iki alanın dil fonksiyonlarında çok önemli olduğu kabul edilmektedir. Bunlardan Broca alanı konuşma, Wernicke alanı ise anlama için önemlidir. Wernicke alanındaki hasar, dinleme ve okuduğunu anlama problemlerine yol açmaktadır. Broca alanında meydana gelen bir hasar ise sözlü okuma becerisini etkilemekte fakat anlamaya zarar vermemektedir (Harris ve Sipay, 1990'danakt. Yılmaz, 2006: 16).

2.1.2.1.2. Bilişsel/Üstbilişsel Faktörler

Her bireyin okuma ve anlama yeteneği farklıdır. Bu farklılıkta fiziksel ve çevresel faktörlerin yanı sıra bilişsel, Üstbilişsel etmenler de etkilidir. Bilişsel etmenler, okuma sürecinde okurun zihninde gerçekleşenler; Üstbilişsel etmenler ise okurun, bilişsel işlemlerin farkında olması ve bilişsel işlemleri yönlendirebilme becerisi olarak düşünülebilir (Ülper, 2010: 55).

Öğrenci, okuma becerisi için bilişsel alanında harf, hece, sözcük, cümle gibi gerekli bilgilere sahip olmalıdır. Anlam kurma için de sözcüklerin anlam ilişkileri, mecaz anlam, ana fikir gibi kavramları bilmelidir. Daha sonra Üstbilişsel beceriler devreye girecektir. Bu beceri okumanın belirli aşamalarında anlamada sorun yaşayan öğrencinin o aşamaya ait stratejileri devreye sokabilmesini sağlar. Bütün bu işlemler öğrencinin okuması ve okuduğunu anlaması üzerinde etkili olmaktadır.

2.1.2.1.3. Duyuşsal Faktörler

İnsan duygusal bir varlıktır. Öğrencinin kendisinden veya çevresinden kaynaklanan sınıf ortamı, arkadaş çevresi, öğretmen ve ebeveyn tutumu gibi birçok neden onu duygusal açıdan etkileyebilir. Duygusal açıdan sorunlu öğrenciler, okuma konusunda gerekli itici gücü kendilerinde bulamaz.

Duygusal problemler okuma motivasyonunu düşürür, dikkati dağıtır. Motivasyon okumanın sürekliliği için gereklidir. “Dinlediğimiz ve okuduğumuz bilgilerin zihne yerleştirilmesi için zihni devamlı zinde ve uyanık tutmak gerekir.” (Temizkan, 2009: 26). Dikkat dağınıca bilgi algılanamaz. Motivasyonu sağlayan dikkat unsuru eksik olursa anlamlı bir okuma gerçekleşemez. “Öğrencilerin öğretim programlarında belirlenen hedeflere ulaşabilmeleri ile güdülenmişlik düzeyleri (diğer etmenler yanında) arasında önemli bir bağın olduğu açıktır.” (Ülper, 2010: 96). Sosyal ve kültürel olanakların yetersizliği, zihinsel uyarıcıların azlığının yanında aile içinde söz sahibi olmama, dinlenmeme, ailenin ilgisizliği, aile ortamının huzursuzluğu da okumadaki başarıyı olumsuz etkiler (Yılmaz, 2006: 17). Bu nedenle öğretmenlerin ve ailelerin öğrenciyi etkileyebilecek bireye ait ve birey dışında gelişen durumların farkında olmaları gerekir.

Duygusal açıdan sağlıklı olmayan bir öğrencinin okumaya dikkatini verebilmesi beklenemez. “Karamsarlık, sorumsuzluk, kararsızlık, gerginlik, stres, sistemsiz düşünme, gelecek beklentisinin ve başarıma isteğinin olmaması, amaçsızlık, boş vermişlik, duygusal dengesizlik gibi psikolojik nedenler de okumaya yoğunlaşmayı engelleyecektir.” (Aktaş ve Gündüz, 2005). Bireysel olarak öğrenci okumaya hazırlıklı olmalı, okumanın önemini kavramalı, fiziki açıdan olduğu kadar duyuşsal yönden de sorunlarıyla başa çıkabilmeli ve bir hedefe sahip olmalıdır. Bunların eksikliği öğrencide okumaya karşı duyuşsal açıdan isteksizlik uyandıracaktır.

2.1.2.2. Birey Dışında Gelişen Faktörler

2.1.2.2.1. Çevresel Faktörler

İnsanoğlu sosyal bir varlıktır. Çevresindekiler ile sürekli etkileşim içindedir. “Öğrencinin içinde bulunduğu çevre imkânları, yaşadığı ortam ve sosyoekonomik düzey, onun hayatını doğrudan etkilemekte, eğitim öğretim faaliyetlerine yön vermektedir.” (Özbay, 2009: 43). “Doğası itibarıyla sosyal bir özellik gösteren ve mutlaka bir sosyal çevrede yaşayan insanın bütün eylemleri gibi okuma eylemi de yaşadığı çevreden etkilenir.” (Temizkan, 2009: 58).

Çevre, hem dil eğitiminde hem de okuma alışkanlığında önemli etkenlerdendir. Evinde okuma saatleri düzenlenen, öğretmeni kitap okuyan ve okumaya yönlendiren, kütüphaneye kolayca ulaşabilen öğrenci ile bütün bunlardan mahrum bir öğrencinin okuma konusunda aynı tutumu göstermesi beklenemez.

Sosyoekonomik durum da okuma alışkanlığını belirleyen etkenlerdendir. Bu durum öğrencinin kitaba rahat ulaşabilmesini, kitabı okuyacak vakti ve ortamı bulabilmesini sağlar. Güneş (1997: 245), okumanın sosyoekonomik durumla doğrudan ilgili olduğunu vurgular. Sosyoekonomik durum düştükçe okumada güçlükler başladığını, yükseldikçe de okuma yeteneği geliştiğini söyler.

Okumayı etkileyen çevresel faktörler aile, okul-öğretmen, arkadaş çevresi, kitap-kütüphane gibi alt başlıklardan oluşur.

a. Aile

Aile ortamı çocuğun değer yargılarının şekillendiği ilk ortamdır. Kitap okumanın değerli sayıldığı ve uygulandığı bir ailede yetişen birey okumaya yatkın olacaktır.

Araştırmacılar aile bireylerinin ve özellikle de anne babanın çocuğa model olabilmesinin okuma üzerinde etkili olduğunu vurgulamışlardır. “Okuma, okumaya değer verme ve okuma alışkanlığı kazanma anlayışlarında da ilk izlenimler ailede

kazanılır.” (Bircan ve Tekin, 1989: 400). “Çocuk ailesinin kitap okuduğunu, kitapları bilgilenmek amacıyla kullandığını gördükçe kendisi de kitap okumayı seçer ve kitapların yararlı kaynaklar olduğunu düşünür.” (Temizkan, 2009: 65). “Ana baba ve öğretmenler alışkanlıkların düzenli etkinliklerle oluşturulabileceğinin farkında olmalı, belirli günlerin belirli saatlerini okumaya ayırmalıdır.” (Calp, 2005: 95).

Ailenin ekonomik doymuşluğu, kültürel etkinliklere katılımını ve kitaba ulaşılabilirliğini beraberinde getirir. “Ailenin sosyoekonomik durumu bile bireyin dil becerilerinin dolayısıyla okuma becerisinin gelişimini etkilemektedir.” (Avcıoğlu, 2000: 10). Kitaba ulaşabilen ve kitap okuyan anne babanın çocuğu daha çok kelimeyle karşılaşacağı için kelime hazinesini geliştirecektir. Bu da öğrencinin okuduğunu anlamasını sağlar. Okuduğunu anlayan öğrencide okuma alışkanlığı gelişir.

Nas (2003: 161) ailenin çocuklarına okuma alışkanlığı kazandırabilmesi için aşağıdaki önerileri aktarmıştır:

- 1.Ebeveynler çocuklarına sık sık hikâyeler anlatmalı ve hikâyeleri yüksek sesle okumalıdır.
- 2.Ebeveynler çocukları için yaşlarına, isteklerine, ihtiyaçlarını gözetenek onlara uygun kişisel bir kütüphane kurmalıdır.
- 3.Ebeveynler çocuklarını cep harçlıklarından bir kısmını kitaplara harcama konusunda eğitmelidir.
- 4.Ebeveynler akşamın belli bir süresinin okumaya ayrılmalı, bu sürede ailenin her bir üyesi kendi kitabını okumalı ve bunu olabildiğince sık yapmalıdır.
- 5.Ebeveynler çocuklarıyla okudukları şeyler hakkında konuşmalıdır.
- 6.Ebeveynler çocuklarına okudukları şeyleri uygulayabileceklerini söylemeli ve kitapların onların hayatlarını aydınlattığını ve güzelleştirdiğini anlamalarında yardımcı olmalıdır.
- 7.Anne baba çocuk gelişimine, psikolojisine ilişkin kitapları okumalı; çocuğun gelişim özelliklerini bilmelidir. Çocuğu tanımalı, onun gereksinimlerini, ilgilerini dikkate almalıdır.
8. Ebeveyn çocuğuna uygun, nitelikli kitapları seçebilmelidir.
9. Aileler en az bir çocuk dergisine abone olmalı; aylık bütçe yaparken kitap, dergi, gazete için de para ayırmalıdır.

10.Kitaplıklara üye olunmalı, çocukların çocuk kitaplıklarına üye olması isteklendirilmelidir.

11.Çocuk, ders kitabı dışındaki çocuk edebiyatı ürünlerini (öykü, masal, şiir gibi) okuması için isteklendirilmelidir.

12.Çocuk anne babaya okumak isterse önem vererek dinlenmelidir. Ailece okunan bir bilmece kitabı bile çocuğun ailedeki neşeli havadan etkilenmesiyle okumayı sevmesine yardımcı olabilir.

13.Çocuğa armağan vermek için genelde kitap seçilmelidir.

14. Çok okuyan çocuklar genellikle anne babaları kitap okuyan çocuklardır. Okuma alışkanlığı kazandırmada anne baba okuyarak çocuğa örnek olmalıdır.

Yukarıdaki maddelere ek olarak;

- Eve kitap alınacaksa bunu çocuğa yaptırmak,
- Tatillerde gidilecek yerleri gezi kitaplarından araştırma işini çocuğa vermek,
- Ailece kitapçılara ve kütüphanelere gidip bu gezilere eğlenceli programlar katmak da çocuklarda okuma alışkanlığını geliştirir.

Çocuğun ailede kazanacağı kitap okuma alışkanlığı başta eğitim hayatı olmak üzere bütün hayatını etkiler. Sadece ders çalışmayı salık veren aileler de kitap okuma alışkanlığını engelleyebilmektedir. Aileler çocuklarına uygun kitap seçmeyi, onlarla okumayı ihmal etmemelidir.

b. Okul ve Öğretmen

Günümüzde okuma eğitiminin en yaygın, bilinçli olarak verildiği yerler daha çok okullardır. Okuma alışkanlığının kazanılmasında okul idaresine düşen görevler vardır. Okul idaresi öğrencilerin uygun ortamda eğitim öğretim görmesini sağlamakla yükümlüdür. Değişik sosyal etkinlikler düzenleyen ve seminer, konferans çalışmaları için sık sık yazar davet eden okullarda öğrenim gören çocuklar okumaya daha ilgili olur. Okulun fiziki şartları, eğitim-öğretim anlayışı, öğretmenlerinin niteliği, kütüphane imkânları, sosyal aktivitelere ayırdığı zaman gibi unsurlar öğrencinin okuma alışkanlığını etkileyen unsurlardır.

Öğrencinin okuma alışkanlığı üzerinde etkili faktörlerden biri de okullarda uygulanan öğretim yöntemidir. Ensar (2003: 270), klasik öğretme yöntemiyle modern öğretme sistemini karşılaştırırken modern öğretimde öğrencinin aktifliği üzerinde durur. Bu yöntemde öğretmenin öğrenciye rehberlik etme ve onu motive etmekle yükümlü olduğunu söyler. Böyle bir sistemde öğrenci kendi kendine öğrenmeye çabaladığından, yetişkinlik dönemindeki kişisel okuma alışkanlığının temelleri atılmış olur.

Öğretme yöntemlerini seçip uygulayacak olan öğretmenlerdir. Öğretmenler öğrencinin okuma alışkanlığı kazanmasında önemli role sahiptir. Yılmaz (1992: 6) okuma alışkanlığı açısından öğretmenlerin iki temel rolünün olduğunu söyler. Bunlar;

- Öğrenciye okuma alışkanlığı kazandırma sorumluluğunun bilinci,
- Öğrenciye okuma alışkanlığı kazandırma yollarını bilme sorumluluğunun bilincidir.

Öğretmenin okuma alışkanlığı kazandıracak öğrencileri çok iyi tanıması gerekir. “Öğretmenin en önemli görevlerinden biri de çocukların yaşlarına göre ne tür kitaplar okuyacağını bilmesidir.” (Öz, 2001: 207-208). Çocuklarda okuma eğilimlerini ve onlara ne gibi materyal verileceğini bilmek gerektiğini vurgulayarak çocukların yaşlarına göre ne tür kitaplara ilgi duyabilecekleri şöyle açıklar:

- Çocuklar 7 yaşlarında okumayı bilmediklerinden masal, fabl ve ilgi çekici hayat hikâyelerini zevkle dinlerler.
- Okumaya yeni başlayan çocuklar uyaklı ve sık tekrarlanan sözlerden, hayvan seslerini taklit yoluyla veren yazılardan ve şarkılardan hoşlanırlar.
- 8-9 yaşlarında çocuklar kendi kendilerine okumaya başlamışlardır. Bunlar da peri masalları ve gerçek hayatla ilgili hikâyeleri okumaktan hoşlanırlar.
- 9-11 yaşlarında çocuklar radyo, sinema, tiyatro gibi sanat etkinliklerinden hoşlanırlar. Bunlar iyi yöneltirirse okumayı geliştirir. Erkek çocuklar daha çok dramatik öyküler, kahramanlık seyahat ve polis hikâyelerin, buluşlarla ilgili fen alanındaki hikâyeleri doğa hayvan konulu hikâyeleri okurlar. Kız çocuklar ise daha çok okul ev ve hayatla ilgili yazılardan peri masallarından ve başka ülkelerle ilgili yazılardan hoşlanırlar.
- 11-14 yaşları arasındaki çocuklar konuları tarihi devirlerde veya başka ülkelerde geçen hikâyelerden hoşlanırlar. Özellikle erkek çocuklar savaşlarla, buluşlarla

keşiflerle ilgili yazıları beğenerek okurlar. Fen, bilim konularıyla ilgilenirler. Kız çocukları ise ev hayatı ile ilgili yazılardan, kahramanları kadın ve erkek olan hikâyelerden hoşlanırlar.

Öğretmenler, çocukların sınıf içindeki gelişimlerini gözlemledikleri için gerekli yönlendirmeleri yapabilir ve tedbirleri alabilir. Okullardaki sınıf öğretmenliği uygulaması sayesinde kendi sınıfını kitap fuarlarına, kütüphanelere bir plan dâhilinde götürebilir. “Okuldaki eğitim öğretim kadrosunun temelini oluşturan öğretmen, öğrencilerin okumaya karşı ilgili-ilgisiz, istekli-isteksiz, değerli-değersiz vb. duygular ve tutumlar geliştirmeleri üzerinde son derece etkilidir.” (Temizkan, 2009: 59). “Öğretmene ilk okuma çalışmalarından okumanın alışkanlık hâline gelmesine kadar büyük sorumluluklar düşmektedir.” (Özbay, 2009: 50).

Öğretmen sorumluluğunun bilincinde olup öğrencinin okuma alışkanlığı edinebilmesi için ailelerle de temas sağlamalıdır. “Farklı alanlardan da olsa öğretmenler okuma alışkanlığının kazandırılabilmesi için ortak bir bakış açısıyla çalışmalara katılmalı, aile ile yakın ilişki kurarak okuma alışkanlığının ebeveyn ve öğretmen arasındaki sıkı işbirliğiyle yerleştirilmesine gayret etmelidir.” (Yılmaz, 2000: 457). Bazı okullarda okuma alışkanlığını kazandırmak sadece Türkçe öğretmenlerinin görevi imiş gibi algılanmaktadır. Bu durum alışkanlığın yerleşmesinde olumsuz bir tablo oluşturmaktadır. Okuma alışkanlığını yerleştirmek eğitimin bütün unsurlarının ortak çalışmasıyla olabilir.

Nas (2003: 161), öğretmenin öğrencilere okuma alışkanlığını kazandırabilmesi için aşağıdaki konulara dikkat etmesi gerektiğini söyler:

1. Öğretmen öncelikle kendisi okumalı ve öğrencilere örnek olmalıdır.
2. Çocuğun gelişim özelliklerini bilmelidir. Çocuklara uygun kitaplar seçebilmelidir.
3. Sınıf kitaplığı kurmalı ve kitaplık koluna işlerlik kazandırılmalıdır. Öğrencileri sırayla görevlendirerek bütün öğrencilerin bu kolda etkin olmasını sağlamalıdır.
4. Çocukları ilgilendiren ilginç gazete kupürleri bülten tahtasına asmalıdır.

5. Haftada en az bir saat ayırarak serbest okuma saatleri düzenlenmelidir. Bu saatlerde çocuklar çocuk edebiyatı ürünlerini serbestçe okurlar. Öğretmenin çocuklara, bir kitabın bütününe ya da en çarpıcı bölümlerini okuması ve kitap üzerine tartışma açması da etkili olmaktadır.

6.10–11 yaşından sonra çocuklar okuyacakları kitapları kendileri seçebilmelidirler. Öğretmen bu konuda onlara kılavuzluk yapmalıdır.

7.Çocuklara okudukları kitapları sınıfta sözlü olarak tanıtırma fırsatı vermelidir. Kitap tanıtımı okul ya da duvar gazetesinde kullanılmak üzere yazılı da olabilir.

8.Yeni çıkan kitaplar tanıtılmalıdır.

9. Çocukları sınıfça zaman zaman çocuk kitaplıklarına götürmelidir. Okul ve kütüphanenin eğitim yaşamı boyunca eşgüdüm içinde çalışması, öğrenci öğretmen ilişkilerinin kütüphane aracılığıyla zenginleştirilmesi, okumayı vazgeçilmez bir alışkanlığa dönüştürebilir.

10. Çocuğa okuma alışkanlığı kazandırabilmek için anne babalarla iş birliği yapılmalıdır.

11. Öğretmen çocuklar yaş günlerinde birbirlerine kitap armağan etmeleri için ebeveynle iş birliği yapmalıdır.

12.Öğrencilere ödül verilecekse bu ödül daha çok kitap olmalıdır.

13.Çocuklar okudukları kitapları değiş tokuş etmeleri için isteklendirilmelidir. Çocukların birbirlerinden ödünç kitap alıp vermeleri okuma alışkanlığı kazandırılması için olumlu etki yapar.

14. Çocukların ders dışı okumalarına engel olacak şekilde ödevlendirilmemelidir.

15.Dünya Çocuk Kitapları Haftası ve Kütüphaneler Haftası çocukların etkin görev alacakları bir şekilde kutlanmalıdır.

16. İmkânlar ölçüsünde öğrenciler kitap fuarlarına, sergilerine, imza günlerine götürülmelidir.

17. Sınıfça en az bir çocuk dergisine abone olunmalıdır.

18. Yazarlar okula getirilmelidir.

19.Okunan kitapların yazarlarına mektup yazılmalıdır.

20.Çocukların okuma hızları artıran eğitimler verilmelidir. İyi, akıcı okuyamayan çocuk okumaktan zevk almaz.

21.Çocukların çoğu, özellikle okumayanlar kesiminden olanlar kitle iletişim araçlarının etkisi altındadırlar. Bu noktada öğretmen,kitle iletişim araçlarına karşı tavır takınmak yerine onu kaynak olarak kullanabileceklerini öğrencilere sezdirmelidir.

22.Öğretmen çocuk yayınlarını takip edip, notlar almalı, bu notlarını ve kitap tanıtım yazılarını bir dosyada toplamalıdır.

Öğretmenin öğrenciler için yapacaklarını planlamadan önce onları tanınması gerekir. Özgüven (2007: 121), bireyi tanımanın öğrenim faaliyetlerinin planlanmasını daha verimli hale getireceğini, öğrenci gelişimini hızlandırabileceğini ve öğrencinin bireysel yetenek, ilgi ve becerisine göre yönlendirilmesinde önemli rol oynayacağını vurgular. Yukarıda sayılan yöntemlerin tümünü uygulamak mümkün değildir. Bu durumda bireyin özelliklerine uygun maddelerin uygulanması bireyin okuma alışkanlığını kazanmasına yardımcı olacaktır.

c. Arkadaş Çevresi

Bireyin tutum, zihniyet ve davranışını, içinde bulunduğu kültür, toplum ve aile çevresinden sonra en fazla etkileyen hatta daha etkin olarak belirleyen unsur arkadaş çevresidir(Özbay, 2009: 46). Bu nedenle başkalarından etkilenme eğiliminde olan çocukların arkadaş seçimine özen gösterilmelidir. İyi bir kültürel ortamda yetişmiş öğrencilerin oluşturdukları arkadaşlık ortamında okuma alışkanlığı daha kolay yerleşebilmektedir. Araştırmacılar çocuklara arkadaşlarının verdiği kitapların, öğretmenin verdiklerinden okuma alışkanlığı kazandırma bakımından daha geliştirici olduğunu söylemektedir.

d. Kitap-Kütüphane

Kitapların niteliği ve kitaplara ulaşma imkânı öğrencinin okuma alışkanlığı kazanmasında önemli bir etkidir. Öğrencilerin ilgilendikleri konularla ilgili her türden esere rahatça ulaşabilecekleri yerlerin başında kütüphaneler gelir. İyi düzenlenmiş ve başvuru kaynaklarının dışında ilgi duyulan, güncel kitapların bulunduğu bir kütüphane öğrenciler için cazip hale gelir.

Özbay (2009) okuma eğitiminin alışkanlık hâline gelmesinde çocuğun çevresinde öncelikle evinde, sınıfında, okulda ve kolayca ulaşabileceği yakın bir semtte kütüphane bulunmasının olumlu bir etken olacağını vurgular. Sınıf, okul ve mahallede kütüphanenin bulunmaması öğrencilere ihtiyaç duydukları kitapları temin etmede zorluk çıkarır. Özellikle kırsal kesimlerde öğrenciler kütüphanelerden yeterince yararlanamamaktadır. Büyük şehirlerde de kütüphane sayıları nüfus artış oranına göre yeterli gelmemektedir. Bu durum okumanın önündeki engellerden biridir. Yılmaz (2008: 4), 2004 yılı istatistiklerine göre Türkiye’de ortalama 50000 kişiye bir kütüphanenin düşmesinin kütüphane dağılımında henüz istenen seviyede olmadığımızın göstergesi olduğunu belirtir. Ayrıca var olan kütüphanelerin fiziki koşullarının yetersizliği, zengin kitap çeşitliliğinin olmayışı kütüphanelerden beklenen faydanın görülememesine yol açmaktadır.

Kütüphanelerin önemine rağmen Balcı (2009) öğrencileri kitap okumaya büyük oranda anne-babaları ve öğretmenlerinin teşvik ettiğini kütüphanelerin okuma alışkanlığı kazandırmadaki etkisinin ise düşük olduğunu söylemektedir.

Dökmen (1994: 37) bir kitabın okunma düzeyini belirleyen faktörlerden birinin de “ulaşılabilirlik” olduğunu vurgular. Dolayısı ile öğrencilerin kitaba rahatlıkla ulaşabilecekleri kütüphanelerin sınıf, okul, aile, il, ilçe bazında yaygınlaştırılması gerekir. Maraşlı (2007: 79), kitapları ev içinde sadece kütüphanede bulundurmak yerine, özellikle yeni ve ilgi çekici olanları sehpa üzerine, masalara, koltuklara bırakmanın ev halkında kitaba karşı bir ilgi uyandıracağını söyler.

e. Diğer Çevresel Faktörler / Teknoloji

Gelişen teknoloji ile birlikte insanlar boş zamanları değerlendirmek için kitap, gazete, dergi okumak yerine televizyon, radyo, bilgisayar, VCD, DVD playergibi araçlarla vakit geçirmeye başlamıştır. Televizyon, radyo ve diğer video araçları, bireylere genelde okumayı içermeyen, görselliğe dayalı yeni bir yaşam biçimi dayatmıştır. Bu durum günümüzde okumayı engelleyen en önemli unsurlardan olmuş, üstelik televizyonlardaki uygunsuz içerikli programlar öğrenciler üzerinde değişik sorunlar oluşturmuştur. İnternet ise araştırmacılar tarafından günümüz bireyinin sosyalleşmesinin önünde bir engel olarak görülmüştür.

Araştırmalar öğrencilerin İnternet ve televizyon karşısında çokça vakit geçirdiğini ve bu nedenle okumaya vakit ayıramadıklarını göstermektedir. Aksaçlıoğlu ve Yılmaz (2007), öğrencilerin televizyon izleme ve bilgisayar kullanmalarının okuma alışkanlıkları üzerine etkisini belirlemek amacıyla bir araştırma yapmıştır. Çalışma, Ankara Büyükşehir Belediyesi sınırları içinde bulunan Özel Bilkent İlköğretim Okulu ve Çankaya İlköğretim Okulu'nda eğitim gören beşinci sınıf öğrencileri üzerinde 2005 yılında gerçekleştirilmiştir. Bu çerçevede, bu okullardaki 222 öğrenciye anket uygulanmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin boş zamanlarında kitap okumayı, bilgisayar kullanma ve televizyon izleme etkinliğinden daha sonra tercih ettiği, bilgisayar kullanma süresi ve televizyon izleme süresi ile kitap okuma sıklığı arasında ters orantılı bir ilişkinin olduğu anlaşılmıştır. Yine aynı çalışmada öğrencilerin boş zamanlarında gerçekleştirmek üzere kitap okumak, “televizyon izlemek” ve “bilgisayar kullanmak” etkinlikleri arasından kitap okumayı son sırada tercih ettikleri, ilk iki sıraya “bilgisayar kullanma” ve “televizyon izleme”yi koydukları sunucuna ulaşılmıştır.

İlköğretim 8. sınıf öğrencilerinin okuma ilgi ve alışkanlıklarına ilişkin yapılan değerlendirme sonucunda öğrencilerin kitap okuma alışkanlıklarının televizyon izleme alışkanlığının gerisinde kaldığı ve sınavlar (okul sınavları ve lise giriş sınavları) sebebiyle eğlenme/dinlenme amaçlı okumalara yeterli vakit ayıramadıkları tespit edilmiştir (Balcı, 2009: 6).

Odabaş vd. (2008) tarafından yapılan çalışmada üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı incelenmiştir. Öğrencilerin yarıya yakını vakitlerinin önemli bir kısmını televizyon izlemeye, müzik dinlemeye ve bilgisayar kullanmaya ayırmaktadır. Buna karşın kitap okumaya ayrılan süre söz edilen faaliyetlerin toplam süresinin çok altında kalmaktadır.

Televizyonun vakti boşa geçirmenin dışında birçok olumsuz yönü de vardır. “Televizyon, çocukların duyarsızlaşmalarına, şiddet içeren saldırgan davranışlarda bulunmalarına, konsantrasyon sorunları yaşamalarına, sağlıklı beslenme alışkanlıkları edinmelerine, dünya ile ilgili gerçek dışı düşüncelere sahip olmalarına, bilinçsiz bir tüketici olmalarına, yanlış kişilerle özdeşim kurmalarına, hayal güçlerinin, okuma ve yazma becerilerinin zayıflamasına neden olabilir.” (Berkowitz ve Rogers, 1986: 62, 67, 69; Evra, 1998: 32-33, 128; Greenfield, 1984: 49; Gunter ve Mcalleer, 1997: 24, 173;

Holtzman ve Lagunes, 1981: 22; Koolstra, Voort ve Kamp, 1997: 32, 128, 133; Akt. Aksaçlıoğlu A. G. ve Yılmaz B. 2007: 9). Ayrıca, televizyon çocukları dış ve zihin tembelleri olmaya yöneltmektedir (Turam, 1996: 47).

Yapılan bir diğer araştırmada “Teknoloji hangi etkinlikleri yapmanızı azalttı?” sorusuna verilen yanıtlara göre, çocukların %37’si okuma, %29’u oyun oynama, %27’si spor yapma ve %8’i bir müzik enstrümanı alma etkinliklerini azalttığını belirtmiştir (Brant, 2003. Akt. Aksaçlıoğlu ve Yılmaz, 2007: 12).

Okumayı etkileyen başka bir durum da son yıllarda yaygınlaşan dersane, test, sınav eksenli ğrenimdir. Veliler çocuklarının sınav başarısını daha çok nemsediğinden kitap okuma konusunda çocuklarına yönlendirici bir yaklaşım içinde olmamakta test çözerek sınava hazırlanmalarından yana hareket etmektedirler.

2.1.2.2.2. Metinsel Faktörler

Metnin türü ve yapısı anlamayı etkileyen faktörlerden biridir. Öğrenciler ğrenim hayatları boyunca farklı metin türleriyle karşılaşmaktadır. Masal, yk gibi olaya dayalı türleri okuyarak, dinleyerek büyüyen öğrenciler bilimsel metinlerle karşılaşınca zorlanabilmektedir. Her metin türü kendine özgü stratejilerle daha iyi anlaşılabilir. Bu nedenle öğrencilerin farklı metin türlerini nasıl okuyacaklarını bilmeleri gerekir. Bu bilgi ayrıca metni anlama ve yorumlama çalışmalarıyla da desteklenmelidir.

Farklı metinleri okumanın ve anlamının da eğitim sürecinde kazandırılması önemlidir (zbay, 2006: 163). Metnin türü ve okuyucunun seviyesine uygunluğu anlamayı etkileyen bir başka unsurdur. Okuyucu metnin yapısına tamamen yabancı ise, kullanılan kelimeleri yeterli düzeyde bilmiyorsa anlama da zayıf kalacaktır. Kelime hazinesinin zenginleştirilmesi, metin türleri ve metin yapıları hakkında bilgiler verilmesi anlama surecini etkileyecektir (Akçamete, 1989: 739).

2.1.3. Okuduğunu Anlama

Anlama becerilerini geliştirme son yıllarda üzerinde durulan önemli konulardandır. Bu anlamda akla ilk gelen ilk sorulardan biri “insan niçin okur?” sorusudur. “Okuma etkinliği, insanoğlunun bilgi kapasitesini artıran, düşünce ve inançlarına şekil veren, ona kişilik kazandıran etkin bir süreçtir.” (Epçaçan, 2009: 207). Bilgi birikiminin geometrik diziler halinde arttığı günümüzde, sadece okul öğrenimini tamamlamış olmak yeterli olmamaktadır. Bilimsel ve teknolojik gelişmeler, insanın toplum hayatına etkin katılımını gerektirmektedir. Bu katılım ise ancak okuma ve bilgilenme sayesinde olabilir (Calp, 2005: 80).

Kişinin sosyal statü kazanma, öğrenme, bilinçli ve anlamlı bir yaşam, hoşça vakit geçirme gibi hedefleri, okuma faaliyetinin hedefleri arasındadır. Bu hedefler ancak okuduğunu anlamayla gerçekleşebilir. Okuma süreci aynı zamanda anlama sürecidir. Anlama; kişinin metni doğru anlaması, metni yorumlaması ve anlatılanları kendi dünyasına davranış ve fikir bazında katabilmesidir. Araştırmacılar okuma öğretiminde temel amacın, okuduklarını anlayan, onlara tepkide bulunma yeteneğine sahip okuyucular yetiştirmek olduğunu vurgulamaktadır.

Anlama; dinleme, okuma ve görsel okuma yoluyla alınan bilgilerin üzerinde düşünme, nedenlerini araştırma, sonuçlar çıkarma ve değerlendirme biçimidir (Güneş, 2007: 229). Anlama okuma dil becerisinin en önemli unsurlarındandır. Okuma eğitiminin asıl amacı, bireyleri okuduğunu tam ve doğru anlar hâle getirmektir (Kavcar vd. 1998: 4).

Anlama sürecinin farklı aşamaları vardır. Göğüş (1978: 72), Gray ile Rogers’den aktararak bir metni anlamış olmanın şunları kapsadığını söyler:

- Yazarın sözlerini anlayıp ana düşünceyi kavramak
- Yazarın doğrudan anlatmadığı düşüncelerini kavramak
- Okunanı doğruluk, geçerlilik ve değer yönleriyle ölçebilmek
- Anladığını, duyduğunu davranışlarında uygulayabilmek

Temizkan (2009: 40), iletilerin anlaşılmasının okuyucunun bazı davranışlarına bağlı olduğunu söyleyerek bu davranışları şöyle açıklar:

- a. Metnin yapısını çözümleme: Kitap ya da yazıda var olan metnin bütünlüğü çözümlene ve görme anlamının önemli bir basamağıdır.
- b. Metnin içeriğini anlama ve yorumlama: Metinde iletilen mesajı eksiksiz alabilmek iletiyi taşıyan dilsel birimleri (Sözcük, cümle, söylem biçimleri) iyi tanımakla olur.
- c. Metni eleştirme: Kişinin okuduğu bir metin üzerinde düşünmesi, onu çeşitli açılardan gözden geçirmesi eylemi, yazarın kimi görüşlerine katılıp kimine katılmaması, metni eleştirmesi olarak adlandırılmaktadır.

Anlama sadece okuyucunun tutumuna bağlı bir süreç değildir. Metin ve bağlamın etkisi de göz ardı edilmemelidir. “Anlamlandırmayı salt okura indirgememek ve bir metnin anlamını hiçbir şey veya her şey olarak görmemek gerekir.” (Ülper 2010: 43). Göz sağlığı anlamada önemlidir. Okuduğunu anlama sürecinde metnin basılı olduğu kâğıdın kalitesi, metnin punto büyüklüğü, okuma mesafesinin doğru ayarlanması, satır aralığı ve okunan ortamın uygunluğu da etkilidir. Dağınık ve gürültülü ortamlar okuyucunun dikkatini dağıtacağı için anlamayı olumsuz etkiler. Bütün bunlarla birlikte anlama, okuyucunun aktif olması ile mümkün olabilir. Okuyucunun dilin kurallarını bilmesi, okuduğu konuyla ilgili donanımı, metnin türüne göre stratejiler kullanması anlamayı etkileyen önemli faktörlerdir. “Okuduğunu anlama başarısının belki de ilk basamağı, kişinin okuduğu metnin türüne özgü özellikleri ve bu türün gerektirdiği uygun okumayı bilmesidir.” (Özbay, 2009: 30).

İyi bir anlama için anlamayı engelleyen nedenleri belirleyip bu konudaki eksiklikleri gidermek gerekir. Göğüş (1978: 73-74), metinlerin anlaşılmasını temelde şu nedenlere dayandırmaktadır:

- Metnin dilinde bilinmeyen kelimelerin çokluğu,
- Anlatımın söz sanatlarıyla dolu olması,
- Konunun okuyucu için yabancı olması,
- Karşıt ve tutarsız düşünceleri yazıda birleştirme çabası,

- Okumayı öznel ve yüzeysel bir bakış açısıyla gerçekleştirmek derinlemesine incelemeyle anlamaya çalışmamak,
- Çocukların küçük yaşlarda kendi varlığı ile kendi dışındakileri ayıramamaları sonucu yanlış anlamaları,
- Asıl konu veya fikir yerine yan konu ya da fikirlere takılarak asıl konuyu yakalayamamak.

Akçamete (1989: 740) ise bu açıklamalara ek olarak okumaya karşı duyulan isteksizlik, hafıza zayıflığı, farklı okuma stratejilerini bilmeme ve anlamayı dar zamanlara sıkıştırmaya çalışmanın da anlama eksikliklerini doğurduğunu söyler.

Karatay (2011: 33 – 34), okuma engellerini fiziksel ve bilişsel engeller olarak sınıflandırır. Fiziksel engeller şunlardır:

- Göz kaslarının yetersizliği
- Miyopi ve hipermetropi bozukluklar
- Oturma şekli
- Okuma hızı ve okunan materyalin basım niteliği
- Okuma ortamının elverişsizliği

Bilişsel nedenler arasında ise şunlar yer alır:

- Odaklanamama
- Pasif okuma
- Okunan metinle ilgili ön bilgileri kullanamama
- Sözcük dağarcığının yetersizliği
- Dikkatsizlik
- Metindeki fikirleri organize edememe
- Duygusal sorunlar
- Kendini baskı altında hissetme
- Kişilikten kaynaklanan engeller
- Okurken uykunun gelmesi

Anlama süreci içerisinde okuyucu birçok beceriyi devreye sokar. Bu becerilerin değişik sınıflandırılması yapılmıştır. Akyol (2011: 34), Cramer' den (2004:299) uyarladığı çizelgede anlam kurma becerilerini şu şekilde sınıflandırır:

Çizelge 1: Okuma Sürecinde Anlam Kurma Becerileri

Basit Beceriler	İma ve Muhakemeye Dayalı Beceriler	Kelime Anlamı Becerileri	Yargılama, Takdir Etme, Değerlendirme Becerileri
1.Ana fikir 2. Aşamalandırma 3.Yönergeleri izleme 4.Yeniden ifade etme 5.Delil gösterme 6.Gerçek detayları bulma 7.Bilginin yerini belirleme	1.Çıkarım yapma 2.Tahmin etme 3.Uygulama yapma 4.Neden-sonuç 5.Açıklama 6.Farklılıkları bulma 7.Karşılaştırma yapma 8.Yorumlama 9.Sonuç belirleme 10.Genellemeler yapma 11.İma edilen ana fikri bulma	1.Kelimenin sözlük anlamını bilme 2.Kelimenin çağrıştırdığı anlamları bilme 3.Farklı anlamları bilme 4.Bağlamdaki anlamı bilme 5.Birleşik kelimeleri anlama 6.Eş anlamlıları bilme 7.Zıt anlamlıları bilme 8.Eşseslileri bilme 9.Kelime köklerini bilme 10.Mecazi ve kinayeli anlamları bilme 11.Kelime kökenlerini bilme 12.Deyimleri bilme 13.Benzetmeleri bilme	1.Ruh halini anlamak 2.Tavır ve tarzı anlamak 3.Tarif ve nitelendirmeleri anlama 4.Değerlendirebilme 5.Değer yargılarında bulunabilme 6.Hislerini ortaya koyabilme 7.Fikirlerini belirtebilme 8.Şakacı ve anlayışlı bir tutum 9.Güzelliği takdir edebilme

Cramer'den (2004: 299) uyarlayan Akyol (2008: 34).

Yukarıda verilen süreçleri uygulayabilme ve etkili bir anlama için bazı stratejiler kullanmak gerekir. İyi bir okuyucu planlı bir şekilde hareket eder. Bu nedenle öğrencilere gelişim özelliklerine ve ihtiyaçlarına uygun; çeşitli stratejileri ve stratejilerin öğretimini içeren okuduğunu anlama öğretimi vermek gerekmektedir.

2.1.3.1. Anlam Kurmada Okuma Stratejilerine Duyulan İhtiyaç ve Okuma Stratejilerinin Yararları

Okuma stratejileri anlamayı destekler ve okunanın anlaşılması durumunda okuyucuya yol gösterir. Okuduğunu anlama ise okuma alışkanlığını geliştiren temel etkidir. Bu nedenle okuma alışkanlığının kazanılmasında okuma stratejilerinin önemli bir yeri vardır.

Toplumumuzda ve öğrenciler arasında okuma alışkanlığının yerleşikliği ile ilgili tespitlerde bulunan birçok araştırma mevcuttur. Yılmaz (2006) üniversite öğrencilerinin öğrencilerin ancak % 5'inin özgür zamanlarını kütüphanede değerlendirdiğini belirtir. Odabaş vd. (2008) tarafından yapılan araştırmada üniversite öğrencilerinin okuma alışkanlığı incelenmiştir. Bir yıl içinde okudukları toplam kitap sayısının tespit edilmek istendiği bir soruda öğrencilerin yarısı (%46,1) en fazla beş kitap okuduğunu açıklarken, hiç kitap okumadığını belirten %4,6'lık grupla birlikte öğrencilerin yaklaşık yarıya yakınının ya hiç kitap okumadığı ya da en fazla 5 kitap okuduğunu söylemiştir. Bu durum üniversite öğrencileri arasında kitap okuma alışkanlığının zayıf olduğunu gösterir.

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 1993 yılında yaptırdığı bir ankete göre gençlerin %61'i son bir ayda hiç kitap okumamıştır. Üniversite öğrencilerinin okuma oranı ise %37,1'dir (Esgin ve Karadağ, 2000). Uluslararası Okuma Becerilerinde Gelişim Projesi (PIRLS) çerçevesinde 35 ülkede öğrencilerin okuma başarıları, okuma alışkanlıkları gibi konularda oldukça kapsamlı olarak yapılan araştırmada Türkiye'nin dünya ortalaması altında kalan 11 ülkeden biri olduğu görülmüştür (Arıcı, 2008: 98).

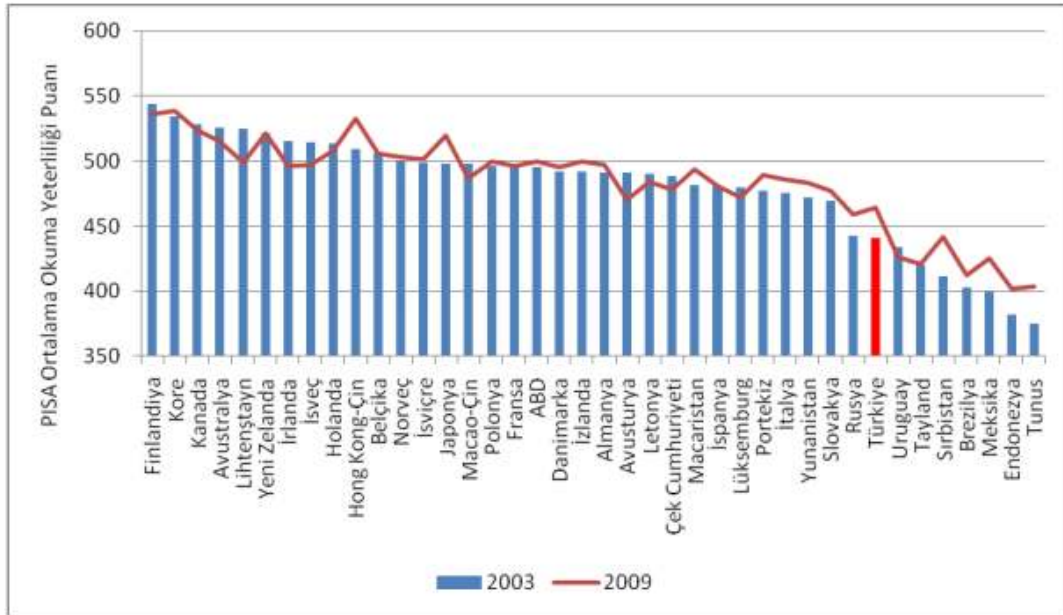
Okuma becerilerinin de ölçüldüğü PISA (Program for International Student Assessment) yani Uluslar Arası Öğrenci Başarısını Belirleme Programı OECD ülkelerindeki 15 yaş grubu öğrencilerin zorunlu eğitim sonunda, katılacakları günümüz bilgi toplumunda karşılaşabilecekleri durumlar karşısında ne ölçüde hazırlıklı yetiştirildiklerini belirlemek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçülmeye çalışılan nitelik, öğrencilerin okulda müfredat kapsamında ele alına konuları ne dereceye kadar öğrendikleri değil, gerçek hayatta karşılaşabilecekleri durumlarda sahip oldukları bilgi ve becerileri kullanabilme yeteneği, öğrencilerin düşüncelerini analiz edebilme, akıl

yürütme ve okulda öğrendikleri fen ve matematik kavramlarını kullanarak etkin bir iletişim kurma becerisine sahip olup olmadıklarıdır. Özenç ve Aslanhan (2010), 2009 PISA sonuçlarını değerlendirdiği çalışmada okuma yeterliliği ile ilgili şu tespitlerde bulunmuştur:

1. 2009 yılında değerlendirmeye alınan 65 ülkeye bakıldığında, Türkiye, okuma yeterliliğinde 41.sıradadır.
2. Ortalama puanlar ve sıralamada olumlu gelişmeler gözlense de, Türkiye 2003 yılında okuma yeterliliği, matematik ve fen bilimlerinde yer aldığı seviyelerden üst seviyeye yükselememiştir. Türkiye 2003 okuma yeterliliği alanlarında seviye 2’de bulunmaktadır. 2009 sonuçları da aynı seviyede kaldığımızı göstermektedir.

Çalışmada 2003 ve 2009 PISA sonuçlarını karşılaştıran bir grafik de verilmiştir. Kısmi bir düzelme görülse ülkemizin okuma yeterliliği açısından istenen düzeyde olmadığı görülmektedir.

Grafik 1. PISA Ortalama Okuma Yeterliliği Puanları 2003-2009 Karşılaştırması

Kaynak: Özenç, B. ve Arslanhan, S. (2010). PISA 2009 Sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme.

Araştırmaların ortak sonucunda öğrencilerin okuma alışkanlığı edinmediği görülmektedir. Okuma alışkanlığının yerleşmemesinde birçok faktörün etkili olduğu bilinse de eğitim sistemimizin bu konuda yetersiz kaldığı açıktır. Okuma alışkanlığını geliştiren temel etken olan “okuduğunu anlama” yetisi, okuma stratejileriyle

kazanılabilir. Özellikle bireyin eğitiminde temel basamağı oluşturan ilköğretimde, bu stratejilerin verilmesi gerekir.

2.1.3.1.1. Okuduğunu Anlama Amacıyla Geliştirilen Bazı Stratejiler

Okuma dil becerisinin temel hedefi olan “anlama” her zaman yeteri kadar gerçekleşmeyebilir. Okuyucu böyle durumlarda metni anlayabilmek için bazı okuma stratejileri kullanır. Bu stratejiler metnin içeriğini daha iyi kavratır. “Okuyucuların uygun okuma stratejilerini kullanmaları ve okuma amaçlarını belirlemeleri anlama çalışmalarının ilk basamağını oluşturur.” (Yalçın, 2002: 64).

Okuyucuların farklı okuma stratejilerini bilmeleri ve okuma sürecinde kullanmaları gerekmektedir (Akyol, 2007: 32). Okuma stratejisi sınıflamaları araştırmacılar tarafından “okuma öncesi”, “okuma sırası” ve “okuma sonrası” olmak üzere üç bölümde ele alınmıştır. Okuma Stratejilerini “Okuma Öncesi”, “Okuma Sırası” ve “Okuma Sonrası” şeklinde ayırmak daha kullanışlı bir şekilde uygulanmasını sağlamak açısından önemlidir.” (Birincioğlu, 2006; Karatay, 2007).

Temizkan (2008); okuma stratejilerini ele aldığı araştırmada Collins ve Cheek (1999), Robinson (1962), Gürses (2002), Huffmann (1998), Eke ve diğerleri (2003), Smith ve Eliot (1986), Quiocho (1977), Thorndike (1986), Oxford (1990) ve Sarig (1987)’in geliştirmiş olduğu okuma stratejilerinden yararlanarak okuma stratejilerini şu şekilde tabloştırmıştır:

Çizelge 2.1. Okuma Öncesinde Uygulanan Stratejiler

1. Ön Bilgileri Harekete Geçirme
1.1. Konu hakkında önceden edindiğim bilgileri kısaca yazarım.
2. Metnin İçeriğini Tahmin Etme
2.1. Metnin içeriği hakkındaki tahminlerde bulunur ve not alırım.
2.2. Metinle ilgili verilen kelimelerden hangilerinin o metinde kullanılabileceğini tahmin ederim.
2.3. Metinle ilgili verilen cümlelerden hangilerinin o metinde kullanılabileceğini tahmin ederim.
2.4. Yazarın ben olduğumu düşünerek neler anlatabileceğimi not ederim.
3. Okumanın Amacını Belirleme
3.1. Okuma hangi amaçla yaptığımı tespit ederim.

Ön bilgilerini harekete geçiren okuyucu metni daha dikkatli okur, bilgisini yeniden düzenlemiş ve eksiklikleri görmüş olur. “Ön bilgileri harekete geçirme, metni okumak için yapılan bir hazırlıktır. Hazırlık da okunanın daha iyi anlaşılmasını sağlar. Yeterli ön bilgiye sahip olmak ön şarttır.”(Topkins, 2006. Akt. Akyol, 2009: 25).

Okuyucunun okumaya başlarken yapacağı bir diğer iş de amaç belirlemedir. “Amaçının belirlenmesi okuyucunun motivasyonunu arttıran bir yöntemdir. Metnin yapı özellikleri, kullanılacak stratejinin seçiminde ne kadar etkili olursa olsun, okumanın amacı daima ön planda tutulmalıdır.” (Güleryüz, 2002: 173).

Çizelge 2.2. Okuma Sırasında Uygulanan Stratejiler

Metni Birinci Defa Okuma Sırasında
1. Anlamını bilmediğim kelimeleri belirleyip anlamlarını öğrenmeye çalışırım.
2. Metni birbirine bağlayan öğelerini belirler ve metne kattığı anlamları çözmeye çalışırım.
3. Metnin konusunu bulurum
3.1. Metnin ilk cümlesini okurum ve bu cümlede yazarın ne üzerinde durduğunu belirlerim.
3.2. Metnin son cümlesini okurum ve bu cümlede yazarın ne üzerinde durduğunu belirlerim.
3.3. Her paragrafın ilk cümlesini okurum ve yazarın ne üzerinde durduğunu belirlerim.
3.4. Metnin giriş paragrafını okurum ve bu paragrafta yazarın ne üzerinde durduğunu belirlerim.
3.5. Metnin sonuç paragrafını okurum ve bu paragrafta yazarın ne üzerinde durduğunu belirlerim.
3.6. Metinde en çok kullanılan kelimeleri belirlerim.
Metni İkinci Defa Okuma Sırasında
1. Metindeki önemli bölümlerin altını çizerim.
2. Metnin anahtar kelimelerini belirlerim.
3. Metnin önemli bölümlerinden notlar alırım.
4. Her paragrafta yazarın ele aldığı düşüncüyü belirleyerek metnin yardımcı düşüncelerini bulurum.
5. Metnin içeriği hakkında önceden yaptığım tahminlerle metinde işlenen düşünceleri karşılaştırırım.
6. Metinde durumlar, kavramlar, nesneler vb. arasında yapılan karşılaştırmaları belirlerim.
7. Metinde açık veya örtük olarak yapılan tanımlamaları belirlerim.
8. Metinde durumlar, kavramlar, nesneler vb. arasında kurulan benzerlikleri belirlerim.
9. Metindeki şart ifadelerini belirlerim.
10. Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini belirlerim.
11. Metinde durumlar, kavramlar, nesneler vb. arasında kurulan eşleştirmeleri belirlerim.

12. Metnin ana fikrini bulurum.
12.1. Metnin altı çizili bölümlerini gözden geçirir ve bir cümlede toplarım.
12.2. Metinden alınan notları gözden geçiririm ve bunları bir cümlede toplarım.
12.3. Metnin anahtar kelimelerini yeniden gözden geçiririm ve bunları bir cümle içinde birleştiririm.
12.4. Metnin yardımcı düşüncelerini yeniden gözden geçiririm ve bunları bir cümlede toplarım.
12.5. Metnin içerik haritasını çıkarırım.

Okuma süreci okuyucunun yazarla baş başa kaldığı bir süreçtir. Okuyucu okuma esnasında metni ilk olarak üstünkörü tarar ve metnin konusunu, anahtar kelimelerini bulmaya çalışır. Yazarın anlattıklarından çıkarımlar yapabilmek için metnin ana fikri ve metinde kullanılan yardımcı düşünceler belirlenmeli, gerekirse metnin içerik haritası çıkarılmalıdır. Bütün bunlar okuyucunun dikkatini metne yoğunlaştırabilmesiyle mümkün olur. Çocuğun öğrendiklerini sokakta kendi hayatında da kullanması böyle bir dikkati okuyucuda geliştirecektir.

Çizelge 2.3. Okuma Sonrasında Uygulanan Stratejiler

1. Yazarın metni yazma amacını belirlerim.
2. Yazarın konuya karşı geliştirdiği bakış açısını belirlerim.
3. Metnin içeriğine uygun başlıklar öneririm.
4. Metni kendi cümlelerimle sesli olarak anlatırım.
5. Metinden anladıklarımı kendi cümlelerimle yazılı olarak özetlerim.
6. Metne yönelik hazırlanmış olan soruları cevaplandırırım.

Yazarın meni yazış amacını ve metinde geliştirdiği bakış açısını belirleme anlamayı artıran unsurlardır. Okuyucu okuduklarını kendi cümleleriyle özetler ve metne ilişki soruları çözerse okunanların kalıcılığını sağlamış olur. “İyi okuyucu okumayı bitirdikten sonra metni uygun bir şekilde özetlemekte, olayların kritiğini yapmakta ve değerlendirmektedir.” (Akyol, 2011: 34).

Anlamayı sağlayan bir diğer faktör de okuma türüdür. “Yapılan araştırmalar sesli okumanın okuma sürecine seslendirme faaliyetini de kattığı için anlama sürecini güçleştirdiğini ortaya koymaktadır.” (Akçamete, 1989: 739).

Okumanın bir alışkanlık hâline getirilmesi de anlamada etkili olmaktadır. Öğrenci okudukça kelime hazinesi ve anlama kapasitesi artacaktır. Özellikle ders dışında serbest okumalar anlama kapasitesini artırmaktadır.

Anlama, strateji kullanımı, süreklilikle birlikte okurken belli bir hızda okumayı da gerekli kılar. “Anlamanın istenilen düzeyde gerçekleşebilmesi için okumanın belli bir hızda olması gerekir.” (Akyol, 2009: 39). Bunun için geliştirilen hızlı okuma teknikleri ile dudakları hareket ettirme, iç seslendirme ve geri dönüşler yapma gibi okuma hızını düşüren sebepler engellenmeye çalışılmaktadır. “Hızlı okumada okuyucu metni parmakla takip etme, harf harf okuma, geriye dönme, içten sesli okuma, okurken dudak ve dili kıpırdatma gibi okuma ve anlama hızını düşüren okuma kusurlarından kurtarılmaya çalışılır.” (Güneş, 1999:57). “Hızlı okumada seçmeli okuma, anahtar kelimeleri bulma, kaymağını alma, görüş acısını genişletme, yerini bulma, göz atma, dalgın bakış (fotografik okuma), tarama, atlamalı okuma gibi tekniklerle gözün hareketleri süratlendirilerek kısa surede daha çok ve önemli kelimeleri yakalayarak anlamayı gerçekleştirme amaçlanmaktadır.”(Güneş, 1999: 211).

2.1.3.1.2. Üstbilişsel Okuma Stratejileri

Üstbilişen basit anlamıyla, düşünme süreci üzerinde düşünmek olarak tanımlanabilir (Carrell, 1998; Grabe, 1991: 382; Webster, 2002; Wenden, 1998: 516; Phakati, 2003: 29; Akt. Muhtar, 2006: 30). Ülper (2010: 55), bilişsel etmenlerin, okuma sürecinde okurun zihninde gerçekleşenler; üstbilişsel etmenlerin ise okurun, bilişsel işlemlerin farkında olması ve bilişsel işlemleri yönlendirebilme becerisi olarak düşünülebileceğini söyler.

Muhtar (2006: 30), Webster (2002) ve Phakati (2003)’ den Üstbiliş kavramı ile ilgili olarak şunu aktarır:

Üstbiliş, bilişsel işlemleri gerçekleştirmek için kullanılabilen, kasıtlı, planlı, amaç-odaklı, geleceğe yönelik zihinsel bir işleme sürecidir. Üstbiliş, bir kişinin bilişsel süreçleri ya da bununla bağlantılı her şey hakkındaki bilgisidir. Örneğin; eğer A durumunu B durumundan daha zor öğrendiğimin farkına varabiliyorsam, bu bir Üstbilişsel düşünmedir. Üstbiliş, bilişsel amaçlara ulaşmak için, düşüncelerin etkin

bir şekilde izlenmesini, sürekli kontrol edilmesini ve bilişsel süreçlerin birbirleriyle uyumlu çalışacak bir şekilde düzenlenmesini içermektedir (Muhtar, 2006: 30).

Üstbilişsel yeterlilik öğrencinin bağımsız ve verimli öğrenebilmesini sağlar. Öğrenci bu durumda sadece okuma stratejilerini bilmekle kalmaz, bu stratejilerin neden faydalı oldukları ve ne zaman, nerede kullanması gerektiği konularında da farkındalık içinde olur. Chamot (1990: 8, Akt. Muhtar, 2006: 32), Üstbilişsel yaklaşımları olmayan öğrencilerin, öğrenmelerini planlamak için imkânları bulunmayan ve ne yönde ilerleyeceklerini bilmeyen, ilerlemelerini izleyemeyen ve başarılarını ve ileriye yönelik yol haritalarını gözden geçiremeyen öğrenciler olduğunu ifade etmektedir.

2.1.4. İLKÖĞRETİM TÜRKÇE DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINDA OKUMA BECERİSİ

Türkçe Dersi Öğretim Programı (2005)'in yapısı, “genel amaçlar, temel beceriler, temel dil becerileri ile dil bilgisi ve bu becerilere yönelik belirlenmiş kazanımlar, etkinlik örnekleri ile açıklamalardan oluşmaktadır.

Program ilköğretim 1–5. sınıflar için dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunudan oluşan beş öğrenme alanı üzerine yapılandırılmıştır. İlköğretim 6, 7, 8. sınıflar için ise dil bilgisi alanı da eklenmiş ve görsel okuma ile görsel sunu diğer alanlar içine alınmıştır. 6–8. sınıfların ders içerisindeki alan dağılım oranları şu şekildedir (MEB, 2006):

<u>Temel Dil Becerileri</u>	<u>Oran (%)</u>
Dinleme/İzleme	15
Konuşma	20
Okuma	30
Yazma	20
Dil Bilgisi	15

2.1.4.1. Okumanın Tanımı

Türkçe Öğretim Programı'nda okuma ilgili olarak iki tanım yapılmaktadır: Okuma ses organları ve göz yoluyla algılanan işaret ve sembollerin beyin tarafından yorumlanarak değerlendirilmesi ve anlamlandırılması sürecidir (MEB, 2006: 6). Okuma; kelimeleri, cümleleri veya bir yazıyı bütün unsurlarıyla görme, algılama, kavrama ve anlamlandırma etkinliğidir (MEB, 2006: 206).

Programda okuma becerisinin, öğrencinin farklı kaynaklara ulaşarak yeni bilgi, olay, durum ve deneyimlerle karşılaşmasını sağladığı dolayısıyla bu becerinin; öğrenme, araştırma, yorumlama, tartışma, eleştirel düşünmeyi sağlayan bir süreci de içine aldığı belirtilmektedir. Ayrıca programda okuma etkinlikleriyle öğrencilere, okuduğunu daha hızlı ve doğru anlama, çok yönlü ve yaratıcı düşünme, farklı duygu ve düşüncelere saygılı olma, yapıcı eleştirilerde bulunma gibi beceriler kazandırılabilceği de vurgulanmaktadır.

2.1.4.2. Amaç ve Kazanımlar

Okuma belli bir amaca yönelik olarak yapıldığında anlam kazanır. Türkçe Dersi Öğretim Programı Programda okuma becerisine yönelik olarak belirlenen amaçlar beş ana başlığa ayrılmıştır. Bunlar:

1. Okuma kurallarını uygulama
2. Okuduğu metni anlama ve çözümleme
3. Okuduğu metni değerlendirme
4. Okuma alışkanlığı kazanma
5. Söz varlığını zenginleştirme

Bu başlıklar altında öğretim sürecinde öğrencilerin edinecekleri bilgi, beceri ve alışkanlıkları kapsayan kazanımlara yer verilmiştir. Kazanımlar öğrenciye dönük olarak ifade edilmiş, öğrencilerin neler yapacağı belirtilmiştir. Programda öğrencilerin dil becerilerinde gelişme sağlamaları bu kazanımların edinilmesine bağlı olduğu vurgulanır. 5 amaca bağlı olarak verilen okuma kazanımları şunlardır:

1. Okuma Kurallarını Uygulama

1. Sesini ve beden dilini etkili kullanır.
2. Akıcı biçimde okur.
3. Kelimeleri doğru telaffuz eder.
4. Sözün ezgisine dikkat ederek okur.
5. Okuma yöntem ve tekniklerini kullanır.

2. Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme

1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.
2. Metindeki anahtar kelimeleri belirler.
3. Metnin konusunu belirler.
4. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
5. Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.
6. Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.
7. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
8. Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.
9. Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.
10. Okuduklarındaki örtülü anlamları bulur.
11. Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
12. Okuduklarını kendi cümleleriyle, kronolojik sıra ve mantık akışı içinde özetler.
13. Metne ilişkin sorulara cevap verir.
14. Metne ilişkin sorular oluşturur.
15. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.
16. Metnin planını kavrar.
17. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
18. Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.
19. Metinde yararlanılan düşünceyi geliştirme yollarının işlevlerini açıklar.
20. Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.
21. Kendisini şahıs ve varlık kadrosunun yerine koyarak olayları, duygu, düşünce ve hayalleri yorumlar.

22. Metinde ortaya konan sorunlara farklı çözümler üretir.
23. Metindeki ipuçlarından hareketle metne yönelik tahminlerde bulunur.
24. Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.
25. Şiir dilinin farklılığını ayırt eder.
26. Şiirin kendisinde uyandırdığı duyguları ifade eder.
27. Okuduklarını kendi hayatı ve günlük hayatla karşılaştırır.
28. Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.
29. Metnin başlığı ile içeriği arasındaki ilişkiyi ortaya koyar.
30. Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.
31. Metnin yazarı veya şairi hakkında bilgi edinir.

3. Okuduğu Metni Değerlendirme

1. Metni dil ve anlatım yönünden değerlendirir.
2. Metni içerik yönünden değerlendirir.

4. Söz Varlığını Zenginleştirme

1. Kelimeler arasındaki anlam ilişkilerini kavrayarak birbiriyle anlamca ilişkili kelimelere örnek verir.
2. Aynı kavram alanına giren kelimeleri, anlam farklılıklarını dikkate alarak kullanır.
3. Okuduğu metinde geçen kelime, deyim ve atasözlerini cümle içinde kullanır.
4. Okuduklarından hareketle öğrendiği kelimelerden sözlük oluşturur.

5. Okuma Alışkanlığı Kazanma

1. Okuma planı yapar.
2. Farklı türlerde metinler okur.
3. Süreli yayınları takip eder.
4. Okuduğu kitaplardan kitaplık oluşturur.
5. Kitaplık, kütüphane, kitap fuarı ve kitap evlerinden faydalanır.
6. Okudukları ile ilgili duygu ve düşüncelerini arkadaşlarıyla paylaşır.

7. Şiir ezberler, şiir dinletileri düzenler, ezberlediği şiirleri uygun ortamlarda okur.

8. Ailesi ile okuma saatleri düzenler.

9. Beğendiği kısa yazıları ezberler.

Öğrencilerin yukarıdaki kazanımlara ulaşmak suretiyle;

- Öğrencilerin günlük hayatlarında karşılaştıkları yazılı metinleri doğru, akıcı bir biçimde ve uygun yöntemleri kullanarak okuyabilmeleri ve seviyelerine uygun eserleri okumaları

- Okuduğu, dinlediği ve izlediğinden hareketle, söz varlığını zenginleştirerek dil zevki ve bilincine ulaşmaları; duygu, düşünce ve hayal dünyalarını geliştirmeleri,

- Anlama, sıralama, ilişki kurma, sınıflama, sorgulama, eleştirme, tahmin etme, analiz sentez yapma, yorumlama ve değerlendirme becerilerini geliştirmeleri,

- Okumayı bir alışkanlık hâline getirebilmeleri,

- Türk ve dünya kültür ve sanatına ait eserler aracılığıyla millî ve evrensel değerleri tanımaları amaçlanmıştır.

2.1.4.3. Okuma Yöntem ve Teknikleri

Türkçe Öğretim Programında okuma yöntem ve tekniklerine de yer verilmiştir. Programda ayrıca bu yöntem ve tekniklerle ilgili kuramsal bilgiler ile öğretmenin, derste bu yöntem ve teknikleri nasıl uygulayacağına dair bilgilere de yer almaktadır. Programda yer alan okuma yöntem ve teknikleri şunlardır:

- Sessiz Okuma
- Sesli Okuma
- Göz Atarak Okuma
- Özetleyerek Okuma
- Not Alarak Okuma
- İşaretleyerek Okuma Yöntemi
- Tahmin Ederek Okuma
- Soru Sorarak Okuma

- Söz Korosu
- Okuma Tiyatrosu
- Ezberleme
- Metinlerle İlişkilendirme
- Tartışarak Okuma
- Eleştirel Okuma

2.1.4.4. Okuma Metinlerinde Bulunması Gereken Özellikler

Türkçe öğretim programında öğrencilere okutulacak metinlerde bulunması gereken özellikler aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

1. Metinler, Türk Millî Eğitiminin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olmalıdır.
2. Metinlerde millî, kültürel ve ahlâkî değerlere, milletimizin bölünmez bütünlüğüne aykırı unsurlar yer almamalıdır.
3. Metinlerde ayrımcılığa yol açacak bölücü, yıkıcı ve ideolojik ifadeler yer almamalıdır.
4. Metinlerde öğrencilerin sosyal, zihinsel, psikolojik gelişimini olumsuz yönde etkileyebilecek cinsellik, karamsarlık, şiddet vb. öğeler yer almamalıdır.
5. Metinlerde insan hak ve özgürlüklerine, demokratik değerlere aykırı öğeler yer almamalıdır.
6. Metinler, dersin amaçları ile kazanımlarını gerçekleştirecek nitelikte olmalıdır.
7. Metinler kitapların yanı sıra, dergi, gazete, ansiklopedi, ansiklopedik sözlük, resmî İnternet siteleri ile basılı materyallerin çevrim içi sunumlarından seçilebilir. Aynı kaynaktan ikiden fazla metin alınmamalıdır.
8. Metinler, öğrencilerin ilgi alanlarına ve seviyesine uygun olmalıdır.
9. Metinler, işlenecek süreye uygun uzunlukta olmalıdır.
10. Metinler, Türkçenin anlatım zenginliklerini ve güzelliklerini yansıtan eserlerden seçilmelidir.
11. Metinler; dil, anlatım ve içerik açısından türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.

12. Şiir türündeki metinler öğrenci seviyesine uygun, şiir dilinin özelliklerini yansıtan, söz varlığını zenginleştiren, türünün güzel örneklerinden seçilmelidir.

13. Metinlerde tutarlılık ve bütünlük olmalıdır.

14. Dünya edebiyatından seçilen metinlerin çevirilerinde, Türkçenin doğru, güzel ve etkili kullanılmış olmasına özen gösterilmelidir.

15. Metinler, öğrencilerin dil zevkini ve bilincini geliştirecek, hayal dünyalarını zenginleştirecek nitelikte olmalıdır.

16. Metinler, öğrenciye eleştirel bir bakış açısı kazandıracak özellikler taşımaktadır.

17. Metinler, öğrencinin kişisel gelişimine katkıda bulunacak ve onlara estetik bir duyarlılık kazandıracak nitelikte olmalıdır.

18. Metinler, öğrencilerin duygu ve düşünce dünyasını zenginleştirmek amacına yönelik olarak farklı yazar ve şairlerden seçilmelidir.

19. Metinler, yazar ve şairlerin yalnızca edebî yönlerini ön plana çıkarmalıdır.

20. Metinler, öğrenciye okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandıracak nitelikte olmalıdır.

21. Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinin 1/2'si bütün hâlinde alınmalıdır. Şiirlerin bütün hâlinde alınması esastır. Şiir dışında bütün hâlinde alınan metinlerde eğitsel yönden uygun olmayan ifadeler varsa -metnin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla bir cümle, cümlelerin bütünlüğünü bozmamak kaydıyla en fazla beş kelime- çıkarılmalıdır.

22. Yıl boyunca işlenecek okuma metinlerinin 1/3'ünde metnin özünü ve anlam bütünlüğünü bozmamak kaydıyla kısaltma ya da düzenlemeye gidilebilir. Düzenleme sırasında metne cümle ya da paragraf düzeyinde ekleme yapılamaz.

23. Her metin, öğrencinin söz varlığını zenginleştirecek yeni öğrenilecek söz ve söz gruplarına yer vermeli; ancak bu oran metni oluşturan kelimelerin yüzde beşini geçmemelidir.

24. Yıl içinde -dinleme metinleri de dâhil olmak üzere- bir yazardan ikiden fazla metin işlenmemelidir.

25. Tek yazarlı ya da birden çok yazarlı ders kitaplarında yazarlar tarafından yazılan ya da hazırlanan metin sayısı ikiyi geçmemelidir.

26. Ders kitabındaki metinler, içeriğe uygun çeşitli görsel materyallerin (fotoğraf, resim, afiş, grafik, karikatür, çizgi film kahramanları vb.) yanı sıra atasözü, özdeyiş, duvar yazısı veya sloganlarla desteklenebilir.

27. Ders kitabında temaları destekleyen serbest okuma metinlerine yer verilebilir.

28. Romandan, tiyatro metninden, biyografik ve otobiyografik eserlerden alınan bölüm kendi içinde bütünlük taşımalıdır.

2.1.4.5. Okuma Alanı Ölçme ve Değerlendirme

Verilen eğitimin amaçlanan hedeflere ulaşip ulaşmadığı ölçme ve değerlendirme ile anlaşılabilir. Bu açıdan ölçme ve değerlendirmenin eğitimdeki yeri çok önemlidir. Öğrencinin okuma dil becerisine ait performansı diğer dil becerilerinde olduğu gibi çeşitli ölçme araçları kullanılarak ölçülebilir. Afflerbach (2002: 102, Akt. Ünal, 2007:13) Okumayı değerlendirmek için; öğretmen sorularının, öğrencilerin sözlü yanıtlarının, kontrol listelerinin, gözlem formlarının, performans değerlendirmesinin, portfolyo (ürün dosyası) değerlendirmenin ve yazılı testlerin etkili olduğunu belirtmektedir.

Ölçme ve değerlendirme, öğrenme-öğretim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Öğrencilerin ve öğretmenlerin başarılı ve başarısız yönlerini belirlemeleri açısından da son derece önemlidir (MEB, 2004: 386).

Ölçme ve değerlendirme ile ilgili olarak Ercan (1999: 44), öğrencilerin kazandıkları bilgi ve becerilerin belirli zamandan yoklanması ve gerekiyorsa önlem alınması gerektiğini söyler. Fidan(1982: 16), öğretmede kullanılan yöntem etkililiğinin ölçme ve değerlendirme ile artırılabilceğini söyler.

İlköğretim Türkçe Programı'nda Türkçe dersindeki genel değerlendirme için şu tespitler yapılmaktadır: Türkçe dersinde, hem süreç değerlendirmesi hem de ürün değerlendirmesi birlikte yapılmalıdır. Süreç değerlendirmesinde; öğrencilerin süreç içerisindeki performanslarındaki gelişimleri izlenir. Ürün değerlendirmesinde ise programda belirlenen kazanımların öğrenciler tarafından ne ölçüde kazanıldığı, öğrencilerin neler öğrendikleri ölçülür (MEB, 2006: 215).

Program (MEB, 2006: 227), Türkçe dersinde ölçme ve değerlendirme çalışmalarını aşağıdaki 7 maddede özetlemiştir:

1. Eğitim ve öğretim sürecinin başlangıcında öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyleri veya durumları belirlenmelidir. Ayrıca tema başlangıcında da öğrencilerin temayla ilgili durumlarını, birikimlerini belirlemek amacıyla ölçme araçları kullanılır.

2. Öğrencilerin Türkçe dersine ilişkin tutumları merak ediliyorsa tutum ölçekleri kullanılarak ölçülür. Derse karşı olumsuz tutuma sahip öğrencilere yönelik tedbirler alınır.

3. Öğretim süreci içerisinde, özellikle süreç değerlendirme amacıyla kullanılacak ölçme araçları (performans ödevleri, öğrenci ürün dosyaları, öz değerlendirme ve akran değerlendirme vb.) sınıflarda ilk defa uygulanıyorsa öğrencilere ve velilere, yararları ve uygulanma süreci gibi uygulamaya ilişkin durumlar açıklanmalıdır.

4. Öğretimin bütün aşamalarında, performans değerlendirilmesinde karar verme, eleştirel düşünme becerileri gibi bazı temel becerilerin gelişmesinde etkili olan öz değerlendirme, grup değerlendirme ve akran değerlendirmelerin yapılması gerekmektedir. Bunun için de öz değerlendirme formları, grup ve akran değerlendirme formları kullanılır.

5. Metin işleme sürecinde ve iş birliği içerisinde yapılan etkinliklerde öz değerlendirme, akran değerlendirme ve grup değerlendirme uygulamalarını yapılabilir.

6. Öğretim sürecinde öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma, yazma ve dil bilgisi alanlarına ilişkin durumları sürekli ve sistematik olarak gözlemlenir ve gözlem sonuçları gözlem formlarına kaydedilir.

7. Türkçe dersinde öğrenci başarılarının ölçülmesinde kullanılan sınavlarda, yukarıda açıklanan farklı türdeki maddelerin olabildiğince yer alması, ölçülen özelliğin değerlendirilmesi açısından yararlı olacaktır.

Programda okuma dil becerisini ölçmek için bir gözlem formu örnek olarak verilmiştir (MEB, 2006: 230). Verilen formda en çok “Okuduğu Metni Anlama Ve Çözümleme” başlığı üzerinde durulmaktadır.

2.2. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde ilgili araştırmalar yer verilmiştir. Çalışmalar çok ilgili olandan daha az ilgili olana ve yakın tarihte yapılan araştırmadan uzak tarihte yapılan araştırmaya doğru sıralanmıştır.

Kaman (2012), **“Akıcı Okuma Stratejilerini Kullanmanın İlköğretim Üçüncü Sınıf Öğrencilerinde Okuma Becerisini Geliştirmeye Etkisi”** adlı çalışmada, ilköğretim 3. sınıf öğrencilerinin, okuma düzeylerini geliştirmede akıcı okuma stratejilerinden tekrarlı okuma stratejisinin etkililik düzeyinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Kırşehir ili Kaman ilçesinde bulunan ilköğretim okulları arasından sosyo-ekonomik düzeyleri denk olan iki 3. sınıf şubesindeki öğrenciler oluşturmuştur. Deney grubu öğrencilerine “tekrarlı okuma” stratejisi 10 hafta boyunca, her hafta bir okuma metni ile toplam 50 saat uygulanırken, kontrol grubu öğrencileri normal eğitim öğretimlerine devam etmişlerdir. Yapılan uygulamalar neticesinde deney grubu öğrencilerinin; okuma düzeylerini ve okuduğunu anlama becerilerini geliştirdikleri ve okuma sırasında yaptıkları hataları azaltmaları bakımından kontrol grubu öğrencilerine göre anlamlı düzeyde farklılaştıkları saptanmıştır.

Yantır (2011), **“İlköğretim 6.Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin İncelenmesi”** adlı araştırmada metin türlerine göre okuduğunu anlama başarısı arasındaki ilişki deneysel modelde değerlendirilmiştir. Okumaya ilişkin tutum ölçeğinden elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin okumaya ilişkin tutumları olumlu olmakla beraber, okullara ve cinsiyete göre farklılık göstermektedir. Okuduğunu anlamaya ilişkin metin çalışmasında elde edilen bulgulara göre sözcük kullanma ve okuduğunu anlama becerilerinin hedeflenen düzeyde olmadığı belirlenmiştir. Deneysel çalışmada elde edilen bulgulara göre, metin türlerine ilişkin okuma stratejileri kullanıldığında, okuduğunu anlama başarısı deney grubu lehine farklılık göstermektedir.

Samancı (2009), **“İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Programındaki Okuma Alanı Kazanımlarının Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi”** adlı çalışmada öğrencilerin okuma alanı kazanımlarını kazanabilmeleri hakkında öğretmenlerin görüşlerine başvurmuştur. Öğretmenler, öğrencilerin okuma kurallarını uygulayabilme, okuduğu metni anlama ve çözümleyebilme, okuduğu metni değerlendirebilme, söz

varlığını zenginleştirebilmelerine ilişkin bölümlerin altında yer alan maddelere çoğunlukla “katılıyorum” şeklinde cevap vermişlerdir. Okuma alışkanlığını kazanabilme başlığı altında yer alan “ Süreli yayınları takip eder.” ve “Ailesi ile okuma saatleri düzenler.” maddesine ise öğretmenlerin büyük bir kısmı “kararsızım” demişlerdir. Araştırma sonucunda ailede kitap okuma alışkanlığının gelişmiş olmasının, süreli yayınların takip edilmesinin, bireyin kitap okuma alışkanlığını kazanmasında etkili olacağı sonucuna ulaşılmıştır.

Çiftçi (2007), “**İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Öğretim Programında Belirtilen Okuduğunu Anlamayla İlgili Kazanımlara Ulaşma Düzeyinin Belirlenmesi**” adlı çalışmada ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin, ilköğretim Türkçe öğretim programındaki okuduğunu anlamayla ilgili kazanımlara ulaşma düzeylerine öğrencilerin sosyoekonomik durumları ve cinsiyet değişkenlerine göre bakmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre, sosyoekonomik düzeyde başarı sıralaması üst sosyoekonomik, orta sosyoekonomik ve alt sosyoekonomik düzey şeklinde bulunmuştur. Bütün kazanımlardaki toplam başarı puanları % 85,47 şeklinde bulunmuştur. Cinsiyete göre yapılan değerlendirmede ise kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha başarılı oldukları tespit edilmiştir. Kızların başarı ortalaması % 87,70; erkeklerin başarı ortalaması ise % 83,21 şeklindedir.

Aksaçlıoğlu ve Yılmaz (2007) tarafından yapılan çalışmada öğrencilerin televizyon izleme ve bilgisayar kullanmalarının, onların okuma alışkanlıkları üzerine etkisi belirlenmek istenmiştir. Bilgisayar kullanma süresi ve televizyon izleme süresi ile kitap okuma sıklığı arasında ters orantılı bir ilişkinin olduğu anlaşılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin boş zamanlarında kitap okumayı, bilgisayar kullanma ve televizyon izleme etkinliğinden daha sonra tercih ettiği tespit edilmiştir.

Keleş (2006) tarafından yapılan çalışmada ilköğretim 4 ve 5. Sınıf öğrencilerinin kitap okuma alışkanlıkları incelenmiştir. Araştırmada 597 öğrencinin kitap okuma alışkanlıkları üzerinde; cinsiyet farklılığı, anne ve babanın öğrenim durumu, ailenin sosyo-ekonomik durumu, öğrencilerin okudukları sınıf düzeyi, yaşanan yerleşim birimi, okul türü ve kardeş sayısının etkileri analiz edilmiştir. Kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha çok kitap okudukları tespit edilmiştir.

Arıcı (2005) **“İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Durumları (Beceri-İlgi-Alışkanlık-Eğilim)”** adlı araştırmada ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin okuma durumları (okuma becerileri, okumaya karşı ilgileri, okuma alışkanlıkları ve okuma eğilimleri) incelemiştir. Araştırma Türkiye genelinde yedi büyük şehirdeki (Ankara, Antalya, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir ve Samsun) 26 ilköğretim okulunda gerçekleştirilmiştir. Bu okullarda öğrenim gören 2000 öğrenci ile yine aynı okullarda görev yapan 100 öğretmene test, ölçek ve anketler uygulanmıştır. Elde edilen verilere göre öğrencilerin okuduğunu anlama düzeylerinin yüksek; okuma ilgilerinin düşük olduğu görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin kitap okumayı sevdikleri, dergi ve kitap okudukları, kütüphaneleri kullandıkları ve en çok "macera" konulu kitapları beğendikleri tespit edilmiştir.

Bekar (2005) tarafından yapılan **“İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı Kazanmalarında Ailenin Rolü”** çalışmada ilköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin okuma alışkanlığı kazanmalarında ailenin rolü araştırılmıştır. Çalışma, Kastamonu merkezdeki dört ilköğretim okulundaki 283 öğrenci üzerinde yapılmıştır. Araştırma sonucunda, öğrencilerin %95,1’inde okuma alışkanlığı olduğu, yarısından fazlasının orta düzeyde okuyucu oldukları tespit edilmiştir. Öğrencilerin %60,8’inin her gün 1–2 saat sıklığında televizyon seyrettikleri için televizyonun okuma dereceleri üzerinde fazla etkili olmadığı, %53,4’ünün ders kitabı dışındaki kitapları yeni bilgiler öğrenmek için okuduğu, %70,3’ünün araştırma yapmak için kütüphaneye gittiği, öğrencilerin büyük bir kısmının roman, hikâye, masal kitabını okumaktan hoşlandığı, %55,1’ine göre en yararlı eğitim aracının zengin bir kütüphane olduğu, %63,6’sının okumaktan zevk aldıkları bulunmuştur.

Topçu (2005) **“İlköğretim 6, 7 ve 8.sınıf öğrencilerin okuma alışkanlıkları (Kayseri Örneği)”** adlı çalışmada yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin okuma alışkanlıkları, kütüphane kullanımları ile cinsiyet, sosyo-ekonomik düzey, okudukları sınıf ve anne-babanın eğitim düzeyine göre anlamlı farklılıkların olduğunu görmüştür. Ayrıca öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyleri ile öğrencilerin dergi takip edip etmemeleri, evlerine gazete ve dergi alınıp alınmaması, evlerinde kitaplık ve öğrencilerin kendilerine ait kitaplıklarının olup olmamasına göre de anlamlı farkların olduğunu tespit etmiştir.

Gönen vd. (2004) tarafından yapılan araştırmada ilköğretim 5, 6, 7.sınıflarının okuma alışkanlıkları incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini, 639 alt sosyo-ekonomik düzeyden ve 633 üst sosyo-ekonomik düzeyden olmak üzere toplam 1272 çocuk oluşturmuştur. Örneklem grubuna 40 sorudan oluşan bir anket formu doldurtularak veri toplanmıştır. Bulgulara göre her iki cinsiyet ve sosyo-ekonomik düzeydeki çocukların yüksek oranda kitap okumayı sevdikleri görülmüştür. Kız çocukların erkek çocuklara göre az bir oranla daha fazla kitap okudukları bulunmuş ve üst sosyo-ekonomik düzeydeki ailelerin kitap okuma konusunda çocuklarına daha fazla model oldukları ve daha fazla kitap aldıkları bulunmuştur. Araştırmanın sonucuna göre kız öğrenciler erkek öğrencilere göre kitap okumayı daha fazla sevmektedir. Kitap okuma alışkanlığının ve kitap okumaya karşı isteğin kız öğrencilerde daha fazla olduğu belirlenmiştir. Hem erkek hem de kız öğrenciler kitap okumanın gerekliliğini kabul ederken, kitap okumanın etkisi ve yararının kız öğrenciler tarafından daha fazla benimsendiği araştırma ile ortaya konmuştur.

Çetinkaya (2004) “**Afyon Merkezindeki İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı**” adlı çalışmada Afyon Merkezindeki İlköğretim 8. sınıfa giden öğrencilerin okuma alışkanlıklarını incelemiştir. Araştırmada sosyo-ekonomik düzeyin, cinsiyetin ve son bir yılda okunan kitap sayısının öğrencilerin okuma alışkanlıkları üzerine etkisi incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda, öğrencilerin son bir yılda okudukları kitap sayısında sosyo-ekonomik düzey ve cinsiyetin etkili olduğu görülmüştür.

Güneş (1997), “**İlkokul Öğrencilerinin Okuma Düzeyleri ve Dikkat Özelliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi**” adlı araştırmada, ilkokul öğrencilerinin dikkat özellikleri ve okuma düzeyleri bazı değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkenleri, öğrenci dikkati ve okuma düzeyidir. Araştırma sonunda kız öğrencilerin elde ettikleri dikkat düzeyi toplam puan ortalamaları ile erkek öğrencilerin elde ettikleri toplam puan ortalamaları arasındaki fark anlamsız çıkmıştır.

Devrimci (1993), “**İlkokul 5.Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının İncelenmesi**” adlı araştırmasında ilkokul 5. sınıfa giden çocukların okuma alışkanlıklarını incelemiştir. Araştırma da sosyo-ekonomik düzeyin, anne-babanın

öğrenim durumunun ve cinsiyetin çocukların okuma alışkanlıkları üzerine etkisi incelenmiştir. Araştırma sonucunda çocukların kitap okumayı sevmeleri, boş zamanlarını değerlendirmeleri ve okudukları yayın türleri konusunda sosyo-ekonomik düzey ve cinsiyetin etkili olmadığı bulunmuştur.

Okuma alışkanlığı ile ilgili literatür incelendiğinde farklı yaş gruplarındaki bireylerin okuma alışkanlıklarını belirlemek amacı ile çalışmalar yapıldığı dikkati çekmektedir. Araştırmalardan anlaşıldığı gibi İlköğretim 6-8. sınıf programına göre öğrenim gören öğrencilerin okuduğunu anlama kazanımlarına ulaşma düzeylerini ölçmeye yönelik bir araştırmaya rastlanmamıştır.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

9. sınıf öğrencilerinin ilköğretim 6-8. sınıflar Türkçe öğretim programında belirtilen okuduğunu anlama kazanımlarına ulaşma seviyelerini belirlemeyi amaçlayan bu araştırma, betimsel tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Tarama modelleri, geçmişte ya da hâlen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2003: 77).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Malatya’da öğrenim 9. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 1 Anadolu lisesi, 1 genel lise ve 1 güzel sanatlar lisesi olmak üzere 3 okuldan seçilen öğrencilerden oluşmaktadır. Örneklemeye ilişkin bilgiler aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Araştırmanın Örneklemine İlişkin Bilgiler

Okul	Kız	Erkek	Toplam
Cumhuriyet Anadolu Lisesi	30	30	60
Malatya Lisesi	30	30	60
Güzel Sanatlar Lisesi	38	22	60
Toplam	98	82	180

3.3. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verileri, 6-8. sınıflar Türkçe öğretim programında yer alan okuma alanı okuduğunu anlama kazanımları esas alınarak elde edilmiştir. Çoktan seçmeli testler yoluyla ölçülebilecek 19 kazanım alınmış, her kazanım için MEB tarafından yapılan sınavlardan 2’şer soru olmak üzere toplam 36 soru uzman görüşü alınarak tespit

edilmiştir. 2 soru da araştırmacı tarafından hazırlanarak 38 soruluk bir başarı testi elde edilmiştir. Yapılan analizlerde testin güvenirlik katsayısı 91 çıkmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Elde edilen veriler sınıflandırılarak okul ve cinsiyet değişkenlerine göre çözümlenmiştir. Öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeyleri belirlenirken kazanıma hangi oranda ulaştıklarını belirlemek için başarı testinden aldıkları toplam puan ve her kazanım için ayrı bir puan hesaplanmıştır. Kazanımlar ayrı ayrı ele alınarak ilgili sorulara ulaşma düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Örneğin, kazanımla ilgili 2 soruyu da doğru cevaplamışsa öğrencinin kazanıma tam olarak ulaştığı, 1 soruyu cevaplamışsa yarı oranda ulaştığı, 2 soruyu da doğru cevaplayamamışsa kazanıma ulaşamadığı ifade edilmiştir. Bu veriler, cinsiyet ve okul türüne göre de çözümlenmiştir. Başarı testinden en yüksek puanları alan öğrencilerin profilinin çıkarılması amacıyla testten 38, 37, 36, 35 ve 34 puan alan öğrencilerin cinsiyete ve okullara dağılımına bakılmıştır. Ayrıca kazanımlar, gerçekleşme düzeylerine göre sıralanmıştır. En çok öğrencinin ulaştığı kazanımdan, en az öğrencinin ulaştığı kazanıma kadar her kazanımla ilgili en az bir soruyu cevaplayan öğrenci sayısı belirlenmiştir.

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırma bulguları ve bu bulgulara dayalı olarak ilgili araştırmalar doğrultusunda yapılan yorumlar yer almaktadır. Araştırmada öncelikle Anadolu lisesi, genel lise ve güzel sanatlar lisesi9. sınıf öğrencilerinin 6-8. sınıflar Türkçe öğretim programındaki “okuduğu metni anlama ve çözümleme” kazanımlarına ulaşma düzeyleri okul ve cinsiyet değişkenlerine göre hesaplanmıştır. Daha sonra tüm okulların kazanımlara ulaşma düzeylerinin ortalamaları hesaplanmıştır. Son olarak bütün okulların cinsiyet değişkenlerine göre kazanıma ulaşma amacıyla hazırlanan testteki başarı durumu incelenmiştir.

Araştırmada elde edilen bulgular ve yorumlar, araştırmanın alt problemleri doğrultusunda aşağıda verilmiştir.

4.1. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri

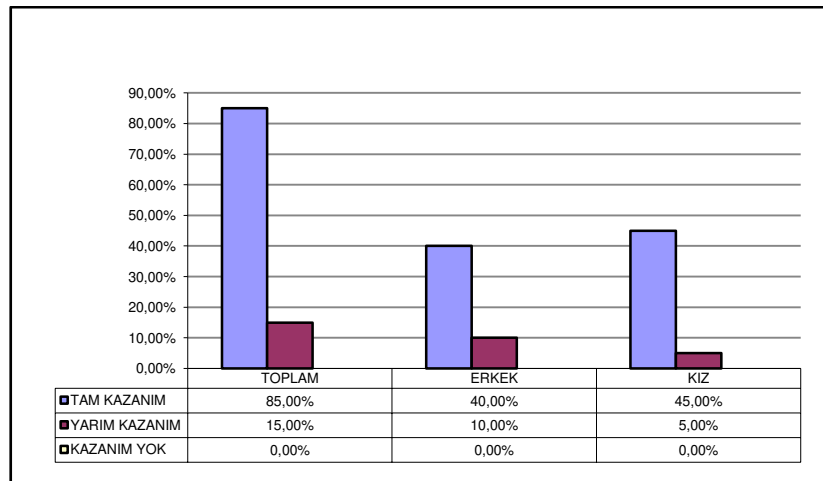
Tablo 2. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	Toplam	Erkek	Kız
Tam Kazanım	51	24	27
Yarım kazanım	9	6	3
Kazanım yok	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 24’ü erkek, 27’si kız olmak üzere 51’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Katılımcıların 6’sı erkek, 3’ü kız olmak üzere 9 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 2. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

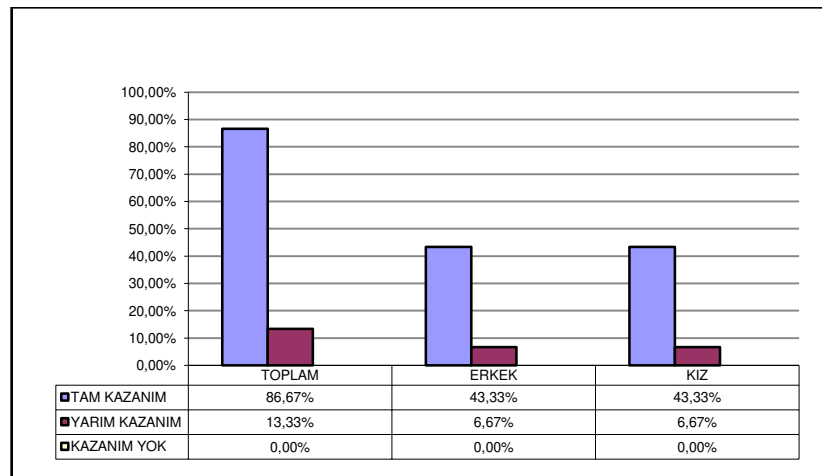
Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %85’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %40’ı erkek, %45’i kız öğrencidir. %10’u erkek, %5’i kız olmak üzere öğrencilerin %15’ininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo 3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	52	26	26
YARIM KAZANIM	8	4	4
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 26’ü erkek, 26’si kız olmak üzere 52’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 4’sı erkek, 4’ü kız olmak üzere 8 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 3. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %86,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %43,33’ü erkek, %43,33’ü kız öğrencidir. %6,67’si erkek, %6,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %13,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

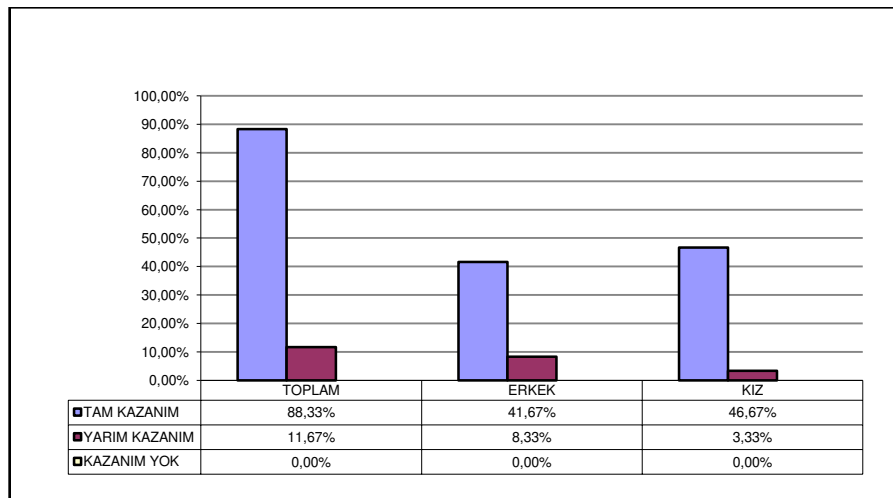
Tablo 4. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	53	25	28
YARIM KAZANIM	7	5	2
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 25’i erkek, 28’i kız olmak üzere 53’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 5’i erkek, 2’si kız olmak üzere 7 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 4. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %88,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %41,67’si erkek, %46,67’si kız öğrencidir. %8,33’ü erkek, %3,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %11,67’sinin ise kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

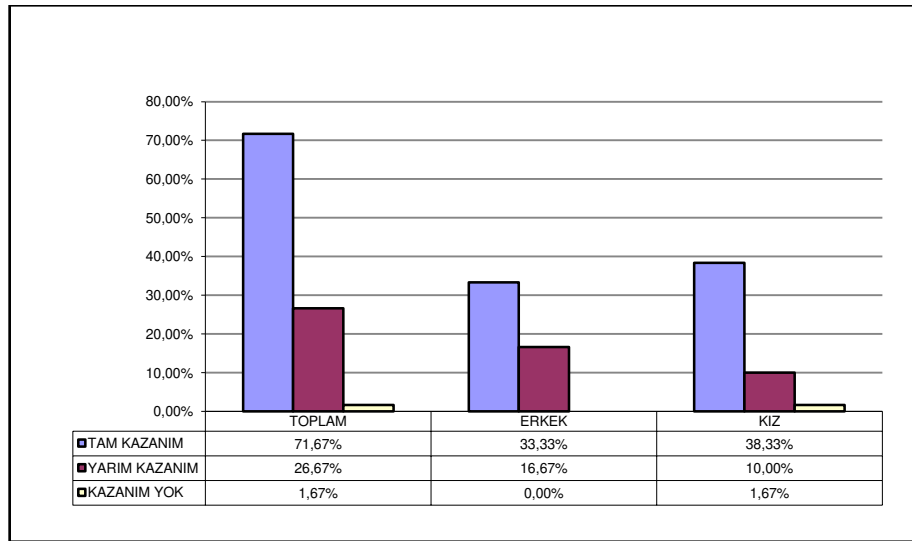
Tablo 5. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	43	20	23
YARIM KAZANIM	16	10	6
KAZANIM YOK	1	0	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 20’si erkek, 23’ü kız olmak üzere 43’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 10’u erkek, 6’sı kız olmak üzere 16 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1 kız öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 5. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %71,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %33,33’ü erkek, %38,33’ü kız öğrencidir. %16,67’si erkek, %10’u kız olmak üzere öğrencilerin %26,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %1.67 oranında kız öğrenci bulunmaktadır.

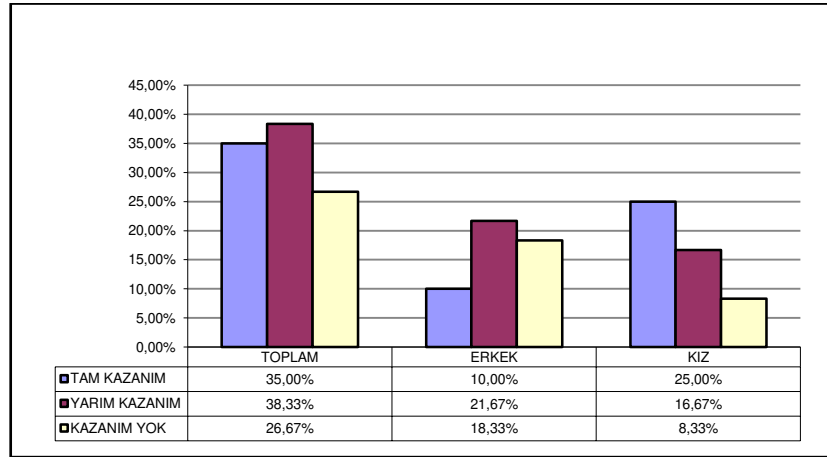
Tablo 6. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	21	6	15
YARIM KAZANIM	23	13	10
KAZANIM YOK	16	11	5

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 6’sı erkek, 15’i kız olmak üzere 21’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 13’ü erkek, 10’u kız olmak üzere 23 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 11’i erkek, 5’i kız olmak üzere 16 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 6. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %35’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %10’u erkek, %25’i kız öğrencidir. %21’i erkek, %16,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %38,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %18,33’ü erkek, %8,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %26,67 öğrenci bulunmaktadır.

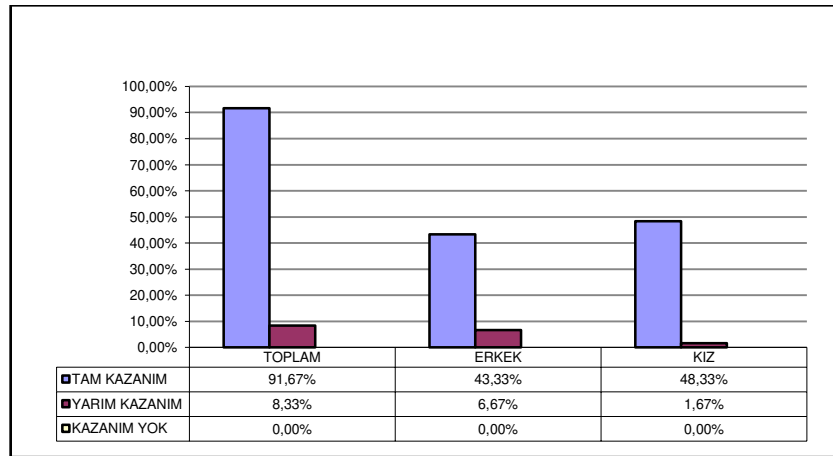
Tablo 7. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	55	26	29
YARIM KAZANIM	5	4	1
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 26’sı erkek, 29’u kız olmak üzere 55’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 4’ü erkek, 1’i kız olmak üzere 5 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 7. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %91,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %43,33’ü erkek, %48,33’ü kız öğrencidir. %6,67’si erkek, %1,67’si’i kız olmak üzere öğrencilerin %8,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

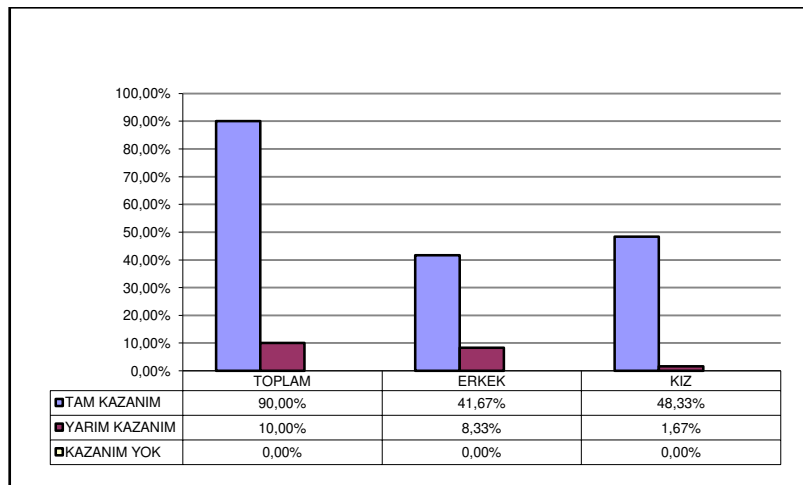
Tablo 8. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	54	25	29
YARIM KAZANIM	6	5	1
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 25’i erkek, 29’u kız olmak üzere 54’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 5’i erkek, 1’i kız olmak üzere 6 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 8. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %90’ı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %41,67’si erkek, %48,33’ü kız öğrencidir. %8,33’ü erkek, %1,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %10’ununsa kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

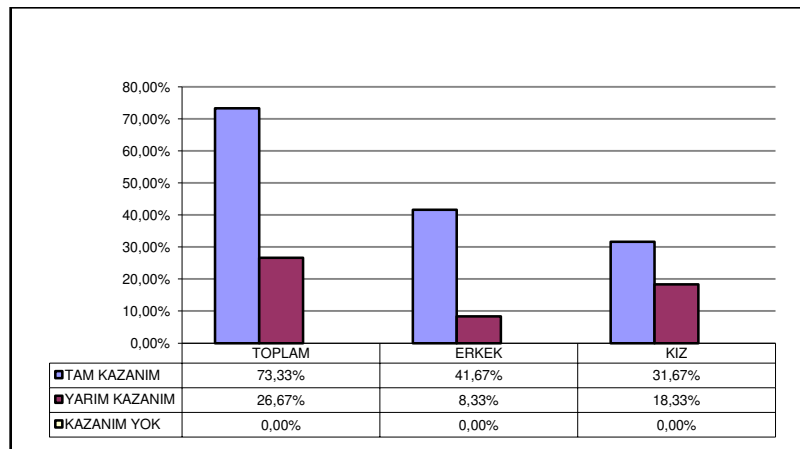
Tablo 9. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	44	25	19
YARIM KAZANIM	16	5	11
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 25’i erkek, 19’u kız olmak üzere 44’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 5’i erkek, 11’i kız olmak üzere 16 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 9. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %73,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %41,67’si erkek, %31,67’si kız öğrencidir. %8,33’ü erkek, %18,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %26,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

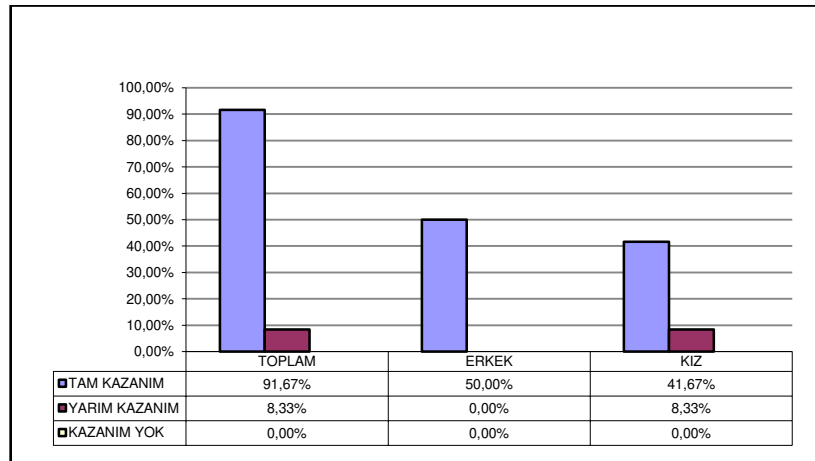
Tablo 10. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	55	30	25
YARIM KAZANIM	5	0	5
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 30’u erkek, 25’i kız olmak üzere 55’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 5’i kız olmak üzere 5 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 10. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %91,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %50’si erkek, %41,67’si kız öğrencidir. Tamamı kızlardan oluşan öğrencilerin %8,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

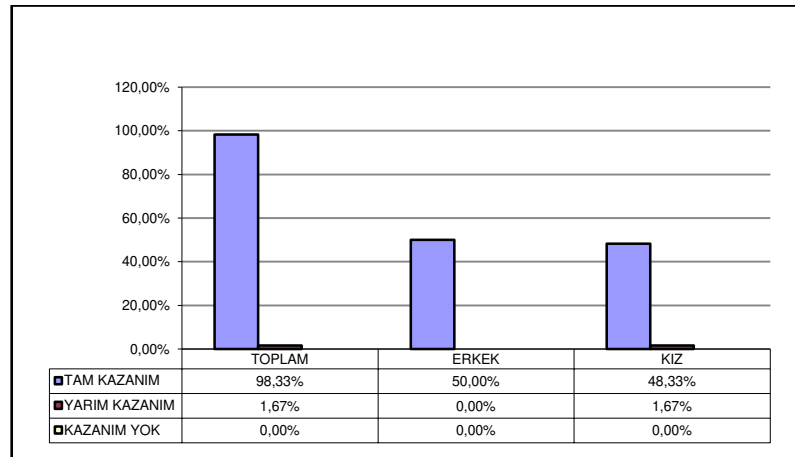
Tablo 11. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	59	30	29
YARIM KAZANIM	1	0	1
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 30’u erkek, 29’u kız olmak üzere 59’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 1’i kız olmak üzere 1 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 11. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

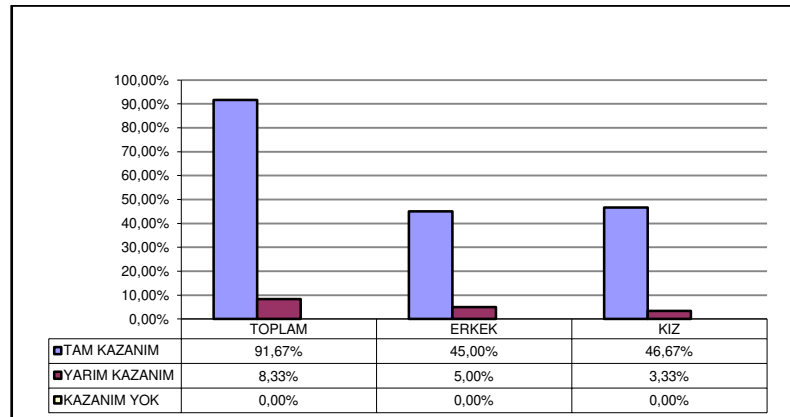
Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %98,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %50’si erkek, %48,33’ü kız öğrencidir. Tamamı kızlardan oluşan öğrencilerin %1,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo 12. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	55	27	28
YARIM KAZANIM	5	3	2
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 27’si erkek, 28’i kız olmak üzere 55’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 3’ü erkek, 2’si kız olmak üzere 5 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 12. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

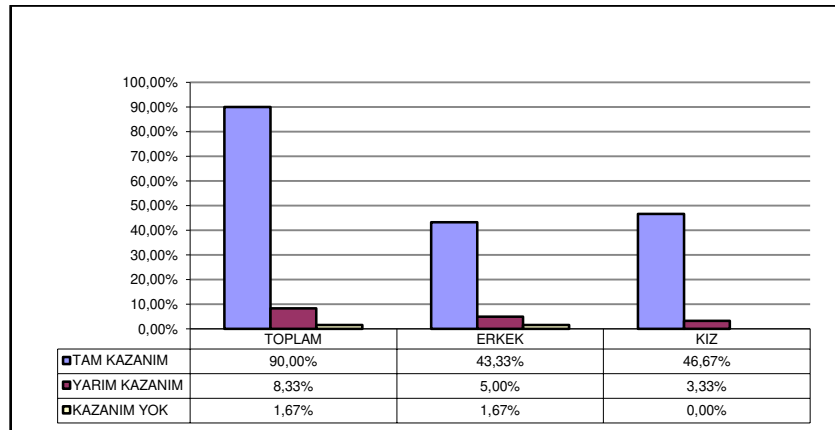
Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %91,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %45’i erkek, %46,67’si kız öğrencidir. %5’i erkek, %3,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %8,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo 13. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	54	26	28
YARIM KAZANIM	5	3	2
KAZANIM YOK	1	1	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 26’sı erkek, 28’i kız olmak üzere 54’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 3’ü erkek, 2’si kız olmak üzere 5 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 13. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %90’ı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %43,33’ü erkek, %46,67’si kız öğrencidir. %5’i’u erkek, %3,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %8,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta tamamı erkek olmak üzere %1,67 oranında kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmaktadır.

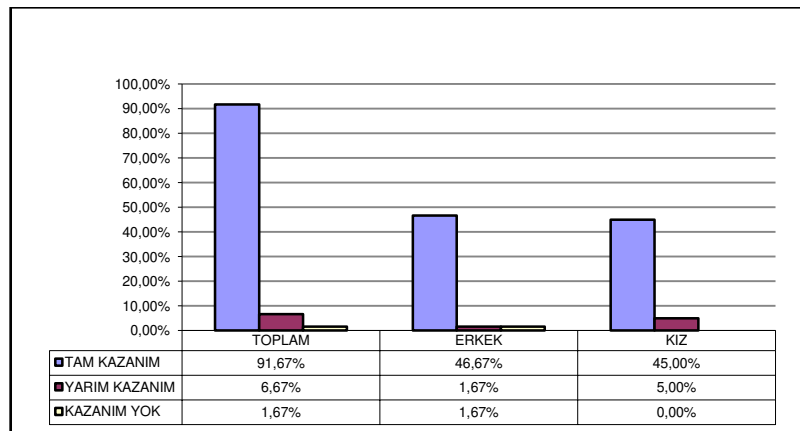
Tablo 14. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	55	28	27
YARIM KAZANIM	4	1	3
KAZANIM YOK	1	1	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 28’i erkek, 27’si kız olmak üzere 55’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 1’i erkek, 3’ü kız olmak üzere 4 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 14. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %91,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %46,67’si erkek, %45’i kız öğrencidir. %1,67’si erkek, %5’i kız olmak üzere öğrencilerin %6,67’ninse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta tamamı erkek olmak üzere %1,67 oranında kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmaktadır.

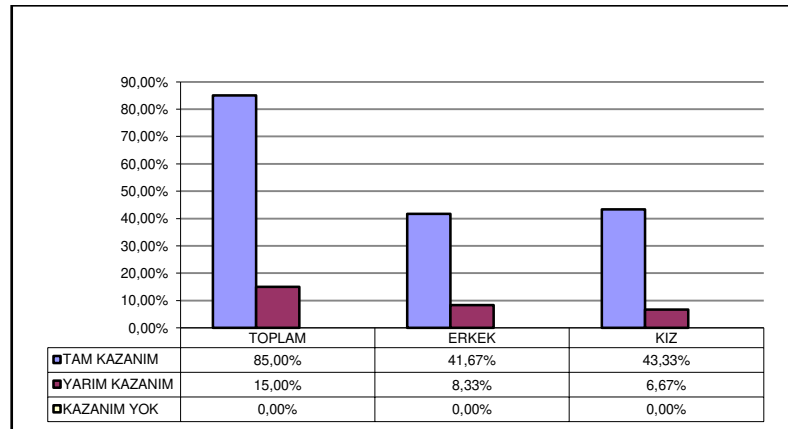
Tablo 15. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	51	25	26
YARIM KAZANIM	9	5	4
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 25’i erkek, 26’sı kız olmak üzere 51’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 5’i erkek, 4’ü kız olmak üzere 9 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 15. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %85’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %41,67’si erkek, %43,33’ü kız öğrencidir. %8,33’ü erkek, %6,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %15’ininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

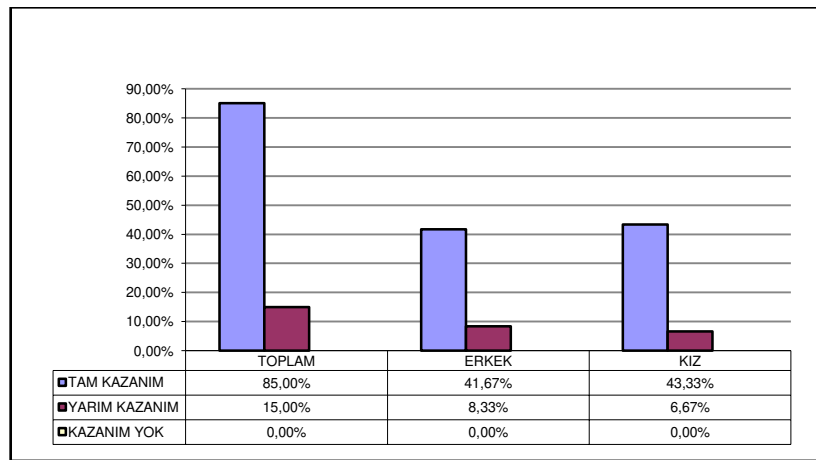
Tablo 16. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	57	29	28
YARIM KAZANIM	3	1	2
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 29’u erkek, 28’i kız olmak üzere 57’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 1’i erkek, 2’si kız olmak üzere 3 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 16. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

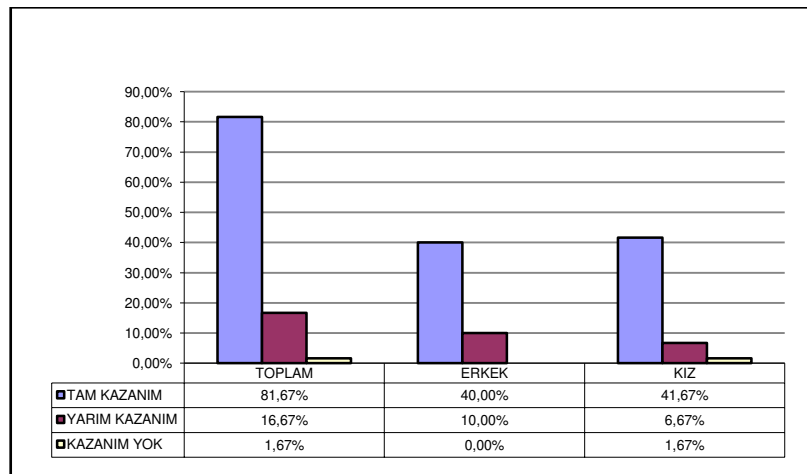
Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %85’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %41,67’si erkek, %43,33’ü kız öğrencidir. %8,33’ü erkek, %6,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %15’ininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo 17. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	49	24	25
YARIM KAZANIM	10	6	4
KAZANIM YOK	1	0	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 24’ü erkek, 25’si kız olmak üzere 49’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 6’sı erkek, 4’ü kız olmak üzere 10 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 17. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %81,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %40’ı erkek, %41,67’si kız öğrencidir. %10’u erkek, %6,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %16,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta tamamı kız olmak üzere %1,67 oranında kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmaktadır.

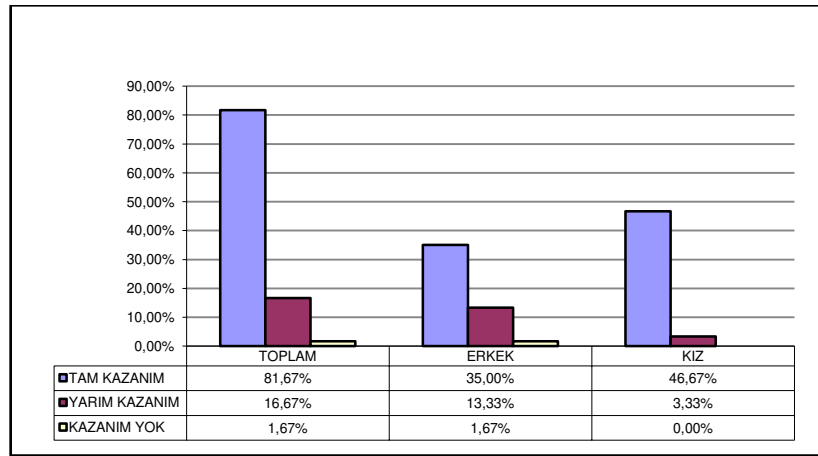
Tablo 18. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	49	21	28
YARIM KAZANIM	10	8	2
KAZANIM YOK	1	1	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 21’i erkek, 28’i kız olmak üzere 49’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 8’i erkek, 2’si kız olmak üzere 10 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 18. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %81,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %35’i erkek, %46,67’si kız öğrencidir. %13,33’ü erkek, %3,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %16,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta tamamı erkek olmak üzere %1,67 oranında kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmaktadır.

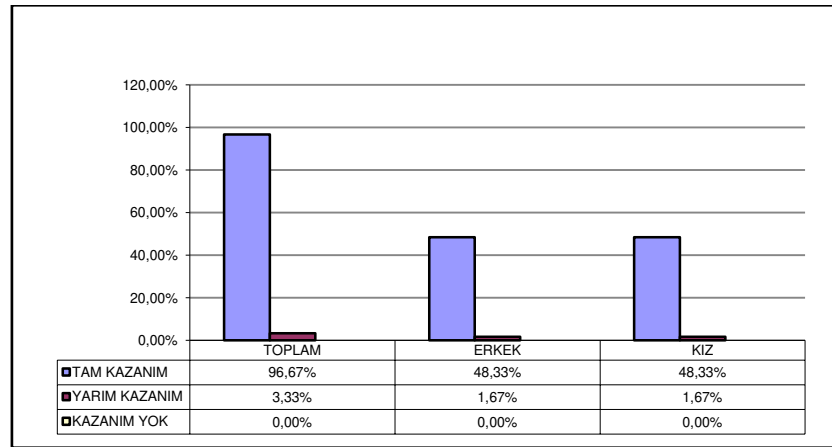
Tablo 19. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	58	29	29
YARIM KAZANIM	2	1	1
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 29’u erkek, 29’u kız olmak üzere 58’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 1’i erkek, 1’i kız olmak üzere 2 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 19. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” kazanımına Ulaşma Düzeyleri

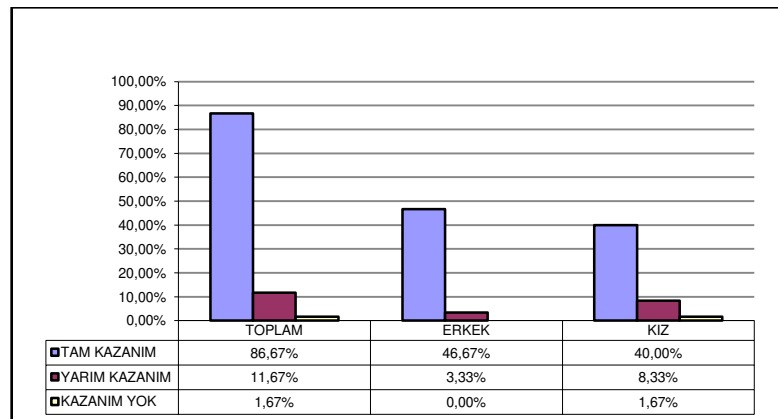
Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %96,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %48,33’ü erkek, %48,33’ü kız öğrencidir. %1,67’si erkek, %1,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %3,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

Tablo 20. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	52	28	24
YARIM KAZANIM	7	2	5
KAZANIM YOK	1	0	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 Anadolu lisesi öğrencisinin 28’i erkek, 24’ü kız olmak üzere 52’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 2’si erkek, 5’i kız olmak üzere 7 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1 kız öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 20. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi Anadolu lisesi öğrencilerinin %86,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %46,67’si erkek, %40’ı kız öğrencidir. %3,33’ü erkek, %8,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %11,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta tamamı kız olmak üzere %1,67 oranında kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmaktadır.

4.2. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri

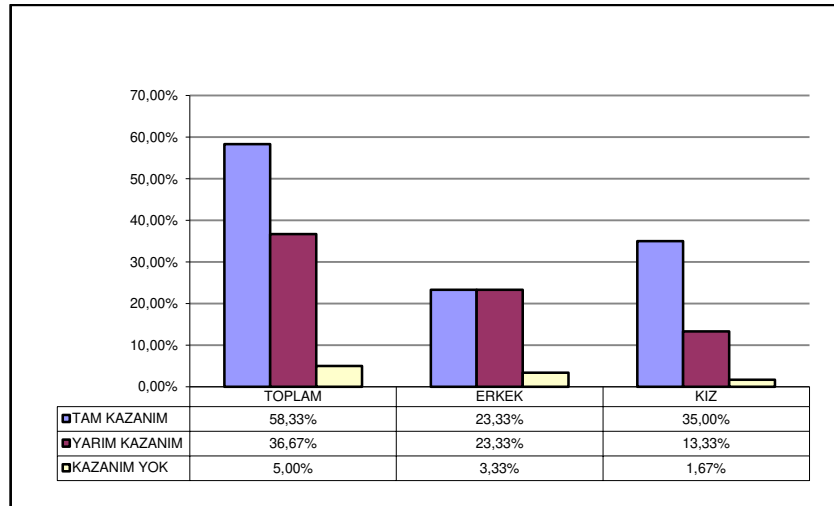
Tablo 21. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	35	14	21
YARIM KAZANIM	22	14	8
KAZANIM YOK	3	2	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 14’ü erkek, 21’i kız olmak üzere 35’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 14’ü erkek, 8’i kız olmak üzere 22 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 2’si erkek 1’i kız olmak üzere 3 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 21. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

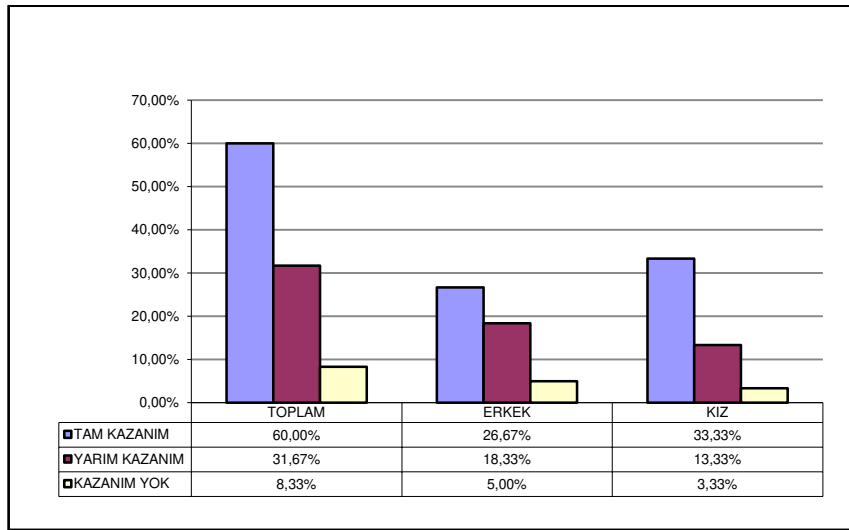
Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %58,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %23,33’ü erkek, %35’i kız öğrencidir. %23,33’ü erkek, %13,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %36,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3,33’ü erkek, %1,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %5 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo22. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	36	16	20
YARIM KAZANIM	19	11	8
KAZANIM YOK	5	3	2

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 16’sı erkek, 20’si kız olmak üzere 36’sı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 11’i erkek, 8’i kız olmak üzere 19 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3’ü erkek 2’si kız olmak üzere 5 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 22. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %60’ı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %26,67’si erkek, %33,33’ü kız öğrencidir. %18,33’ü erkek, %13,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %31,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %5’i erkek, %3,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %8,33 öğrenci bulunmaktadır.

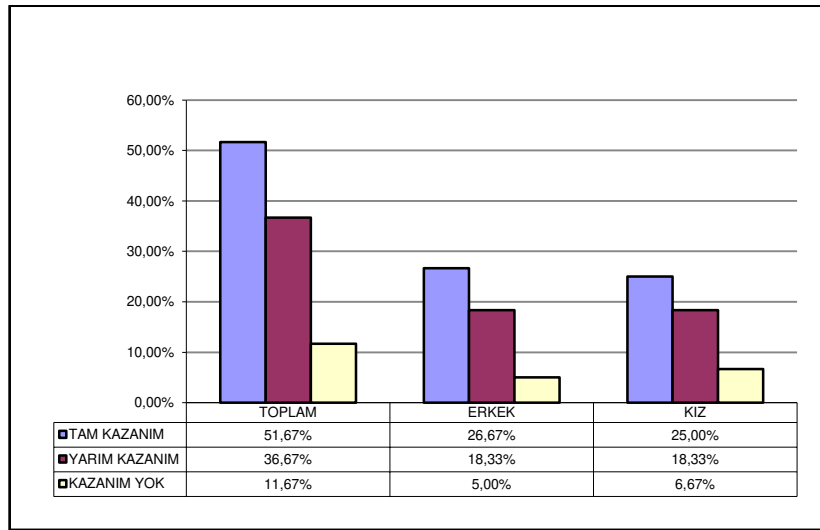
Tablo23. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	31	16	15
YARIM KAZANIM	22	11	11
KAZANIM YOK	7	3	4

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 16’sı erkek, 15’i kız olmak üzere 31’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 11’i erkek, 11’i kız olmak üzere 22 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3’ü erkek 4’ü kız olmak üzere 7 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 23. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

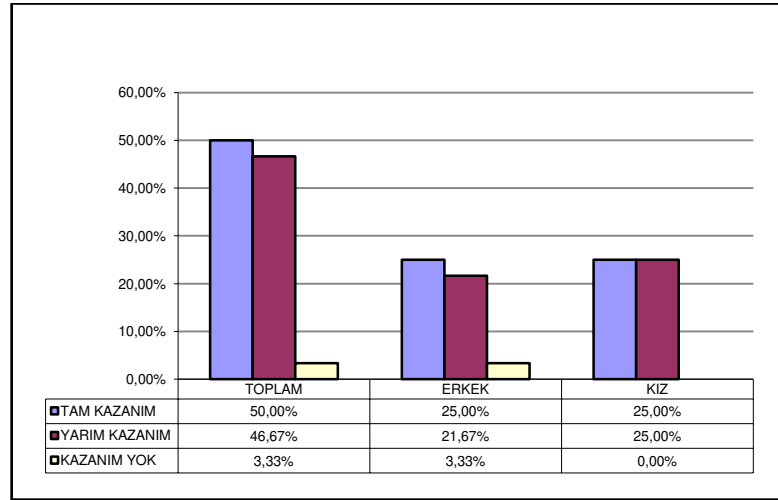
Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %51,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %26,67’si erkek, %25’i kız öğrencidir. %18,33’ü erkek, %18,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %36,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %5’i erkek, %6,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %11,67 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 24. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	30	15	15
YARIM KAZANIM	28	13	15
KAZANIM YOK	2	2	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 15'i erkek, 15'i kız olmak üzere 30'u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 13'ü erkek, 15'i kız olmak üzere 28 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 2 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 24. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %50'si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %25'i erkek, %25'i kız öğrencidir. %21,67'si erkek, %25'i kız olmak üzere öğrencilerin %46,67'sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3.33 oranında erkek öğrenci bulunmaktadır.

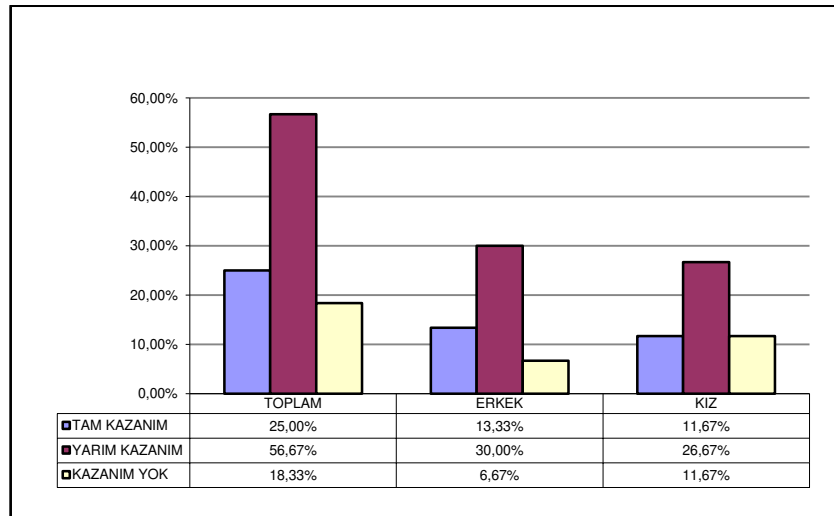
Tablo 25. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	15	8	7
YARIM KAZANIM	34	18	16
KAZANIM YOK	11	4	7

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 8’i erkek, 7’si kız olmak üzere 15’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 18’i erkek, 16’sı kız olmak üzere 34 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 4’ü erkek 7’si kız olmak üzere 11 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 25. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %25’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %13,33’ü erkek, %11,67’si kız öğrencidir. %30’u erkek, %26,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %56,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %6,67’si erkek, %11,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %18,33 öğrenci bulunmaktadır.

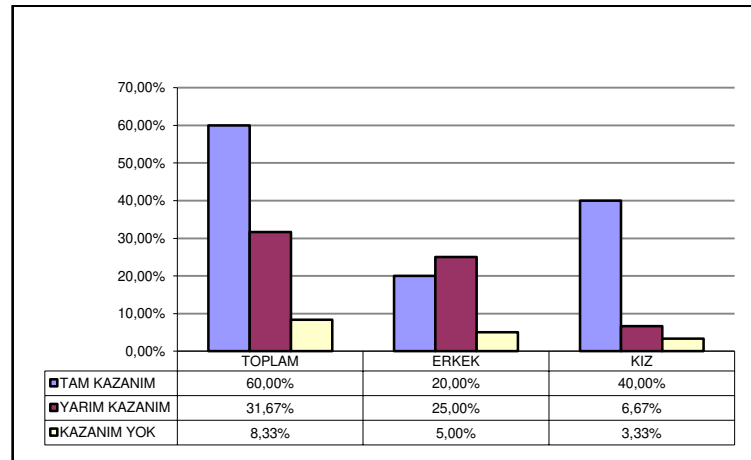
Tablo 26. Genel Lise Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	36	12	24
YARIM KAZANIM	19	15	4
KAZANIM YOK	5	3	2

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 12’si erkek, 24’ü kız olmak üzere 36’sı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 15’i erkek, 4’ü kız olmak üzere 19 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3’ü erkek 2’si kız olmak üzere 5 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 26. Genel Lise Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %60’ı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %20’si erkek, %40’ı kız öğrencidir. %25’i erkek, %6,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %31,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %5’i erkek, %3,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %8,33 öğrenci bulunmaktadır.

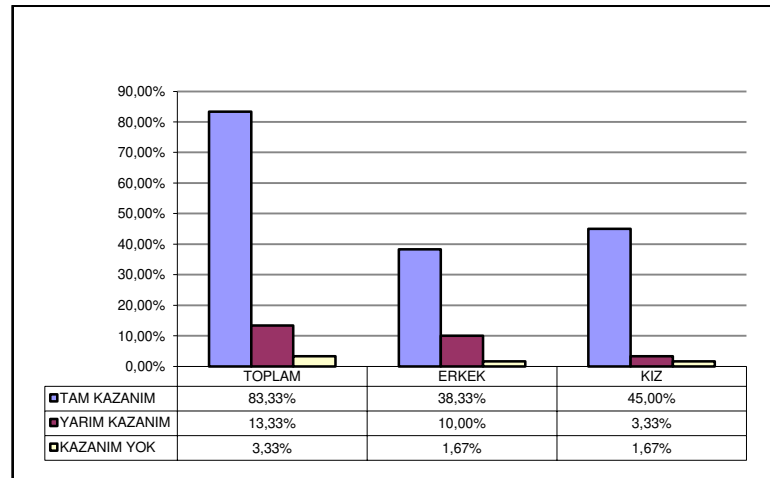
Tablo 27. Genel Lise Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	50	23	27
YARIM KAZANIM	8	6	2
KAZANIM YOK	2	1	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 23’ü erkek, 27’si kız olmak üzere 50’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 6’sı erkek, 2’si kız olmak üzere 8 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1’i erkek 1’i kız olmak üzere 2 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 27. Genel Lise Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

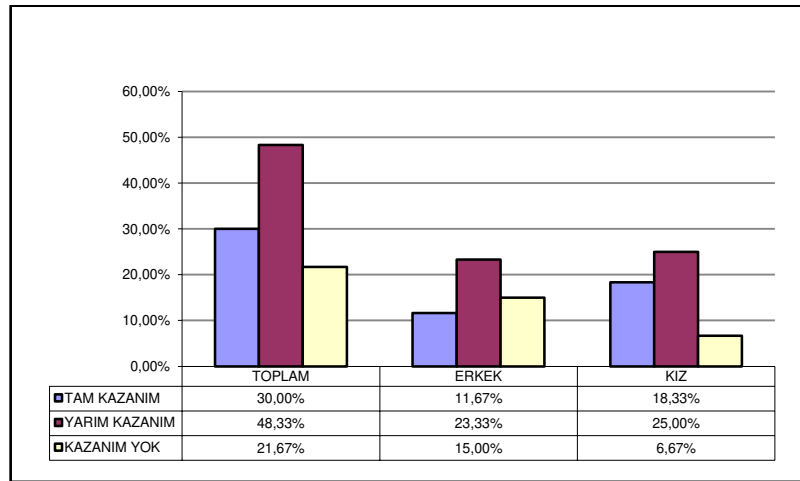
Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %83,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %38,33’ü erkek, %45’i kız öğrencidir. %10’u erkek, %3,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %13,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %1,67’si erkek, %1,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %3,33 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 28. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	18	7	11
YARIM KAZANIM	29	14	15
KAZANIM YOK	13	9	4

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 7’si erkek, 11’i kız olmak üzere 18’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 14’ü erkek, 15’i kız olmak üzere 29 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 9’u erkek 4’ü kız olmak üzere 13 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 28. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

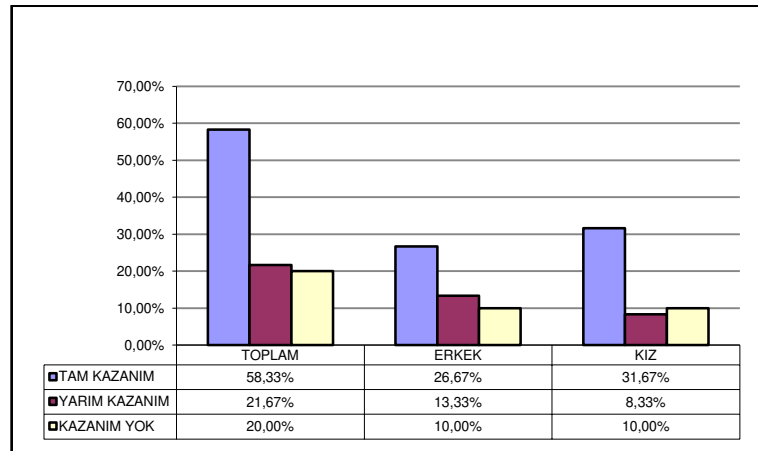
Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %30’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %11,67’si erkek, %18,33’ü kız öğrencidir. %23,33’ü erkek, %25’i kız olmak üzere öğrencilerin %48,33’ünün kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %15’i erkek, %6,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %21,67 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 29. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	35	16	19
YARIM KAZANIM	13	8	5
KAZANIM YOK	12	6	6

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 16’sı erkek, 19’u kız olmak üzere 35’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 8’i erkek, 5’i kız olmak üzere 13 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 6’sı erkek 6’sı kız olmak üzere 12 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 29. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %58,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %26,67’si erkek, %31,67’si kız öğrencidir. %13,33’ü erkek, %8,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %21,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %10’u erkek, %10’u kız öğrenci olmak üzere toplam %20 öğrenci bulunmaktadır.

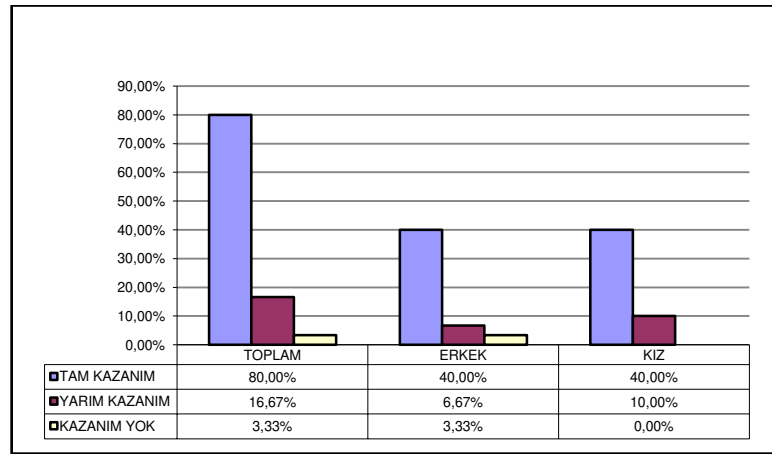
Tablo 30. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	48	24	24
YARIM KAZANIM	10	4	6
KAZANIM YOK	2	2	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 24’ü erkek, 24’ü kız olmak üzere 48’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 4’ü erkek, 6’sı kız olmak üzere 10 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 2 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 30. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %80’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %40’ı erkek, %40’ı kız öğrencidir. %6,67’si erkek, %10’u kız olmak üzere öğrencilerin %16,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3,33 oranında erkek öğrenci bulunmaktadır.

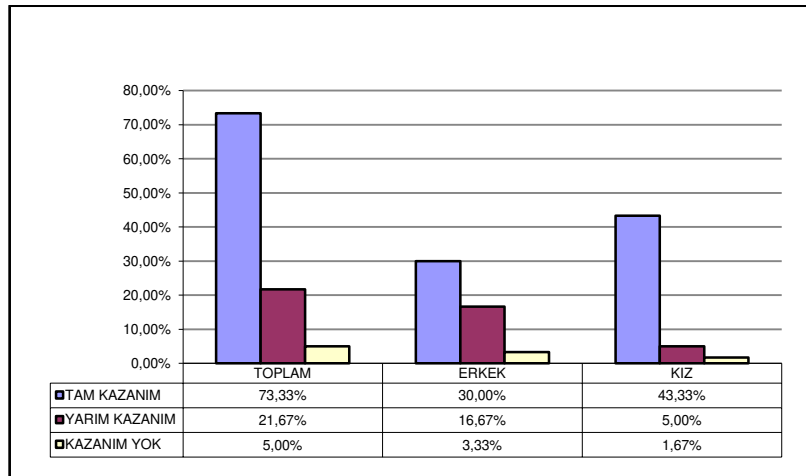
Tablo 31. Genel Lise Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	44	18	26
YARIM KAZANIM	13	10	3
KAZANIM YOK	3	2	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 18’i erkek, 26’sı kız olmak üzere 44’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 10’u erkek, 3’ü kız olmak üzere 13 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. . Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 2’si erkek 1’i kız olmak üzere 3 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 31. Genel Lise Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

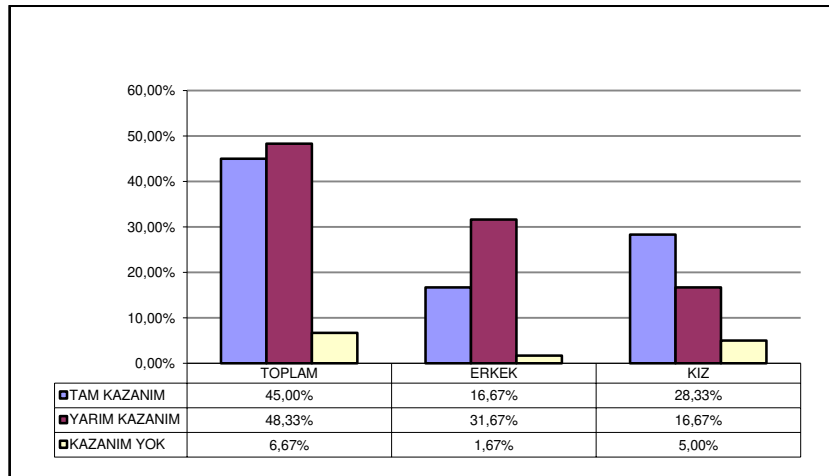
Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %73,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %30’u erkek, %43,33’ü kız öğrencidir. %16,67’si erkek, %5’i kız olmak üzere öğrencilerin %21,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3,33’ü erkek, %1,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %5 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 32. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	27	10	17
YARIM KAZANIM	29	19	10
KAZANIM YOK	4	1	3

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 10’u erkek, 17’si kız olmak üzere 27’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 19’u erkek, 10’u kız olmak üzere 29 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. . Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1’i erkek 3’ü kız olmak üzere 4 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 32. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %45’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %16,67’si erkek, %28,33’ü kız öğrencidir. %31,67’si erkek, %16,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %48,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %1,67’si erkek, %5’i kız öğrenci olmak üzere toplam %6,67 öğrenci bulunmaktadır.

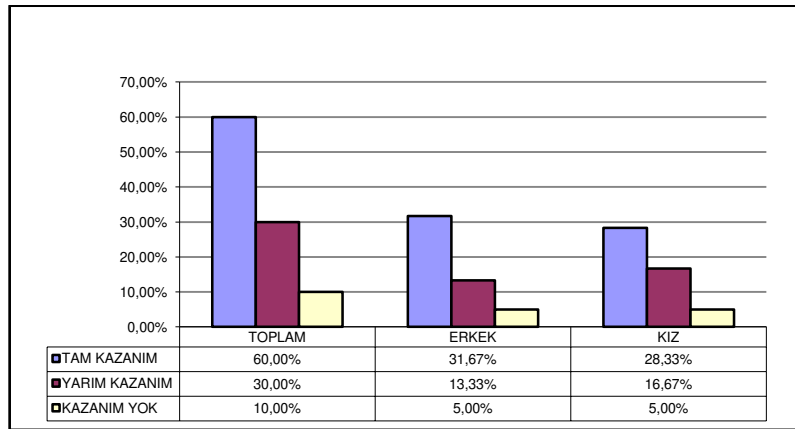
Tablo 33. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	36	19	17
YARIM KAZANIM	18	8	10
KAZANIM YOK	6	3	3

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 19’u erkek, 17’si kız olmak üzere 36’sı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 8’i erkek, 10’u kız olmak üzere 18 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. . Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3’ü erkek 3’ü kız olmak üzere 6 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 33. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %60’ı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %31,67’si erkek, %28,33’ü kız öğrencidir. %13,33’ü erkek, %16,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %30’ununsa kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %5’i erkek, %5’i kız öğrenci olmak üzere toplam %5 öğrenci bulunmaktadır.

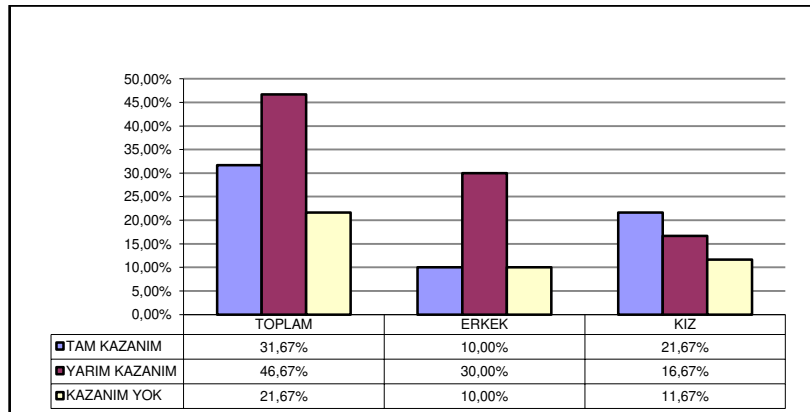
Tablo 34. Genel Lise Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	19	6	13
YARIM KAZANIM	28	18	10
KAZANIM YOK	13	6	7

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 6’sı erkek, 13’ü kız olmak üzere 19’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 18’i erkek, 10’u kız olmak üzere 28 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 6’sı erkek 7’si kız olmak üzere 13 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 34. Genel Lise Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %31,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %10’u erkek, %21,67’si kız öğrencidir. %30’u erkek, %16,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %46,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %10’u erkek, %11,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %21,67 öğrenci bulunmaktadır.

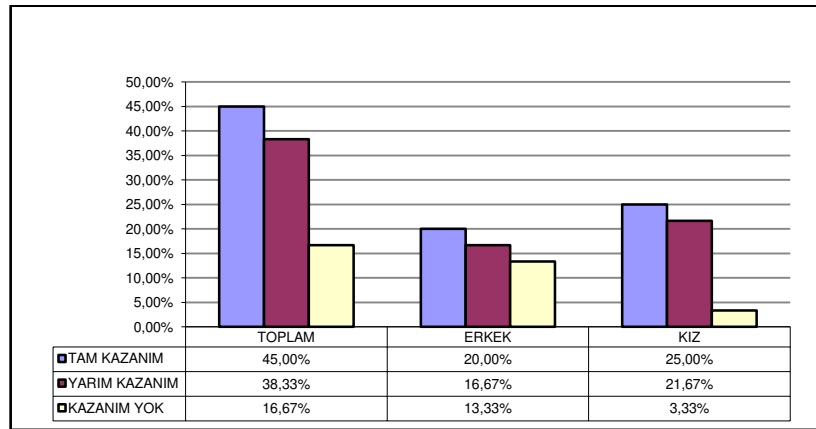
Tablo 35. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	27	12	15
YARIM KAZANIM	23	10	13
KAZANIM YOK	10	8	2

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 12’si erkek, 15’i kız olmak üzere 27’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 10’u erkek, 13’ü kız olmak üzere 23 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. . Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 8’i erkek 2’si kız olmak üzere 10 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 35. Genel Lise Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

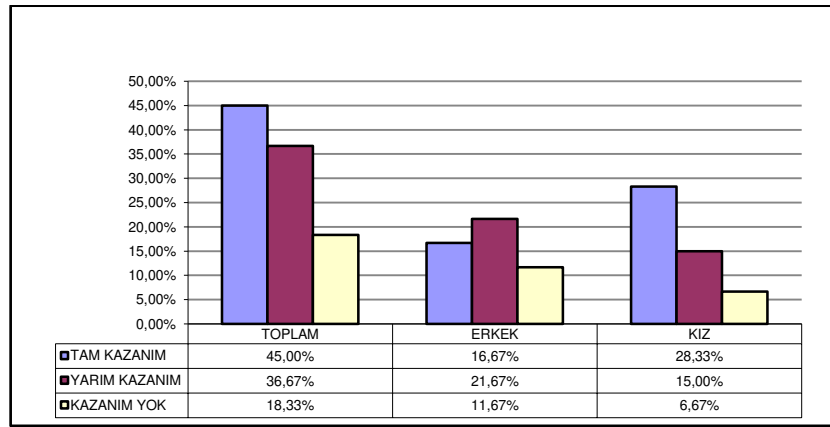
Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %45’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %20’si erkek, %25’i kız öğrencidir. %16,67’si erkek, %21,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %38,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %13,33’ü erkek, %3,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %16,67 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 36. Genel Lise Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	27	10	17
YARIM KAZANIM	22	13	9
KAZANIM YOK	11	7	4

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 10’u erkek, 17’si kız olmak üzere 27’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 13’ü erkek, 9’u kız olmak üzere 22 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. . Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 7’si erkek 4’ü kız olmak üzere 11 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 36. Genel Lise Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %45’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %16,67’si erkek, %28,33’ü kız öğrencidir. %21,67’si erkek, %15’i kız olmak üzere öğrencilerin %36,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %11,67’si erkek, %6,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %18,33 öğrenci bulunmaktadır.

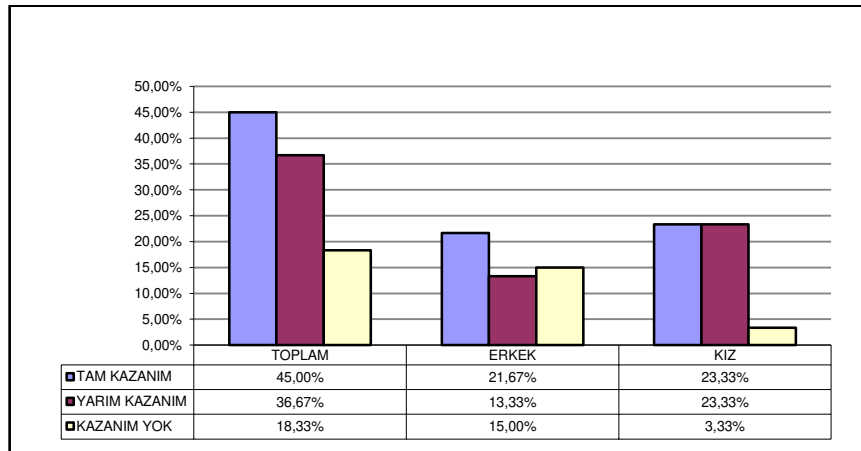
Tablo 37. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	27	13	14
YARIM KAZANIM	22	8	14
KAZANIM YOK	11	9	2

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 13’ü erkek, 14’ü kız olmak üzere 27’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 8’i erkek, 14’ü kız olmak üzere 22 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. . Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 9’u erkek 2’si kız olmak üzere 11 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 37. Genel Lise Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

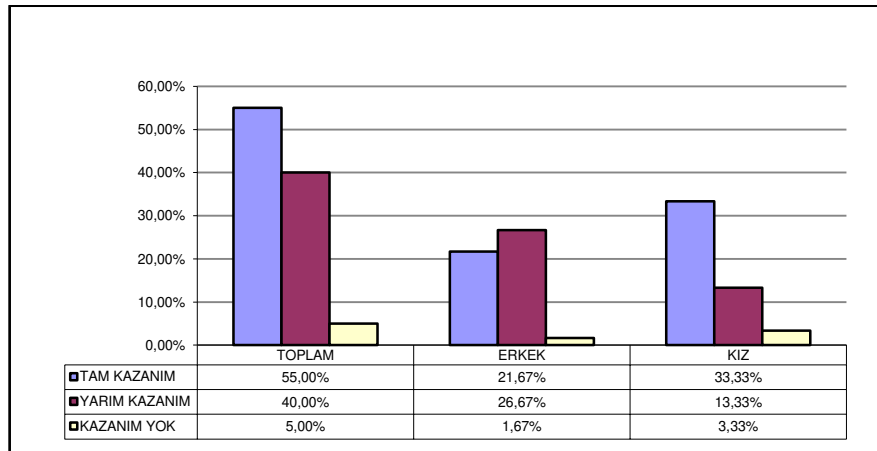
Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %45’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %21,67’si erkek, %23,33’ü kız öğrencidir. %13,33’ü erkek, %23,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %36,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %15’i erkek, %3,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %18,33 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 38. Genel Lise Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	33	13	20
YARIM KAZANIM	24	16	8
KAZANIM YOK	3	1	2

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 13’ü erkek, 20’si kız olmak üzere 33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 16’sı erkek, 8’i kız olmak üzere 24 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. . Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1’i erkek 2’si kız olmak üzere 3 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 38. Genel Lise Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

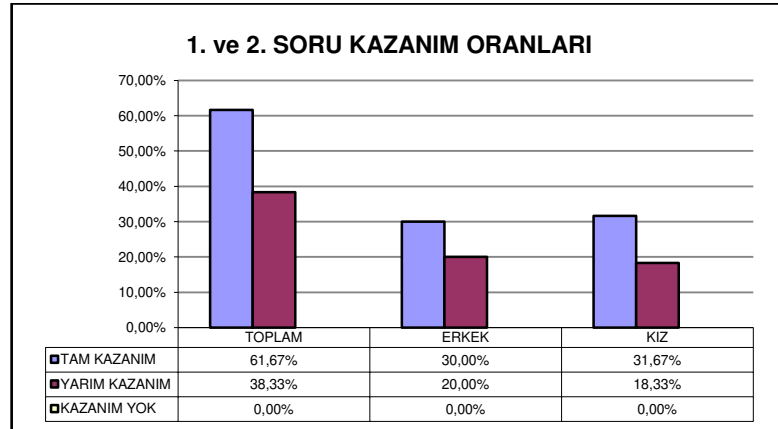
Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %55’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %21,67’si erkek, %33,33’ü kız öğrencidir. %26,67’si erkek, %13,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %40’ınınsa kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %1,67’si erkek, %3,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %5 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 39. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	37	18	19
YARIM KAZANIM	23	12	11
KAZANIM YOK	0	0	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 genel lise öğrencisinin 18’i erkek, 19’u kız olmak üzere 37’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 12’si erkek, 11’i kız olmak üzere 23 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. . Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) öğrenci bulunmamaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 39. Genel Lise Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi genel lise öğrencilerinin %61,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %30’u erkek, %31,67’si kız öğrencidir. %20’si erkek, %18,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %38,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan öğrenci bulunmamaktadır.

4.3. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri

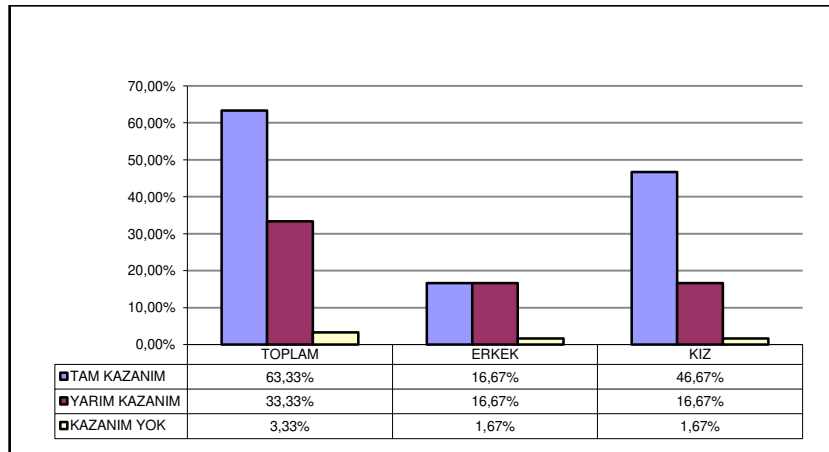
Tablo 40. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	38	10	28
YARIM KAZANIM	20	10	10
KAZANIM YOK	2	1	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 10’u erkek, 28’i kız olmak üzere 38’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 10’u erkek, 10’u kız olmak üzere 20 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1’si erkek 1’i kız olmak üzere 2 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 40. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %63,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %16,67’si erkek, %46,67’si kız öğrencidir. %16,67’si erkek, %16,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %33,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %1,67’si erkek, %1,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %3,33 öğrenci bulunmaktadır.

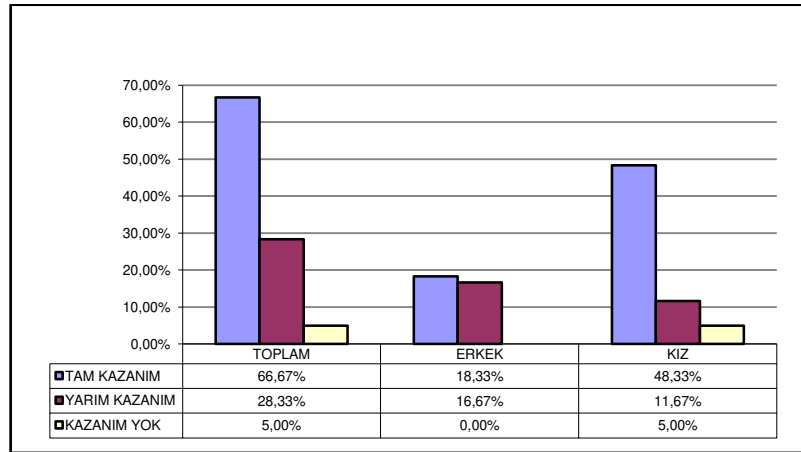
Tablo 41. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	40	11	29
YARIM KAZANIM	17	10	7
KAZANIM YOK	3	0	3

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 11’i erkek, 29’u kız olmak üzere 40’ı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 10’u erkek, 7’si kız olmak üzere 17 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3 kız öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 41. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki anahtar kelimeleri belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

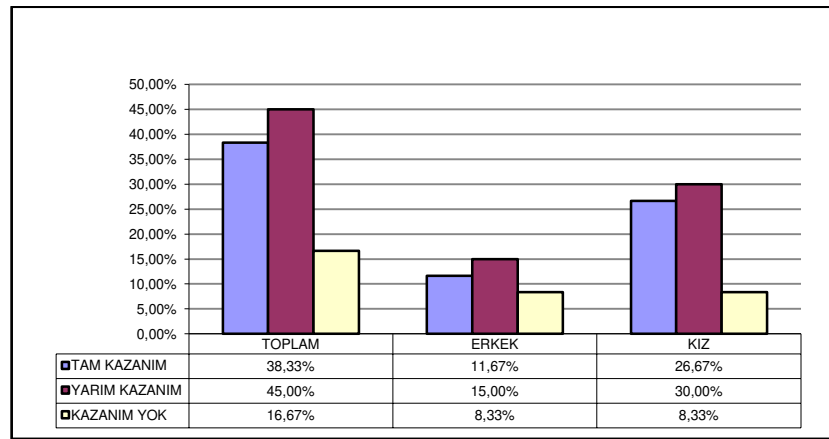
Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %66,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %18,33’ü erkek, %11,67’si kız öğrencidir. %16,67’si erkek, %11,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %28,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %5 oranında kız öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 42. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	23	7	16
YARIM KAZANIM	27	9	18
KAZANIM YOK	10	5	5

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 7’si erkek, 16’sı kız olmak üzere 23’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 9’u erkek, 18’i kız olmak üzere 27 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 5’i erkek 5’i kız olmak üzere 10 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 42. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin konusunu belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %38,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %11,67’si erkek, %26,67’si kız öğrencidir. %15’i erkek, %30’u kız olmak üzere öğrencilerin %45’ininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %8,33’ü erkek, %8,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %16,67 öğrenci bulunmaktadır.

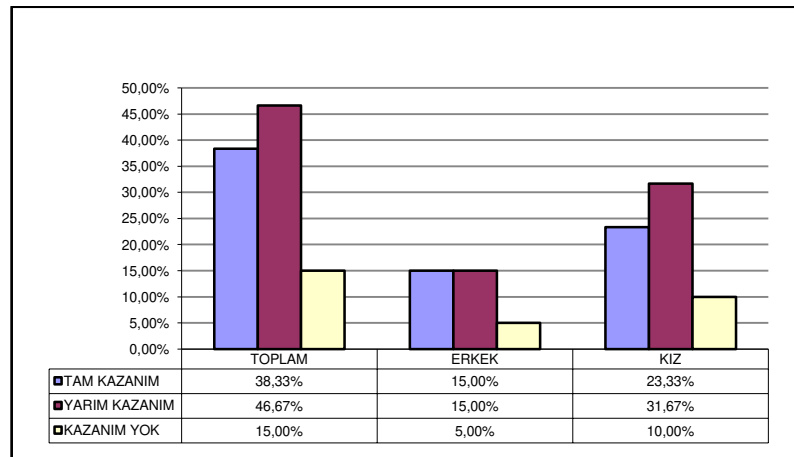
Tablo 43. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	23	9	14
YARIM KAZANIM	28	9	19
KAZANIM YOK	9	3	6

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 9’u erkek, 14’ü kız olmak üzere 23’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 9’u erkek, 19’u kız olmak üzere 28 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3’ü erkek 6’sı kız olmak üzere 9 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 43. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %38,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %15’i erkek, %23,33’ü kız öğrencidir. %15’i erkek, %31,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %46,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %5’i erkek, %10’u kız öğrenci olmak üzere toplam %15 öğrenci bulunmaktadır.

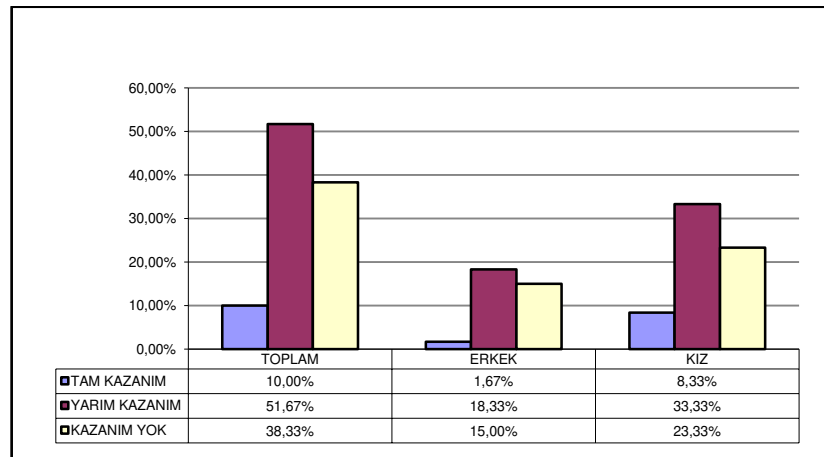
Tablo 44. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	6	1	5
YARIM KAZANIM	31	11	20
KAZANIM YOK	23	9	14

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 1’i erkek, 5’i kız olmak üzere 6’sı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 11’i erkek, 20’si kız olmak üzere 31 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 9’u erkek 14’ü kız olmak üzere 23 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 44. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %10’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %1,67’si erkek, %8,33’ü kız öğrencidir. %18,33’ü erkek, %33,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %51,67’sininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %15’i erkek, %23,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %38,33 öğrenci bulunmaktadır.

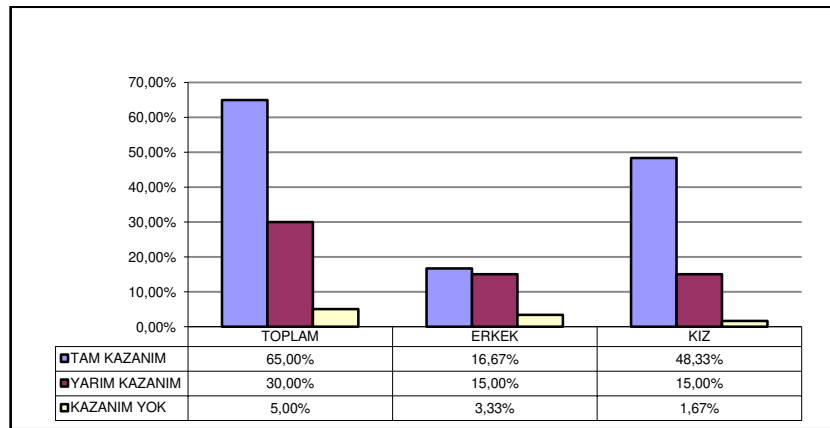
Tablo 45. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	39	10	29
YARIM KAZANIM	18	9	9
KAZANIM YOK	3	2	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 10'u erkek, 29'u kız olmak üzere 39'i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 9'u erkek, 9'u kız olmak üzere 18 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 2'si erkek 1'i kız olmak üzere 3 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 45. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %65'i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %16,67'si erkek, %48,33'ü kız öğrencidir. %15'i erkek, %15'i kız olmak üzere öğrencilerin %30'ununsa kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3,33'ü erkek, %1,67'si kız öğrenci olmak üzere toplam %5 öğrenci bulunmaktadır.

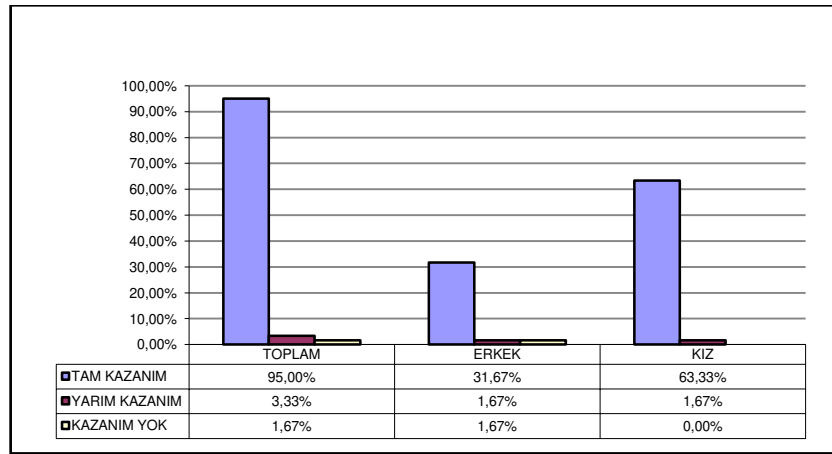
Tablo 46. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	57	19	38
YARIM KAZANIM	2	1	1
KAZANIM YOK	1	1	0

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 19’u erkek, 38’i kız olmak üzere 57’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 1’i erkek, 1’i kız olmak üzere 2 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1 erkek öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 46. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %95’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %31,67’si erkek, %63,33’ü kız öğrencidir. %1,67’si erkek, %1,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %3,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %1,67 oranında erkek öğrenci bulunmaktadır.

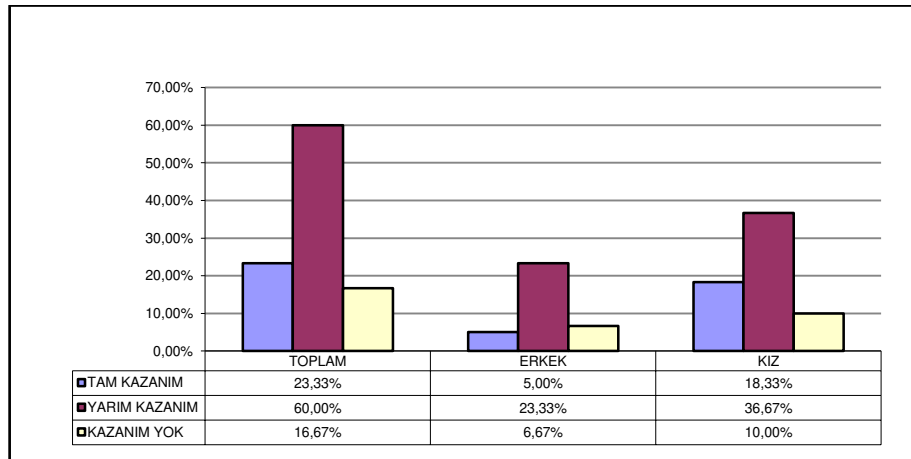
Tablo 47. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	14	3	11
YARIM KAZANIM	36	14	22
KAZANIM YOK	10	4	6

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 3’ü erkek, 11’i kız olmak üzere 14’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 14’ü erkek, 22’si kız olmak üzere 36 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 4’ü erkek 6’sı kız olmak üzere 10 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 47. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %23,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %5’i erkek, %18,33’ü kız öğrencidir. %23,33’ü erkek, %36,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %60’ınısa kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %6,67’si erkek, %10’u kız öğrenci olmak üzere toplam %16,67 öğrenci bulunmaktadır.

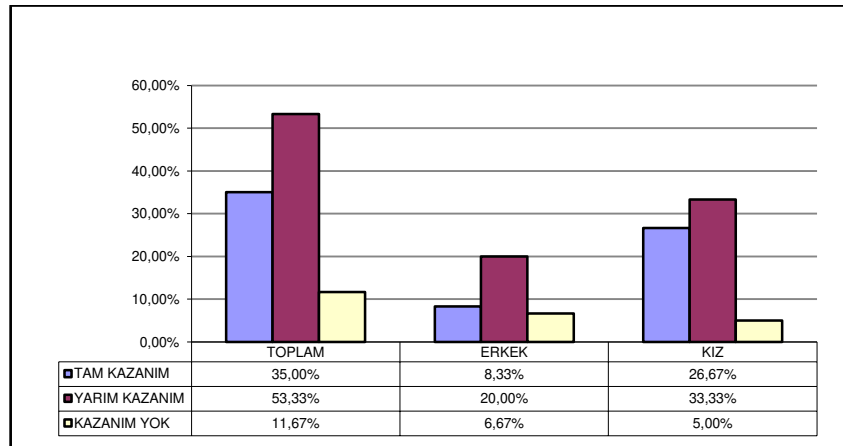
Tablo 48. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	21	5	16
YARIM KAZANIM	32	12	20
KAZANIM YOK	7	4	3

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 5’i erkek, 16’sı kız olmak üzere 21’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 12’si erkek, 20’si kız olmak üzere 32 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 4’ü erkek 3’ü kız olmak üzere 7 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 48. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %35’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %8,33’ü erkek, %26,67’si kız öğrencidir. %20’si erkek, %33,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %53,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %6,67’si erkek, %5’i kız öğrenci olmak üzere toplam %11,67 öğrenci bulunmaktadır.

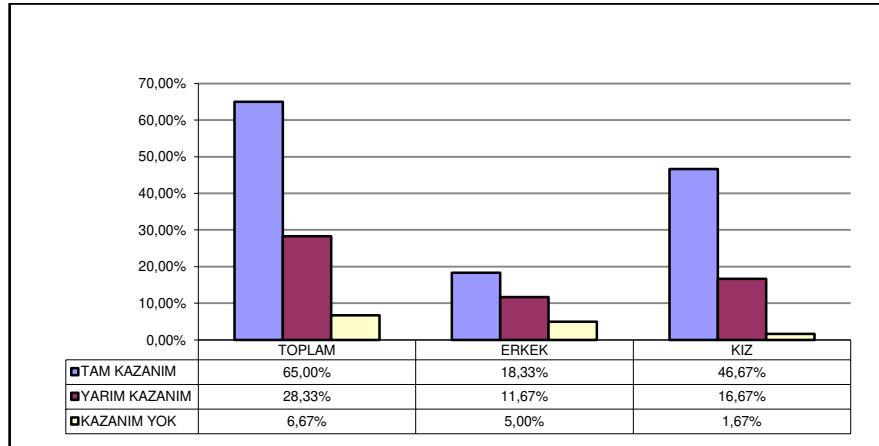
Tablo 49. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	39	11	28
YARIM KAZANIM	17	7	10
KAZANIM YOK	4	3	1

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 11’i erkek, 28’i kız olmak üzere 39’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 7’si erkek, 10’u kız olmak üzere 17 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3’ü erkek 1’i kız olmak üzere 4 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 49. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %65’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %18,33’ü erkek, %46,67’si kız öğrencidir. %11,67’si erkek, %16,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %28,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %5’i erkek, %1,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %6,67 öğrenci bulunmaktadır.

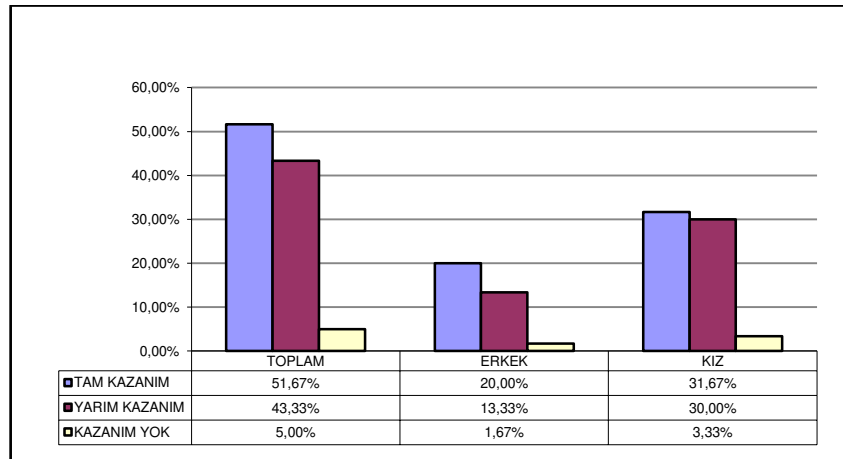
Tablo 50. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	31	12	19
YARIM KAZANIM	26	8	18
KAZANIM YOK	3	1	2

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 12’si erkek, 19’u kız olmak üzere 31’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 8’i erkek, 18’i kız olmak üzere 26 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1’i erkek 2’si kız olmak üzere 3 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 50. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin sorular oluşturur.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %51,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %20’si erkek, %31,67’si kız öğrencidir. %13,33’ü erkek, %30’u kız olmak üzere öğrencilerin %43,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %1,67’si erkek, %3,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %5 öğrenci bulunmaktadır.

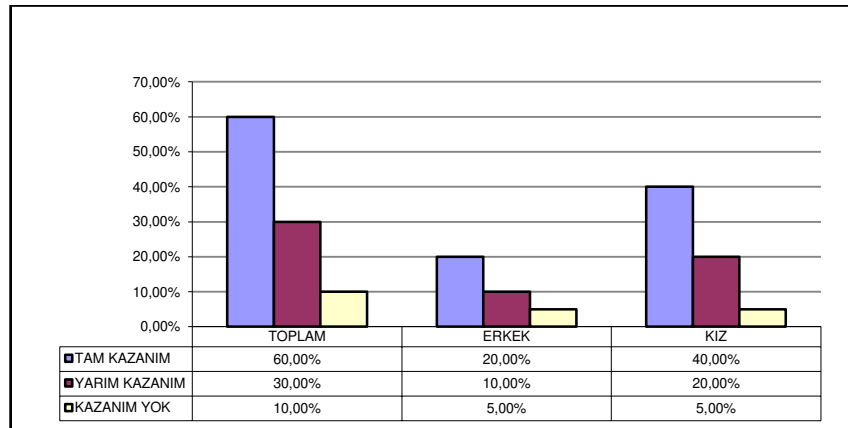
Tablo 51. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	36	12	24
YARIM KAZANIM	18	6	12
KAZANIM YOK	6	3	3

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 12’si erkek, 24’ü kız olmak üzere 36’sı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 6’sı erkek, 12’si kız olmak üzere 18 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3’ü erkek 3’ü kız olmak üzere 6 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 51. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

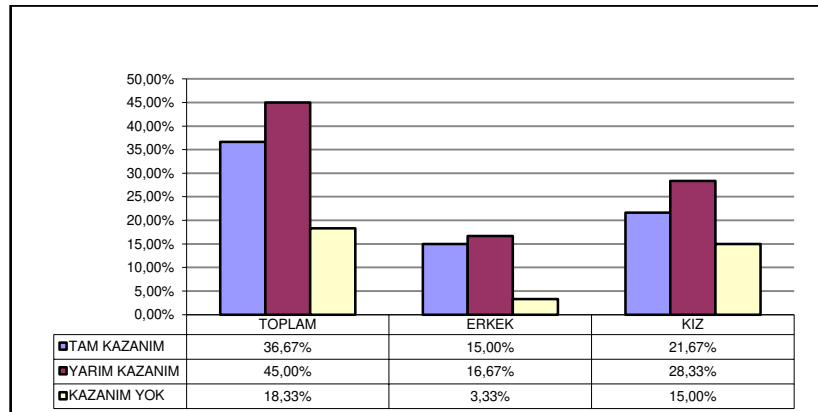
Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %60’ı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %20’si erkek, %40’ı kız öğrencidir. %10’u erkek, %20’si kız olmak üzere öğrencilerin %30’ununsa kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %5’i erkek, %5’i kız öğrenci olmak üzere toplam %10 öğrenci bulunmaktadır.

Tablo 52. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	22	9	13
YARIM KAZANIM	27	10	17
KAZANIM YOK	11	2	9

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 9’u erkek, 13’ü kız olmak üzere 22’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 10’u erkek, 17’si kız olmak üzere 27 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 2’si erkek 9’u kız olmak üzere 11 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 52. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin planını kavrar.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %36,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %15’i erkek, %21,67’si kız öğrencidir. %16,67’si erkek, %28,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %45’ininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3,33’ü erkek, %15’i kız öğrenci olmak üzere toplam %18,33 öğrenci bulunmaktadır.

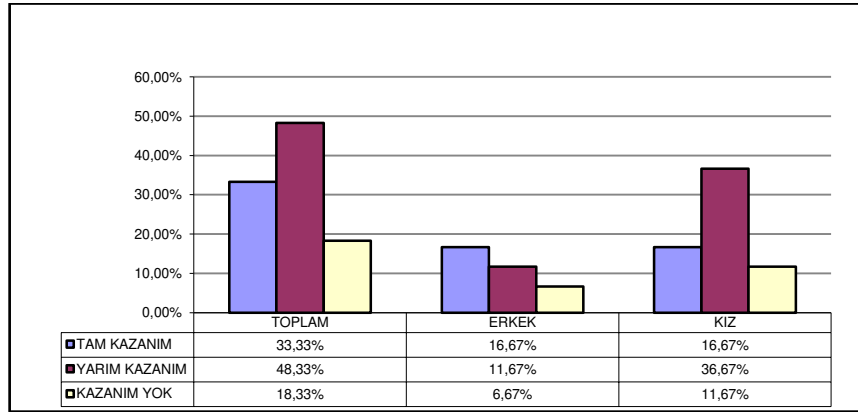
Tablo 53. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	20	10	10
YARIM KAZANIM	29	7	22
KAZANIM YOK	11	4	7

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 10’u erkek, 10’u kız olmak üzere 20’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 7’si erkek, 22’si kız olmak üzere 29 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 4’ü erkek 7’si kız olmak üzere 11 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 53. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %33,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %16,67’si erkek, %16,67’si kız öğrencidir. %11,67’si erkek, %36,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %48,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %6,67’si erkek, %11,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %18,33 öğrenci bulunmaktadır.

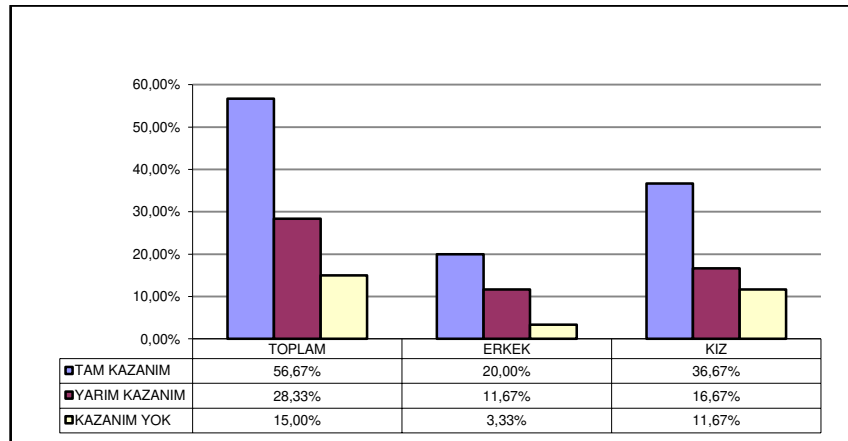
Tablo 54. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	34	12	22
YARIM KAZANIM	17	7	10
KAZANIM YOK	9	2	7

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 12’si erkek, 22’si kız olmak üzere 34’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 7’si erkek, 10’u kız olmak üzere 17 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) ’si erkek 7’si kız olmak üzere 9 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 54. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %56,67’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %20’si erkek, %36,67’si kız öğrencidir. %11,67’si erkek, %16,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %28,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3,33’ü erkek, %11,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %15 öğrenci bulunmaktadır.

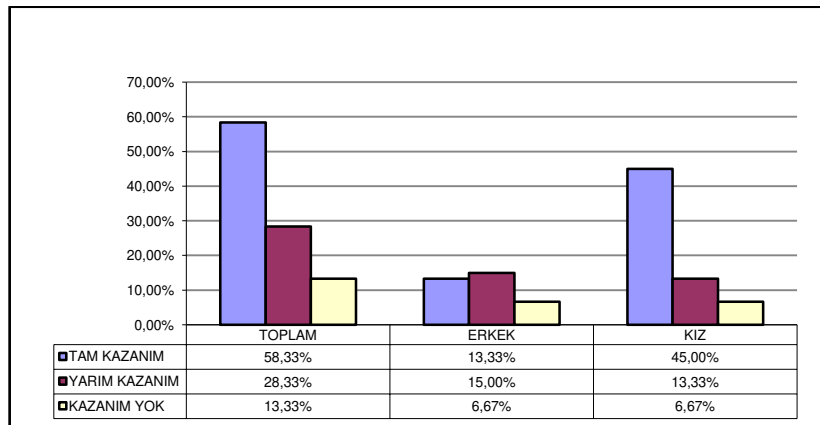
Tablo 55. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	35	8	27
YARIM KAZANIM	17	9	8
KAZANIM YOK	8	4	4

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 8’i erkek, 27’si kız olmak üzere 35’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 9’u erkek, 8’i kız olmak üzere 17 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 4’ü erkek 4’ü kız olmak üzere 8 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 55. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %58,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %13,33’ü erkek, %45’i kız öğrencidir. %15’i erkek, %13,33’ü kız olmak üzere öğrencilerin %28,33’ününse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %6,67’si erkek, %6,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %13,33 öğrenci bulunmaktadır.

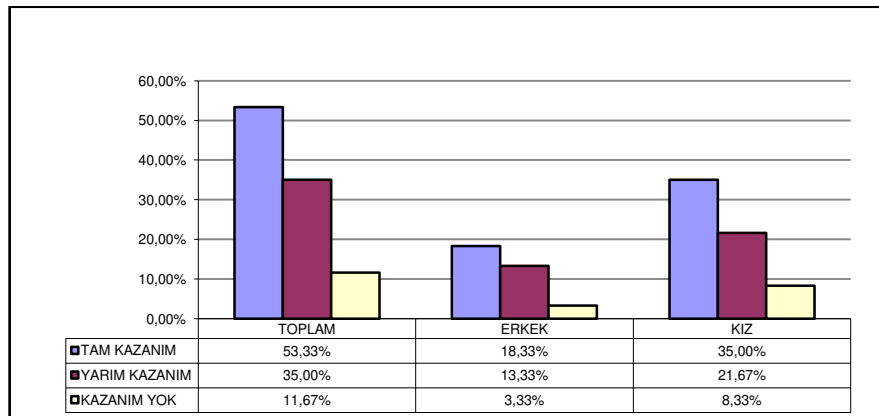
Tablo 56. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	32	11	21
YARIM KAZANIM	21	8	13
KAZANIM YOK	7	2	5

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 11’i erkek, 21’i kız olmak üzere 32’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 8’i erkek, 13’ü kız olmak üzere 21 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 2’si erkek 5’i kız olmak üzere 7 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 56. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %53,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %18,33’ü erkek, %35’i kız öğrencidir. %13,33’ü erkek, %21,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %35’ininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3,33’ü erkek, %8,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %11,67 öğrenci bulunmaktadır.

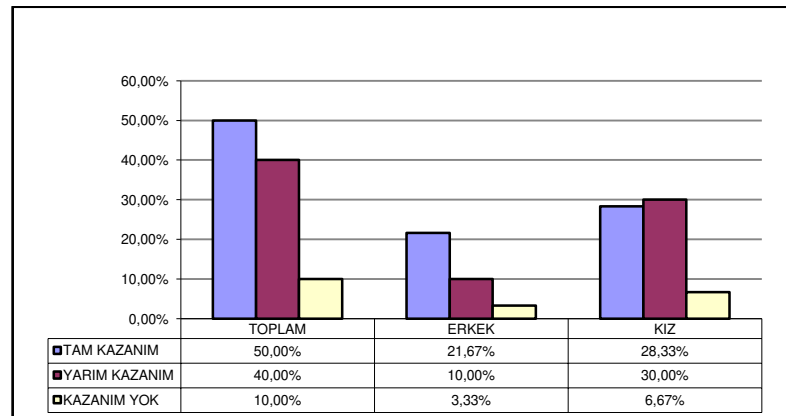
Tablo 57. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	30	13	17
YARIM KAZANIM	24	6	18
KAZANIM YOK	6	2	4

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 13’ü erkek, 17’si kız olmak üzere 30’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 6’sı erkek, 18’i kız olmak üzere 24 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 2’si erkek 4’ü kız olmak üzere 6 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 57. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %50’ si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %21,67’si erkek, %28,33’ü kız öğrencidir. %10’u erkek, %30’u kız olmak üzere öğrencilerin %40’ınınsa kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %3,33’ü erkek, %6,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %10 öğrenci bulunmaktadır.

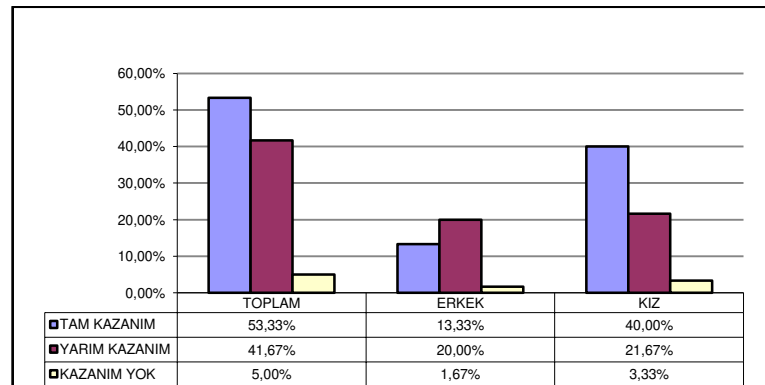
Tablo 58. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	32	8	24
YARIM KAZANIM	25	12	13
KAZANIM YOK	3	1	2

Tabloda görüldüğü gibi 60 güzel sanatlar lisesi öğrencisinin 8’i erkek, 24’ü kız olmak üzere 32’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 12’si erkek, 13’ü kız olmak üzere 25 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 1’i erkek 2’si kız olmak üzere 3 öğrenci bulunmaktadır.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 58. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin “Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

Grafikte görüldüğü gibi güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin %53,33’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. Bunların %13,33’ü erkek, %40’ı kız öğrencidir. %20’si erkek, %21,67’si kız olmak üzere öğrencilerin %41,67’ninse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %1,67’si erkek, %3,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %5 öğrenci bulunmaktadır.

4.4. Tüm Okullardaki Öğrencilerinin “Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme” Kazanımlarına Ulaşma Düzeyleri

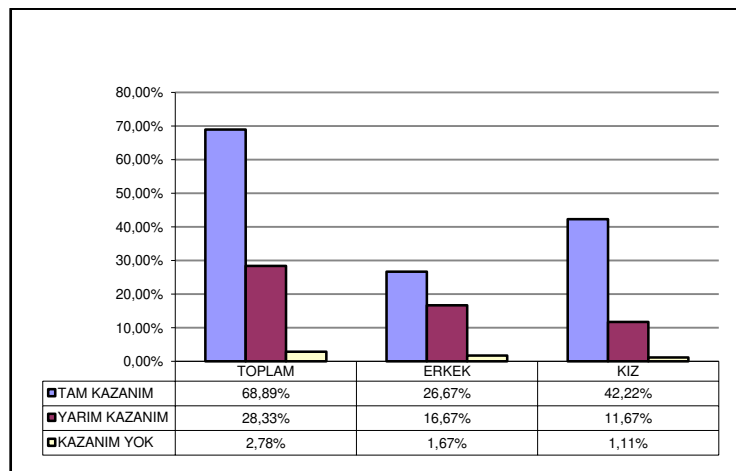
Tablo 59. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	124	48	76
YARIM KAZANIM	51	30	21
KAZANIM YOK	5	3	2

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 48’i erkek, 76’sı kız olmak üzere 124’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 30’u erkek, 21’i kız olmak üzere 51 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 5 öğrenciden 3’ü erkek, 2’si kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 59. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

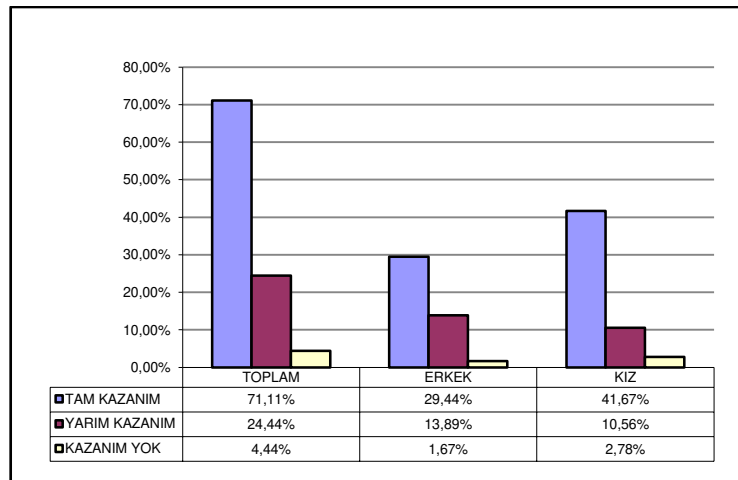
Tablo 60. Tüm Okullardaki Öğrencilerin“Metindeki anahtar kelimeleri belirler.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	128	53	75
YARIM KAZANIM	44	25	19
KAZANIM YOK	8	3	5

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 53’ü erkek, 75’i kız olmak üzere 128’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 25’i erkek, 19’u kız olmak üzere 44 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 8 öğrenciden 3’ü erkek, 5’i kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 60. Tüm Okullardaki Öğrencilerin“Metindeki anahtar kelimeleri belirler.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

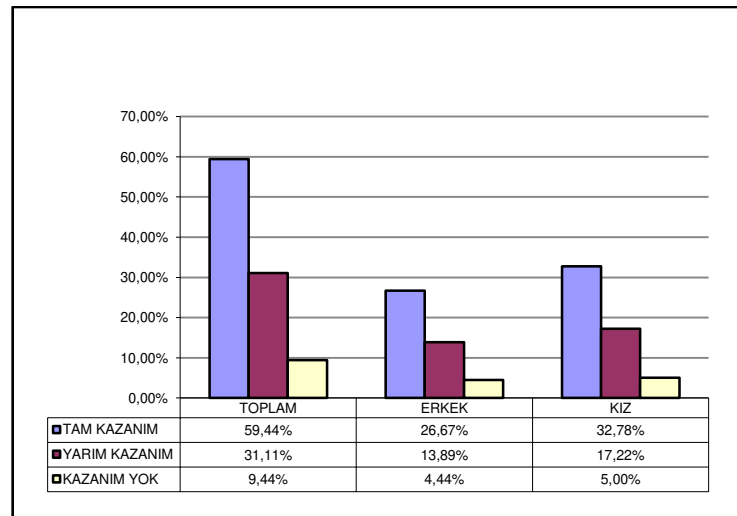

Tablo 61. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin konusunu belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	107	48	59
YARIM KAZANIM	56	25	31
KAZANIM YOK	17	8	9

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 48’i erkek, 59’u kız olmak üzere 107’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 25’i erkek, 31’i kız olmak üzere 56 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 17 öğrenciden 8’i erkek, 9’u kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 61. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin konusunu belirler.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

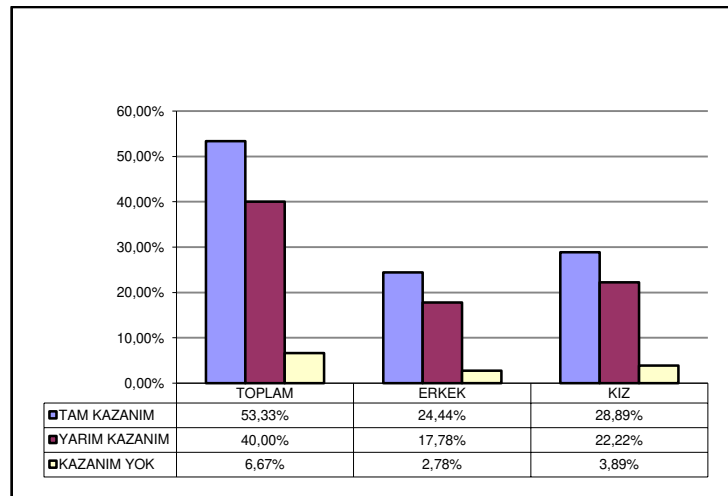
Tablo 62. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	96	44	52
YARIM KAZANIM	72	32	40
KAZANIM YOK	12	5	7

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 44’ü erkek, 52’si kız olmak üzere 96’sı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 32’si erkek, 40’ı kız olmak üzere 72 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 12 öğrenciden 5’i erkek, 7’si kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının orta düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 62. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin ana fikrini/ ana duygusunu belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

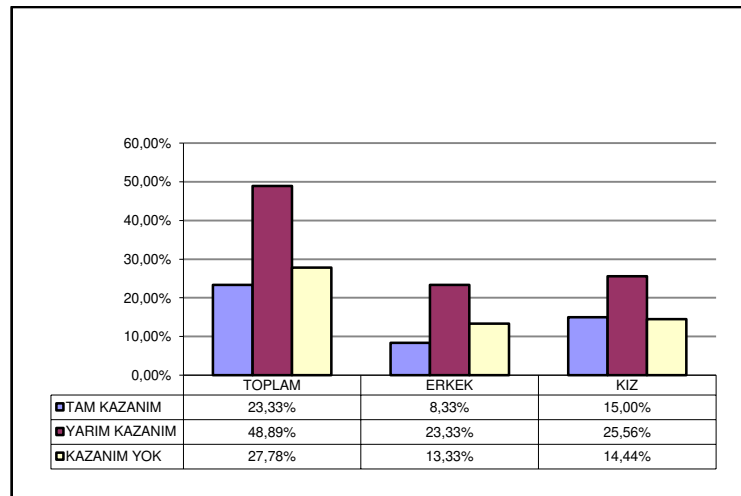
Tablo 63. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	42	15	27
YARIM KAZANIM	88	42	46
KAZANIM YOK	50	24	26

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 15’i erkek, 27’si kız olmak üzere 42’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 42’si erkek, 46’sı kız olmak üzere 88 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 50 öğrenciden 24’ü erkek, 26’sı kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 63. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

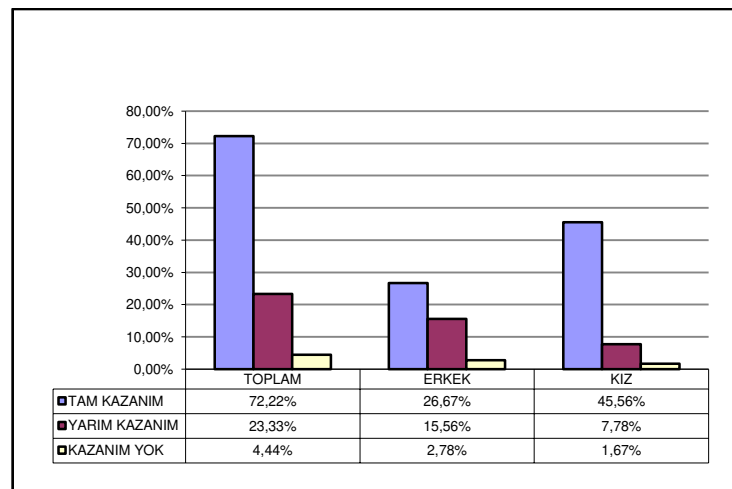
Tablo 64. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	130	48	82
YARIM KAZANIM	42	28	14
KAZANIM YOK	8	5	3

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 48’i erkek, 82’si kız olmak üzere 130’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 28’i erkek, 14’ü kız olmak üzere 42 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 8 öğrenciden 5’i erkek, 3’ü kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 64. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

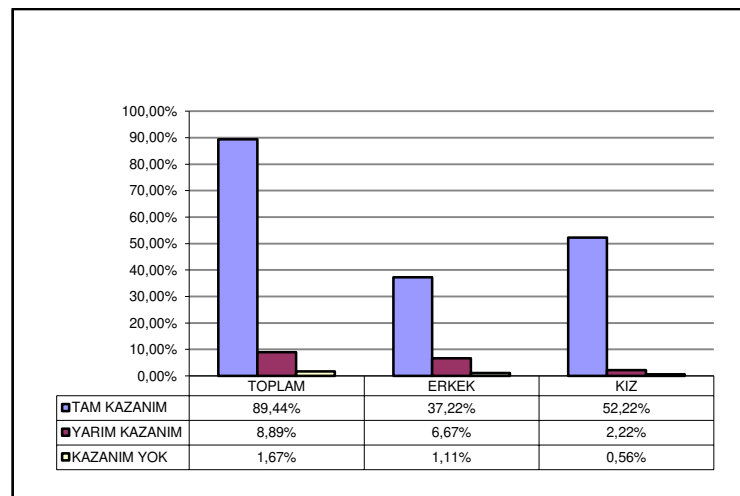
Tablo 65. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	161	67	94
YARIM KAZANIM	16	12	4
KAZANIM YOK	3	2	1

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 67’si erkek, 94’ü kız olmak üzere 161’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 12’si erkek, 4’ü kız olmak üzere 16 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 3 öğrenciden 2’si erkek, 1’i kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 65. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

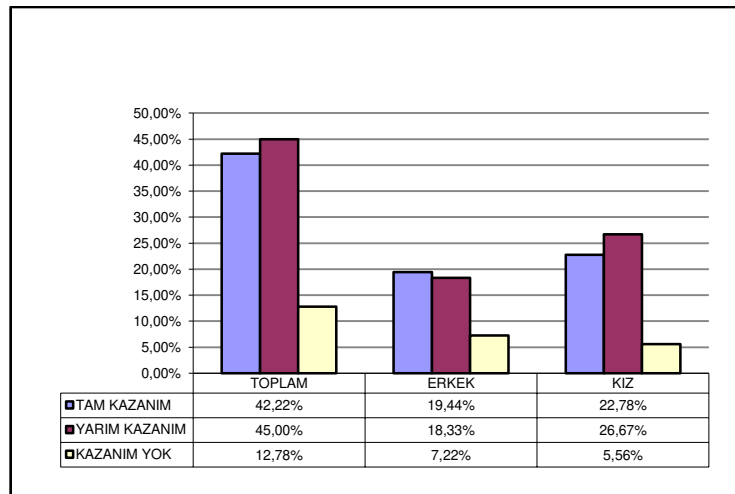
Tablo 66. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	76	35	41
YARIM KAZANIM	81	33	48
KAZANIM YOK	23	13	10

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 35’i erkek, 41’i kız olmak üzere 76’sı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 33’ü erkek, 48’i kız olmak üzere 81 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 23 öğrenciden 13’ü erkek, 10’u kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 66. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

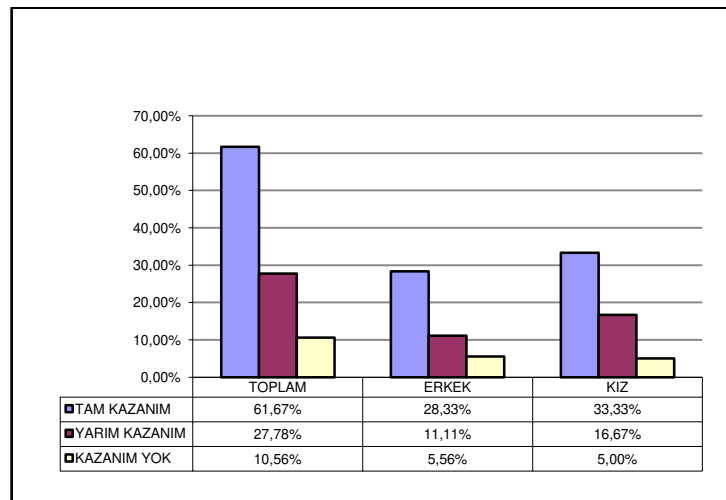
Tablo 67. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	111	51	60
YARIM KAZANIM	50	20	30
KAZANIM YOK	19	10	9

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 51’i erkek, 60’ı kız olmak üzere 111’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 20’si erkek, 30’u kız olmak üzere 50 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 19 öğrenciden 10’u erkek, 9’u kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 67. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

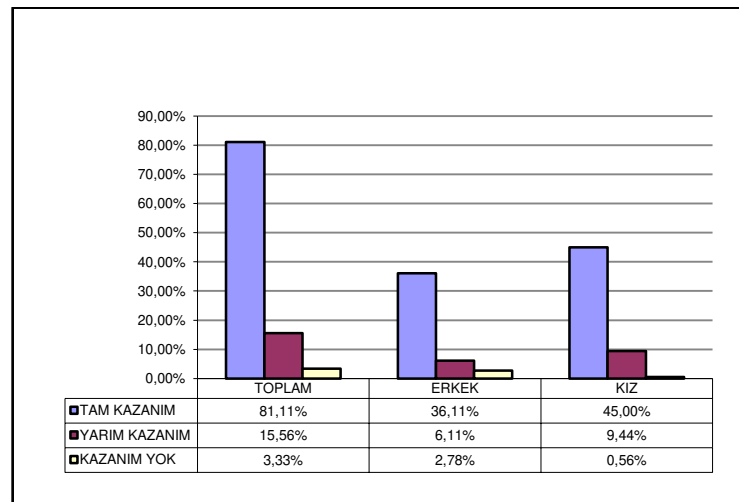
Tablo 68. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	146	65	81
YARIM KAZANIM	28	11	17
KAZANIM YOK	6	5	1

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 65’i erkek, 81’i kız olmak üzere 146’sı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 11’i erkek, 17’si kız olmak üzere 28 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 6 öğrenciden 5’i erkek, 1’i kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 68. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

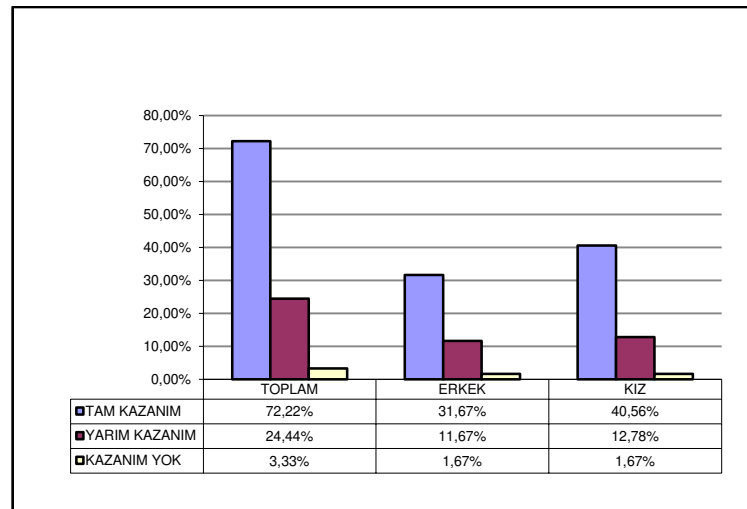

Tablo 69. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metne ilişkin sorular oluşturur.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	130	57	73
YARIM KAZANIM	44	21	23
KAZANIM YOK	6	3	3

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 57’si erkek, 73’ü kız olmak üzere 130’u ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 21’i erkek, 23’ü kız olmak üzere 44 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 6 öğrenciden 3’ü erkek, 3’ü kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 69. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metne ilişkin sorular oluşturur.”**Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

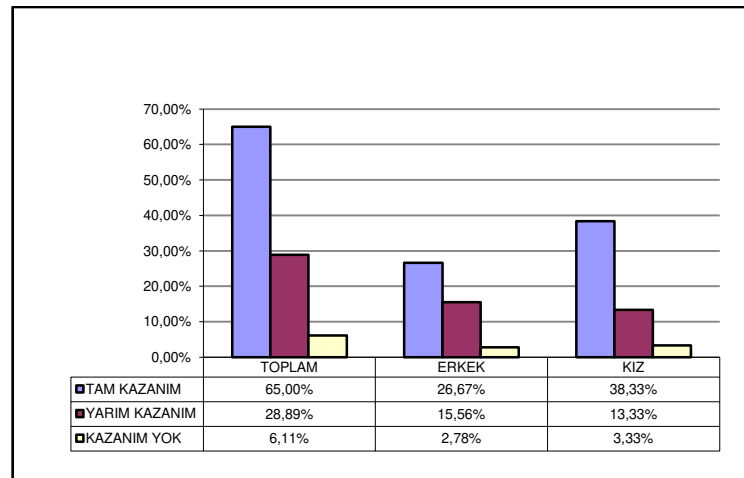
Tablo 70. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	117	48	69
YARIM KAZANIM	52	28	24
KAZANIM YOK	11	5	6

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 48’i erkek, 69’u kız olmak üzere 117’si ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 28’i erkek, 24’ü kız olmak üzere 52 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 11 öğrenciden 5’i erkek, 6’sı kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 70. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

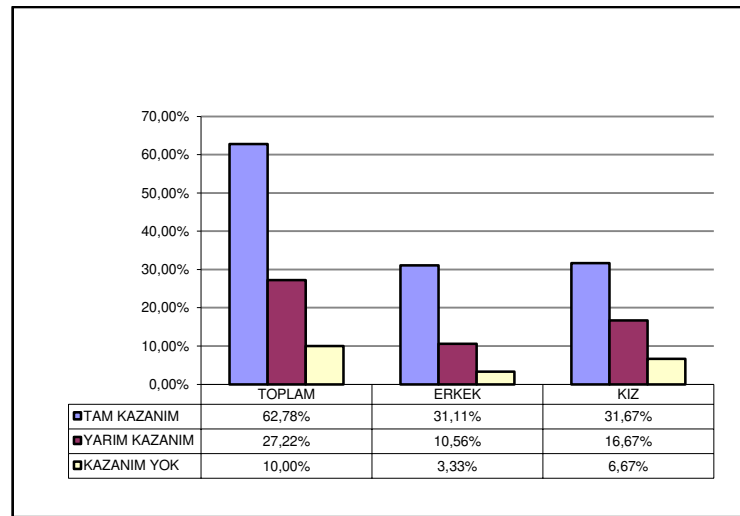
Tablo 71. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	113	56	57
YARIM KAZANIM	49	19	30
KAZANIM YOK	18	6	12

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 56’sı erkek, 57’si kız olmak üzere 113’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 19’u erkek, 30’u kız olmak üzere 49 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 18 öğrenciden 6’sı erkek, 12’si kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 71. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin planını kavrar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

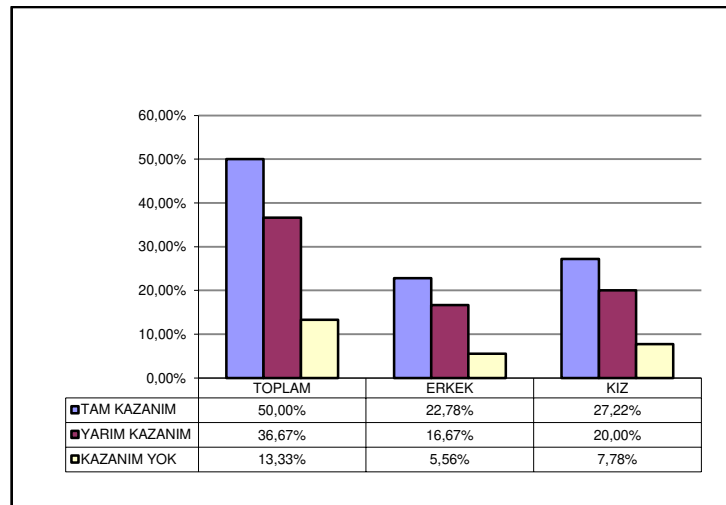
Tablo 72. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	90	41	49
YARIM KAZANIM	66	30	36
KAZANIM YOK	24	10	14

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 41’i erkek, 49’sı kız olmak üzere 90’ı ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 30’u erkek, 36’sı kız olmak üzere 66 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 24 öğrenciden 10’u erkek, 14’ü kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 72. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

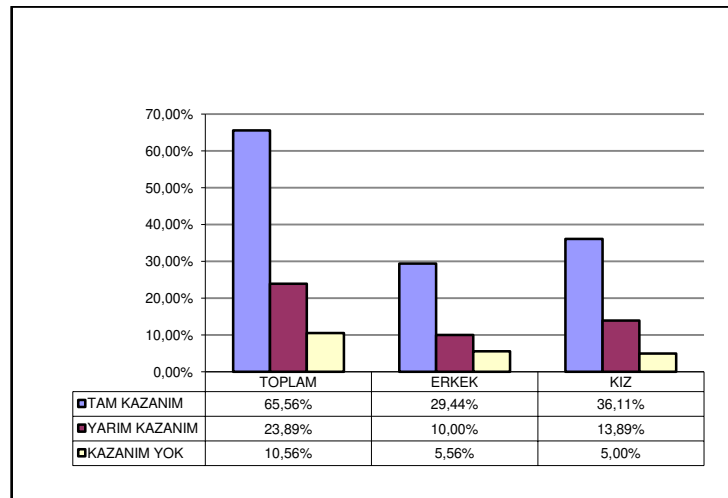
Tablo 73. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	118	53	65
YARIM KAZANIM	43	18	25
KAZANIM YOK	19	10	9

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 53’ü erkek, 65’i kız olmak üzere 118’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 18’i erkek, 25’i kız olmak üzere 43 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 19 öğrenciden 10’u erkek, 9’ı kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 73. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

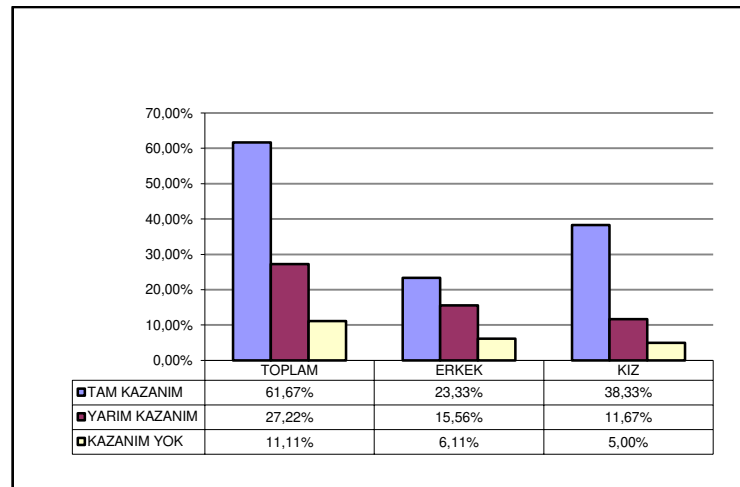
Tablo 74. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	111	42	69
YARIM KAZANIM	49	28	21
KAZANIM YOK	20	11	9

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 42’i erkek, 69’u kız olmak üzere 111’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 28’i erkek, 21’i kız olmak üzere 49 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 20 öğrenciden 11’i erkek, 9’u kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Tablo 74. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

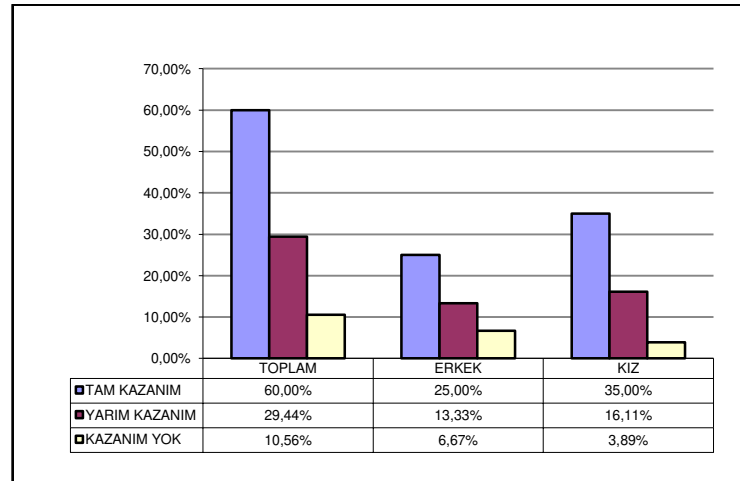
Tablo 75. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	108	45	63
YARIM KAZANIM	53	24	29
KAZANIM YOK	19	12	7

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 45’i erkek, 63’ü kız olmak üzere 108’ü ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 24’ü erkek, 29’u kız olmak üzere 53 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 19 öğrenciden 12’si erkek, 7’si kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 75. Tüm Okullardaki Öğrencilerin “Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.” Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

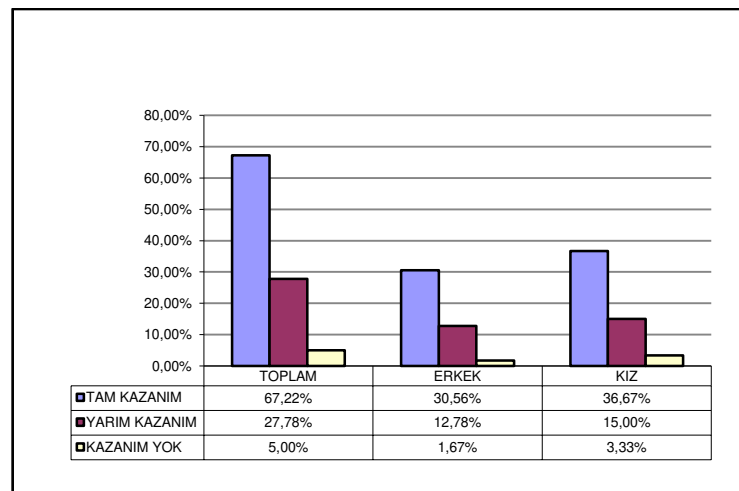
Tablo 76. Tüm Okullardaki Öğrencilerin“Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	121	55	66
YARIM KAZANIM	50	23	27
KAZANIM YOK	9	3	6

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 55’i erkek, 66’sı kız olmak üzere 121’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 23’ü erkek, 27’si kız olmak üzere 50 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 9 öğrenciden 3’ü erkek, 6’sı kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 76. Tüm Okullardaki Öğrencilerin“Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri

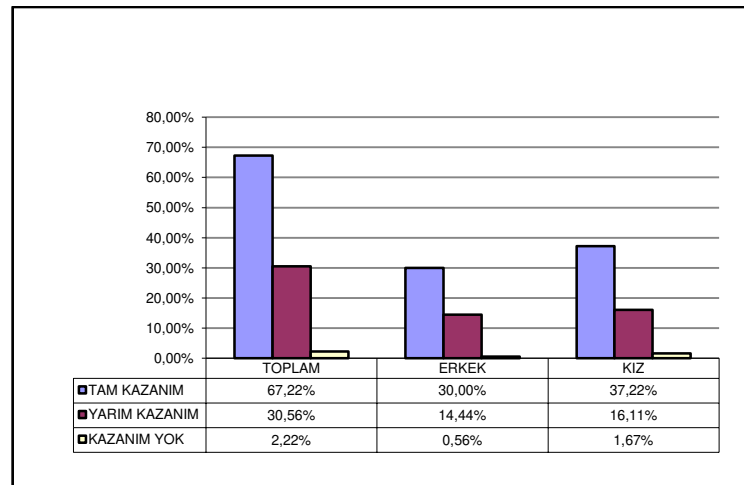
**Tablo 77. Tüm Okullardaki Öğrencilerin“Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

	TOPLAM	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	121	54	67
YARIM KAZANIM	55	26	29
KAZANIM YOK	4	1	3

Tabloda görüldüğü gibi çalışma grubundaki 180 öğrencinin 54’ü erkek, 67’si kız olmak üzere 121’i ilgili kazanıma tam olarak erişmiştir. 26’sı erkek, 29’u kız olmak üzere 55 öğrencininse kazanıma yarı düzeyde ulaştığı (kazanımla ilgili iki sorudan yalnız birini doğru cevaplayabildiği) görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşamayan (kazanımla ilgili iki soruyu da doğru cevaplayamayan) 4 öğrenciden 1’i erkek, 3’ü kızdır. Bu verilerden hareketle “Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.” kazanımına ilişkin başarının tatmin edici düzeyde olduğu söylenebilir.

Bu bilgiler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

**Grafik 77. Tüm Okullardaki Öğrencilerin“Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.”
Kazanımına Ulaşma Düzeyleri**

4.5. Cinsiyet Değişkenine Göre Başarı Oranı

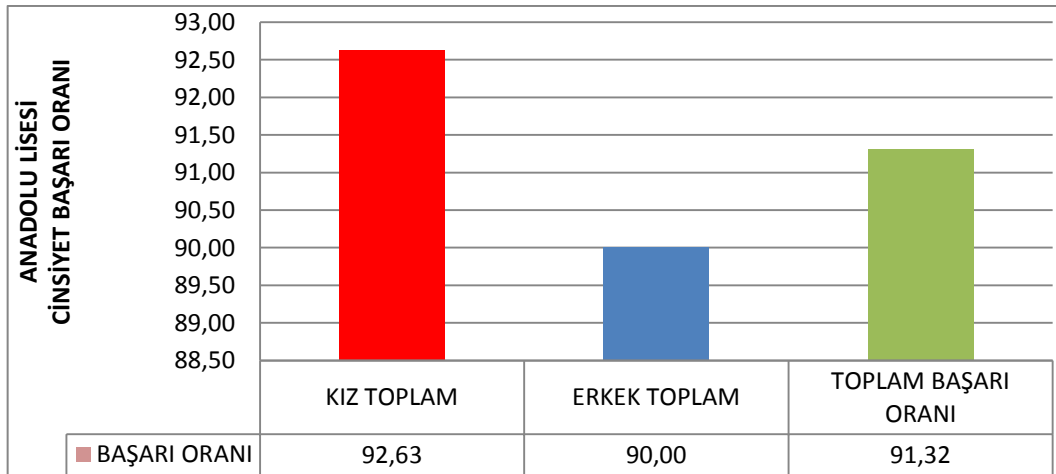
Tablo 78. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları

	DOĞRU	YANLIŞ	CİNSİYET BAŞARI ORANI
KIZ TOPLAM	35,2	2,8	92,63
ERKEK TOPLAM	34,2	3,8	90,00
TOPLAM BAŞARI ORANI	69,4	6,6	91,32

Tablo 78’de Anadolu lisesi öğrencilerinin cinsiyete göre başarı oranları verilmiştir. Buna göre kız öğrenciler, 38 sorudan 35,2’sine doğru, 2,8’ine yanlış cevap vererek % 92,63 oranında bir başarı elde etmişlerdir. Erkek öğrenciler ise 38 sorudan 34,2’sine doğru; 3,8’ine yanlış cevap vererek % 90 oranında bir başarı elde etmişlerdir. Kız öğrencilerin başarısının erkeklere oranla yaklaşık 3 puan daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Bu veriler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 78. Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları

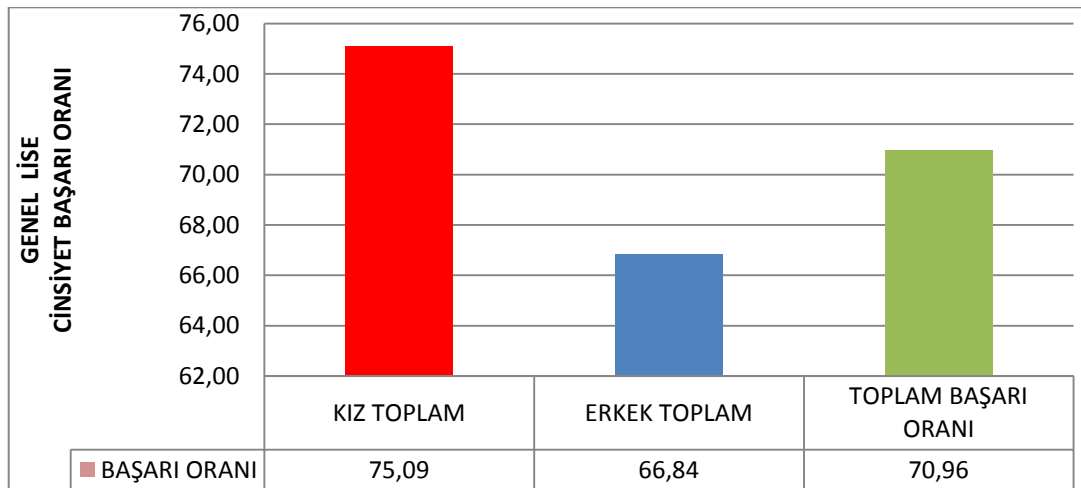

Tablo 79.Genel Lise Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları

	DOĞRU	YANLIŞ	CİNSİYET BAŞARI ORANI
KIZ TOPLAM	28,53	9,47	75,09
ERKEK TOPLAM	25,40	12,60	66,84
TOPLAM BAŞARI ORANI	53,93	22,07	70,96

Tablo 79’da genel lise öğrencilerinin cinsiyete göre başarı oranları verilmiştir. Buna göre kız öğrenciler, 38 sorudan 28,5’ine doğru, 9,5’ine yanlış cevap vererek % 75,09 oranında bir başarı elde etmişlerdir. Erkek öğrenciler ise 38 sorudan 25’ine doğru, 13’üne yanlış cevap vererek % 66,84 oranında bir başarı elde etmişlerdir. Kız öğrencilerin başarısının erkeklere oranla yaklaşık 3 puan daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Bu veriler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

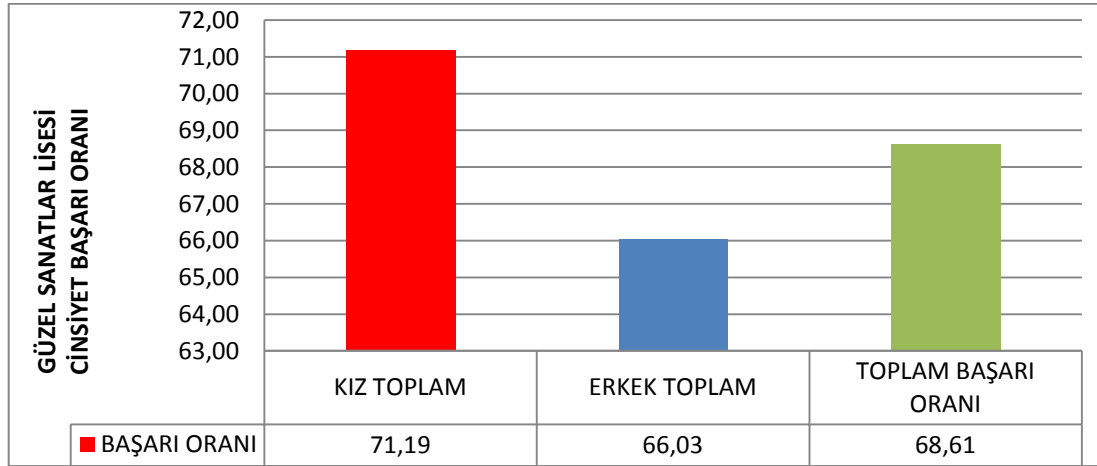
Grafik 79.Genel Lise Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları

Tablo 80. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları

	DOĞRU	YANLIŞ	CİNSİYET BAŞARI ORANI
KIZ TOPLAM	27,05	10,95	71,19
ERKEK TOPLAM	25,09	12,91	66,03
TOPLAM BAŞARI ORANI	52,14	23,86	68,61

Tablo 80’de Güzel sanatlar lisesi Öğrencilerinin cinsiyete göre başarı oranları verilmiştir. Buna göre kız öğrenciler, 38 sorudan 27’sine doğru, 11’ine yanlış cevap vererek % 71,19 oranında bir başarı elde etmişlerdir. Erkek öğrenciler ise 38 sorudan 25’ine doğru, 13’üne yanlış cevap vererek % 66,03 oranında bir başarı elde etmişlerdir. Kız öğrencilerin başarısının erkeklere oranla yaklaşık 3 puan daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Bu veriler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

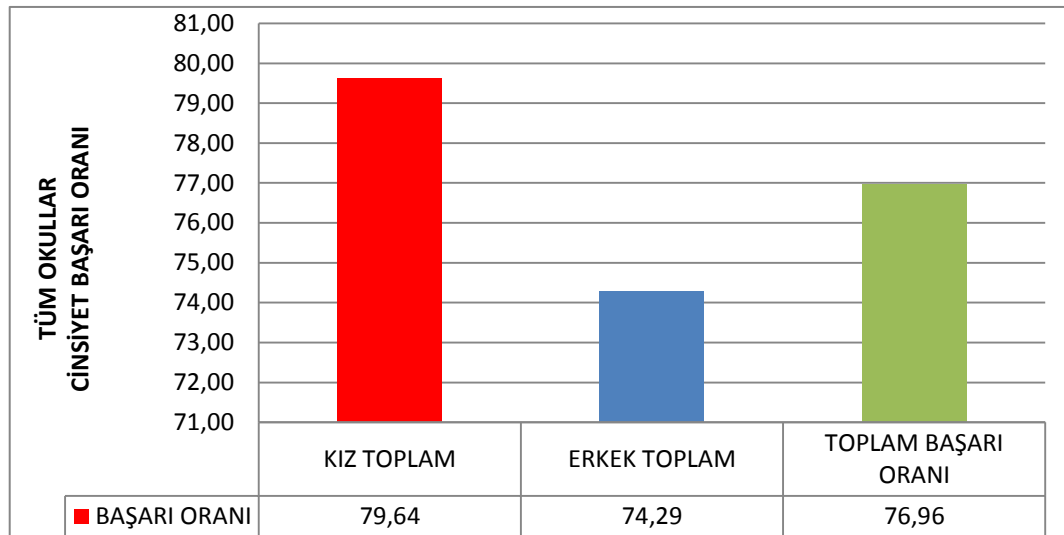
Grafik 80. Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin Cinsiyete Göre Başarı Oranları

Tablo 81. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Cinsiyete Göre Başarı Oranları

	DOĞRU	YANLIŞ	CİNSİYET BAŞARI ORANI
KIZ TOPLAM	30,26	7,74	79,64
ERKEK TOPLAM	28,23	9,77	74,29
TOPLAM BAŞARI	58,49	17,51	76,96

Tablo 81’de tüm okullardaki öğrencilerin cinsiyete göre başarı oranları verilmiştir. Buna göre kız öğrenciler, 38 sorudan 30,3’üne doğru, 7,7’sine yanlış cevap vererek % 79,64 oranında bir başarı elde etmişlerdir. Erkek öğrenciler ise 38 sorudan 28,2’sine doğru, 9,8’ine yanlış cevap vererek % 74,29 oranında bir başarı elde etmişlerdir. Kız öğrencilerin başarısının erkeklere oranla yaklaşık 3 puan daha fazla olduğu anlaşılmaktadır.

Bu veriler, grafik düzleminde aşağıdaki gibi gösterilmiştir:

Grafik 81. Tüm Okullardaki Öğrencilerin Cinsiyete Göre Başarı Oranları

Tablolar karşılaştırıldığında okuma kazanımlarına ulaşma düzeyini ölçen testteki en büyük farkın %8,25 oranıyla kızlar lehine genel lisede olduğu görülür. Bu oranı sırasıyla %5,16 ile güzel sanatlar lisesi ve %2,63 ile Anadolu lisesi öğrencileri takip etmektedir.

Araştırma sonucunda tüm okulların ortalaması incelendiğinde okuduğunu anlamaya dayalı test sorularına verilen doğru cevaplar açısından kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre % 5,35 daha başarılı olduğu görülmektedir.

Tablo 82. Okul Türüne Göre Testteki Doğru Sayısına İlişkin Başarı Oranı

DOĞRU SAYISI	ANADOLU LİSESİ		GENEL LİSE		GÜZEL SANATLAR		TOPLAM	
	S	%	S	%	S	%	S	%
38	1	50,00	1	50,00	0	0,00	2	100
37	10	83,33	1	8,33	1	8,33	12	100
36	14	100,00	0	0,00	0	0,00	14	100
35	9	56,25	6	37,50	1	6,25	16	100
34	11	61,11	4	22,22	3	16,67	18	100

Testte en çok 5 soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısına bakıldığında 38 sorunun tümünü doğru cevaplayan öğrencilerden 1'inin Anadolu lisesi, diğerinin de genel lise öğrencisi olduğu görülmektedir. Bireysel başarı açısından bu durumun genel lise için olumlu olduğu söylenebilir.

Doğru sayısı 37 olan 12 öğrenciden 10'u Anadolu lisesi öğrencisi iken, genel lise ve güzel sanatlar lisesinde 1'er öğrenci vardır. Testteki doğru sayısı 36 olan 14 öğrencinin tümü Anadolu lisesi öğrencisidir. 35 ve 34 soruyu doğru cevaplamada da Anadolu lisesinin diğer iki okuldan belirgin bir şekilde önde olduğu görülmektedir. Anadolu lisesi öğrencilerinin, genel başarı ortalamasının yanında bireysel olarak da genel lise ve güzel sanatlar lisesi öğrencilerinden daha başarılı oldukları anlaşılmaktadır.

Tablo 83. Cinsiyete Göre Testteki Doğru Sayısına İlişkin Başarı Oranı

DOĞRU SAYISI	ERKEK		KIZ		TOPLAM	
	S	%	S	%	S	%
38	0	0	2	100	2	100
37	7	58,33	5	41,7	12	100
36	3	21,43	11	78,6	14	100
35	6	37,5	10	62,5	16	100
34	9	50	9	50	18	100

Testte yaptıkları doğru sayısının sıklığına bakıldığında 38 sorunun tümünü doğru cevaplayan öğrencilerin ikisinin de kız olduğu görülmektedir. Genel başarının yanında bireysel seviyede de kız öğrencilerin başarısı dikkat çekicidir.

Doğru sayısı 37 olan 12 öğrenciden 7'sinin erkek olması, bireysel başarıda erkek öğrencilerle kızlar arasındaki farkı azaltan bir husustur. Testteki doğru sayısı 36 ve 35 olan öğrenci sayısında yine kızların erkeklerden belirgin bir biçimde öne geçtiği görülmektedir. Testte 34 soruyu doğru cevaplama konusunda kızlarla erkeklerin sayısı eşittir.

Tablo. 84. Öğrencilerin kazanımlara ulaşma oranları

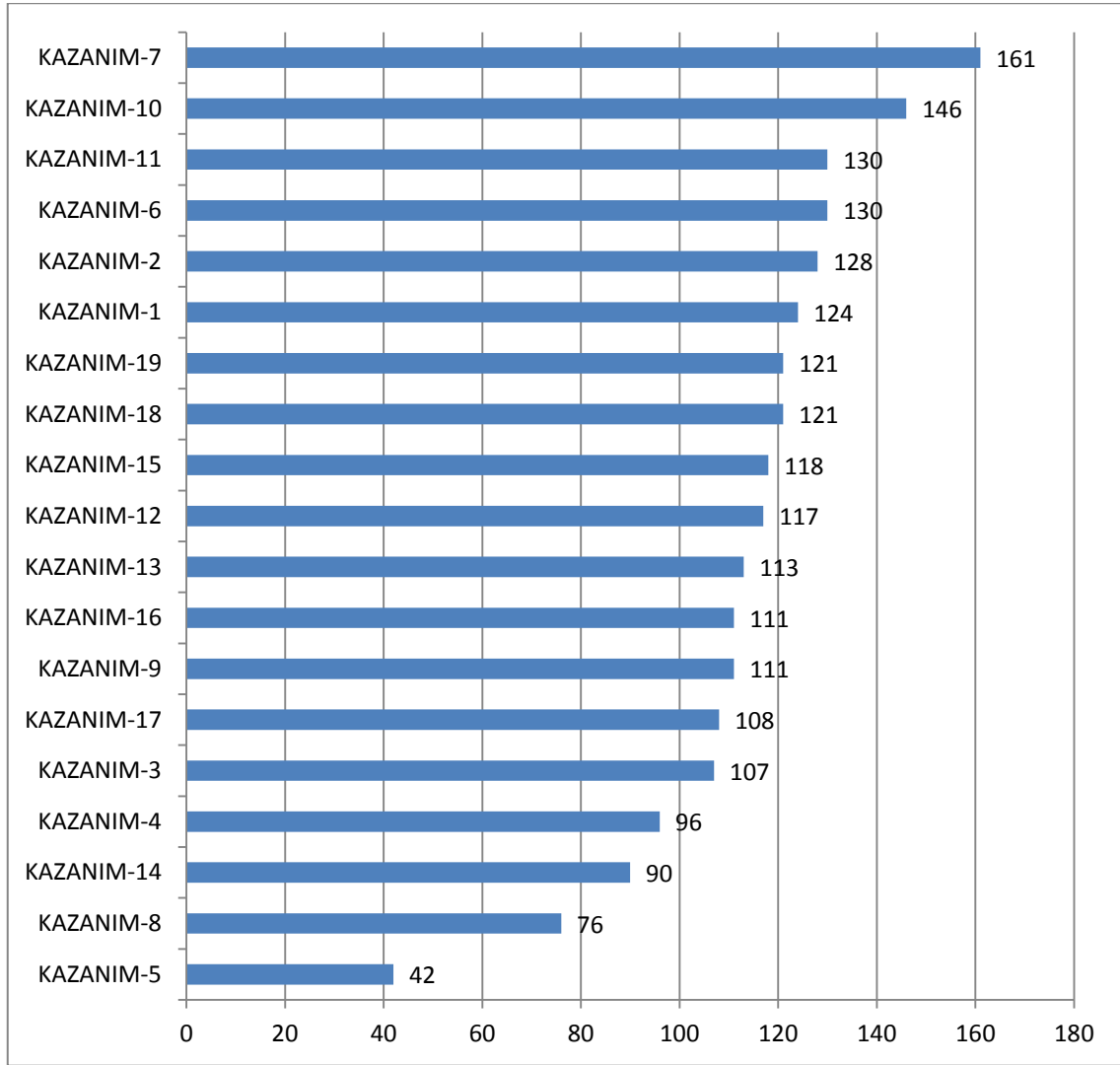
	ANADOLU LİSESİ		GENEL LİSE		GÜZEL SANATLAR LİSESİ	
	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ	ERKEK	KIZ
TAM KAZANIM	41,58%	43,25%	23,68%	29,91%	15,88%	34,30%
YARIM KAZANIM	7,19%	6,05%	20,00%	15,61%	14,47%	23,42%
KAZANIM YOK	1,23%	0,70%	6,32%	4,47%	4,65%	7,28%

Öğrencilerin kazanımlarla ilgili 2 ve 1 soruyu doğru cevaplama ya da 2 soruyu da cevaplayamama durumlarına bakıldığında Anadolu lisesinde herhangi bir kazanıma tam ulaşma (bir kazanımla ilgili 2 soruyu da doğru cevaplama) açısından kız öğrencilerin az bir farkla erkeklerden önde olduğu görülmektedir. Genel lisede de kızların daha başarılı olduğu görülmektedir. Güzel sanatlar lisesinde ise en az bir kazanıma tam olarak ulaşmada kızlar, açık bir farkla erkeklerden öndedirler.

Kazanıma yarı oranda ulaşma bakımından Anadolu lisesinde belirgin bir düşüşün olduğu görülmektedir. Öğrencilerin büyük bir bölümü en az bir kazanıma tam olarak ulaştığı için oranda azalma görülürken genel lise ve güzel sanatlar lisesinde tam kazanıma yakın sonuçlar vardır. Güzel sanatlar lisesindeki sonuç dikkat çekicidir.

Burada kız öğrencilerin oranı diğer iki okula göre erkeklerden fazladır. İlginç olan, tam kazanıma ulaşmada bütün okullarda kız oranının erkekten fazla olmasına karşılık güzel sanatlar lisesinde Anadolu lisesi ve genel lisenin aksine kazanıma yarı oranda ulaşma ve kazanıma ulaşamama açısından da kızların fazla olmasıdır.

Grafik 82.Gerçekleşme Derecelerine Göre Kazanımlar

Grafik incelendiğinde öğrencilerin en çok 7. kazanım olan “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.” kazanımına; en az da 5. kazanım olan “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” kazanımına ulaştığı görülmektedir. Diğer kazanımların ulaşılma düzeyi grafikteki gibidir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Bu bölümde araştırma bulgularına dayalı olarak varılan sonuçlara ve bu sonuçlardan hareketle geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

Öğrencilerin 19 kazanıma ulaşma düzeyleri Anadolu lisesi, genel lise ve güzel sanatlar lisesi için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Daha sonra üç okulun sonuçları birleştirilerek öğrencilerin ortalama başarı oranı hesaplanmış ve kazanımlar cinsiyet değişkenine göre de incelenmiştir. Bu yüzden burada bütün kazanımların sonuçları ayrı ayrı verilmiştir.

1. Anadolu lisesi öğrencilerinin sonuçlarına ait tablolar incelendiğinde öğrencilerin bütün kazanımlara tatmin edici düzeyde ulaştığı görülmektedir. Buna göre;

a. Anadolu lisesi öğrencileri 19 kazanımdan 12'sine %100 oranında ulaşmışlardır.

b. Anadolu lisesi öğrencilerinden 6 kazanıma tam olarak ulaşamayan birer öğrenci vardır. Öğrencilerin %98'i bu kazanımlara da ulaşmıştır.

c. Anadolu lisesi öğrencilerinin en az, 5. kazanım olan “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” kazanımına ulaştıkları görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %18.33'ü erkek, %8,33'ü kız öğrenci olmak üzere toplam %26,67 öğrenci bulunmaktadır. Anlama ve yorumlama isteyen bu kazanıma ulaşma başarıları genel lise öğrencilerinden daha düşüktür. Bu durum ilköğretim süresince test çözmeleri ve bu tekniğe alışkın olmaları fakat yeterince kitap okumamaları ile ilgili olabilir. Anlama okudukça gelişen bir beceridir. Sert'in (2010) okuma alışkanlığı değişkenine göre okuduğunu anlama düzeyini araştırdığı çalışmasının sonuçları da bunu destekler niteliktedir.

d. Anadolu lisesi öğrencilerinin tüm kazanımlara ulaşmada başarı oranı yaklaşık %91'dir.

Bu sonuçlara göre Anadolu lisesi öğrencilerinin başarısındaki yükseklik, akademik başarıyla okuduğunu anlama arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermektedir. Çeçen'in (2012) yaptığı araştırmada lise öğrencilerinin bilimsel süreç becerileriyle okuduğunu anlama becerileri arasında pozitif bir ilişkinin çıkması, sözü edilen sonucu desteklemektedir.

2. Genel lise öğrencilerinin sonuçlarına ait tablolar incelendiğinde;

a. Öğrenciler, sadece 19. kazanıma %100 oranında ulaşabilmiştir.

b. Genel lise öğrencilerinin en az, 5. Kazanım olan “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” kazanımına ulaştıkları görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %6,67’si erkek, %11,67’si kız öğrenci olmak üzere toplam %18,33 öğrenci bulunmaktadır. Bu oranla genel lise öğrencileri geri oldukları Anadolu lisesi öğrencilerinden daha iyi bir sonuca ulaşmışlardır. Bu durum genel lisede okuyan öğrencilerin metinde yardımcı fikirlere ulaşma düzeyleri konusunda öğretmenleriyle daha çok çalışma yapmış olmalarından kaynaklanabilir.

c. Genel lise öğrencilerinin tüm kazanımlara ulaşmada başarı oranı yaklaşık %71’dir.

Bu sonuca göre genel lise öğrencilerinin tüm kazanımlara tatmin edici düzeyde ulaştığı görülmektedir.

3. Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin sonuçlarına ait tablolar incelendiğinde;

a. Bu grupta öğrencilerin %100 oranında ulaşabildikleri bir kazanım yoktur.

b. Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin en az, 5. Kazanım olan “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.” kazanımına ulaştıkları görülmektedir. Bu grupta kazanıma ulaşmayan %15’i erkek, %23,33’ü kız öğrenci olmak üzere toplam %38,33 öğrenci bulunmaktadır. Bu oran Anadolu lisesi ve genel lise öğrencilerinin başarılarından düşüktür.

c. Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin tüm kazanımlara ulaşmada başarı oranı yaklaşık %67'dir. Bu oran diğer iki grubun gerisinde olup öğrencilerin kazanımlara orta seviyede ulaştığı söylenebilir.

4. Tüm okullara ait tablolar incelendiğinde öğrencilerin kazanımlara ulaşma düzeylerini ölçmek amacıyla uygulanan testte Anadolu lisesi, genel lise ve Güzel Sanatlar Lisesi Öğrencilerinin ortalama başarı oranı yaklaşık olarak %77'dir. Bu oran genel olarak öğrencilerin okuduklarını anlama ve çözümleme becerilerinin tatmin edici düzeyde olduğunu göstermektedir.

5. Başarı oranlarının okul türüne göre değiştiği görülmektedir. Kazanıma ulaşma oranlarına bakılırsa çalışmaya konu olan liselerin başarı sıralaması Anadolu lisesi, genel lise ve güzel sanatlar lisesi şeklinde olmuştur. Anadolu lisesi öğrencilerinin başarı oranı yaklaşık %91, genel lise öğrencilerinininki %71, güzel sanatlar lisesi öğrencilerinininki ise %67'dir.

Akademik başarıyla okuduğunu anlama konusunda hangi değişkenin hangisine etki ettiği bilinmemekle beraber okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesinin, akademik başarının yükselmesine katkısı olabilir. Bu amaçla öğrencilerin okuduğunu anlama becerisini geliştirmeye yönelik etkinliklerin uygulanması, okuma stratejilerini kullanmaya dönük çalışmaların yapılması yararlı olabilir.

6. Test sonucunda kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha başarılı oldukları anlaşılmaktadır. Bütün okullarda kız öğrencilerin ortalaması %79,64 iken erkek öğrencilerin ortalaması %74,29'dur.

Son yıllarda cinsiyet faktörünün anlamaya etkisi ile ilgili birçok araştırma yapılmıştır. Yapılan birçok araştırmanın sonuçları, bu araştırmanın sonucunu desteklemektedir.

Balcı (2009), İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlık ve İlgi Uzerine Bir Araştırma adlı çalışmasında ilköğretim 8. sınıf öğrencilerinin ölçekten aldıkları toplam tutum puanlarının cinsiyete göre anlamlı bir şekilde değiştiğini ifade

etmekte, kız öğrencilerin okumaya yönelik tutumlarının erkek öğrencilerden daha olumlu olduğunu belirtmektedir.

Sert (2010), “İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmada kızların okuduğunu anlama puanlarının erkeklerden daha yüksek olduğunu, dolayısıyla kız öğrencilerin daha başarılı görüldüğünü belirtmektedir.

Çiftçi ve Temizyürek (2008) “İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Ölçülmesi” adlı çalışmada cinsiyete göre yapılan değerlendirmede kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha başarılı olduklarının tespit edildiğini, kızların başarı ortalamasının %87,70; erkeklerin başarı ortalamasının ise %83,21 şeklinde olduğunu belirtir. Aynı çalışmada kızların daha başarılı olduğu otuz dört kazanımdan 15’inde aradaki farkın kızlar lehine anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Gündemir (2002) yaptığı çalışmada Okuduğunu Anlama Becerisi Başarı Düzeyi Testi uygulamıştır. Uygulanan bu test ile ilköğretimin sekizinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama becerilerinin gelişimlerinin ne düzeyde olduğu ölçülmeye çalışılmıştır. Bu araştırma sonucunda, kız öğrencilerin erkek öğrencilere oranla daha başarılı olduğu görülmüştür.

Güneş (1997: 245), kız öğrencilerin, okuma yeteneğinin gelişimi açısından erkek öğrencilere göre daha iyi olmalarını bazı araştırmalar, kızların dil yeteneklerinin erken gelişimine bağlamaktadır.

Akyol (2005: 20-31) da fiziksel gelişimi, çocukların zihinsel gelişimlerini etkilediği için oldukça önemli görmektedir. Kız öğrencilerin, okuma yeteneğinin gelişimi açısından erkek öğrencilere göre daha iyi olmalarını bazı araştırmaların kızların dil yeteneklerinin erken gelişimine bağladıklarını, ancak sıralanan iddiaların aksine cinsiyetin dil gelişiminde belirleyici bir faktör olmadığını vurgulamaktadır.

7. Öğrencilerin başarı durumlarını etkileyen faktörlerden biri testteki soruların ilişkili olduğu kazanımlarla ilgilidir. Öğrencilerde anlama ve yorumlama

isteyen sorularda kazanıma ulaşma sayısı azalmakta buna karşın bilgiyi sınav sorularda kazanıma ulaşma sayısı artmaktadır. Gerçekleşme derecelerine göre kazanımlar arasında önemli farklılıklar vardır. Kazanımlarla ilgili en az bir soruyu doğru cevaplayan öğrencilerin sayısına bakıldığında 161’den 42’ye kadar bir dağılım olduğu görülmektedir. Bilgi ölçen “Olay, yer, zaman, varlık, şahıs kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.”kazanımıyla ilgili sorulardan en az birinin 161 öğrenci tarafından doğru cevaplanmış olması, öte yandan “Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.”kazanımını ölçen sorulardan en az birinin yalnızca 42 öğrenci tarafından doğru cevaplanmış olması, analitik düşünme, dolayısıyla üst düzey düşünme becerilerinin yeterince gelişmediğini göstermektedir. Bu sonucun 6-8. sınıflar Türkçe öğretim programı açısından olumsuz olduğu söylenebilir. Programda (MEB, 2006) ulaşılması amaçlanan temel beceriler sıralanırken üst düzey düşünmeyle ilgili olan “karar verme”, “eleştirel düşünme”, “yaratıcı düşünme”, “problem çözme” gibi becerilere de yer verilmesi bu becerilerin Türkçe dersi, dolayısıyla temel dil becerilerinden olan okuma açısından da önemli görüldüğünü ifade etmektedir.

8. Araştırmanın dikkat çeken sonuçlarından biri de Anadolu lisesinde daha başarılı olmalarına rağmen kız öğrencilerin tümünün tam olarak ulaştığı bir kazanımın olmayışdır. Ortalama başarıları daha düşük olan erkek öğrencilerin tümü, iki kazanıma (9 ve 10) ilişkin iki soruyu da doğru cevaplamıştır.

5.2. Öneriler

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ve araştırma sürecinde araştırmacı tarafından edinilen bilgi ve tecrübeler ışığında su önerilere yer verilebilir:

1. Öğrencilerin üst düzey düşünme becerilerinin geliştirilmesi için farklı türlerden metinlerle “metindeki yardımcı fikir ve duyguları bulma”, “karar verme”, “eleştirel düşünme”, “yaratıcı düşünme”, “problem çözme” çalışmaları yapılmalıdır.

2. Özellikle ortalamanın altında kalan öğrencilerin okuduğu metni anlama ve çözümleme noktasındaki eksikliklerinin tespit edilip bu eksikliklerin giderilmesine çalışılmalıdır.

3. Güzel sanatlar lisesi öğrencileri müzik ve resim bölümünde okumaktadır. Gördüğünü ve duyduğunu anlama, yorumlama üzerine yetenek sahibi olan öğrencilerin okuduğu metni anlama ve çözümleme becerileri de geliştirilmelidir.

5.2.1. Yapılacak Çalışmalara Yönelik Öneriler

1. Üst düzey düşünme becerilerinin gelişim düzeyinin belirlenmesi amacıyla değişik sınıflardan öğrencilerle nitel çalışma yapılması okuma kazanımlarını ölçmek bakımından yararlı olacaktır.

2. Güzel sanatlar lisesi öğrencileri müzik ve resim bölümünde okumaktadır. Gördüğünü ve duyduğunu anlama, yorumlama üzerine yetenek sahibi olan çocukların okuduğunu anlamada diğer okul türlerinden geri kalma nedenleri üzerinde durulmalıdır.

3. Öğrencilerin ilköğretim dönemlerinde test yöntemi dışında kitap ve metinlerle anlama kazanımlarına yönelik faaliyet sıklıkları araştırılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akçamete, G. (1989). Üniversite Öğrencilerinin Okumalarının Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22(2), 735-754.
- Aksaçlıoğlu, A. G. ve Yılmaz, B. (2007) Öğrencilerin Televizyon İzlemeleri ve Bilgisayar Kullanmalarının Okuma Alışkanlıkları Üzerine Etkisi. Türk Kütüphaneciliği 21, 1, 3-28
- Aktaş, Ş. ve Gündüz, O. (2005). Yazılı ve Sözlü Anlatım (7. Baskı), Ankara: Akçağ Basım Yayım.
- Akyol, H. (2001). İlköğretim Okulları 5. Sınıf Türkçe Kitaplarındaki Okuma Metinleriyle İlgili Soruların Analizi, Eğitim Yönetimi, (26). 169-178.
- Akyol, H. (2006). Türkçe İlkokuma Yazma Öğretimi. Ankara: Pagem A Yayıncılık.
- Akyol, H. (2011). Türkçe Öğretim Yöntemleri. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Arıcan, S. (2010). 100 Temel Eser Uygulamasının Öğrencilerin Okuma Alışkanlıklarına Etkileri Konusunda Öğretmen Görüşleri. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Bilgi ve Belge Yönetimi Anabilim Dalı.
- Arıcan, S. ve Yılmaz, B. (2010). Türk Kütüphaneciliği 24, 3 (2010), 495-518
- Arıcı, A. F. (2005). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Durumları (Beceri-İlgi-Alışkanlık-Eğilim). Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Arıcı, A. F. (2008). Okuma Eğitimi. Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Aşlıoğlu, B. (2011). Eğitim ile İlgili Temel Kavramlar. Arslan M. (Editör). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Anı Yayıncılık: Ankara.
- Avcıoğlu, H. (2000). İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Okuma Becerilerinin Değerlendirilmesi. Eğitim ve Bilim. 25(115), 10-17.
- Aytaş, G. (2005); “Okuma Eğitimi”, Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, Cilt 3 Sayı 4, s.461–470.
- Çifçi, Ö. ve Temizyürek F. (2008). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Ölçülmesi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 5 (9). 109-129.
- Balcı, A. (2009). İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlık ve İlgileri Üzerine Bir Araştırma. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Bekar, Ü. (2005). İlköğretim Birinci Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı kazanmalarında Ailenin Rolü. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Binbaşıoğlu, C. (1993). Okumanın Mekanizması ve Okuma Aracının Bazı Nitelikleri, Çağdaş Eğitim.
- Bircan, İ. ve Tekin, M. (1989). Türkiye’de Okuma Alışkanlığının Azalması Sorunu ve Çözüm Yolları. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22(1), 393-410.
- Birincioğlu, E. (2006). Üniversitelerin Hazırlık Sınıflarında, Orta Düzeyde, Üç Aşamalı Yaklaşım Modeli İçinde, Okuma Öncesi, Okuma Esnası ve Okuma Sonrası Etkinliklerinin Önemi Üzerine Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Calp, M. (2005). Özel Öğretim Alanı Olarak Türkçe Öğretimi. Konya: Eğitim Kitabevi.
- Cebeci, O. (2004). Psikanalitik Edebiyat Kuramları. İthaki Yayınları: İstanbul.
- Cemiloğlu, M. (2001). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi. Alfa Yayınları: İstanbul.
- Coşkun, E. (2009). İlköğretimde Türkçe Öğretimi, Ankara: Pegem Akademi Yayınevi.
- Çeçen, M. A. (2012). The Relation Between Science Process Skills and Reading Comprehension Levels of High School Students, Energy Education Science Technology, Part B- Social and Educational Studies. 4(1), 283-292.
- Çetinkaya, S. Ç. (2004). Afyon Merkezindeki İlköğretim 8. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyon.
- Çiftçi, Ö. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Türkçe Öğretim Programında Belirtilen Okuduğunu Anlamayla İlgili Kazanımlara Ulaşma Düzeyinin Belirlenmesi. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Demirel, Ö. (2007). Yabancı Dil Öğretimi. (3. Baskı). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (1999). İlköğretim Okullarında Türkçe Öğretimi. İstanbul: MEB Yayınları.
- Devrimci, H. (1993). İlkokul 5. Sınıf Çocuklarında Okuma Alışkanlığının İncelenmesi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Diren, E. (2010). Türkçe Öğretim Programı 8.Sınıf Okuma Alanı Kazanımlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Ankara İli Örneği) Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Erdoğan, İ. (2008). Öğrenmenin Gücü. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Emre, İ. (2006). Edebiyat ve Psikoloji. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Ensar, F. (2003). Türkçe Öğretiminde Bir Öğretim Yönteminin Geliştirilmesine Kaynaklık Etmesi Bakımından Soru. Türklük Bilimi Araştırmaları, (13), 267-270.
- Epçaçan, C. (2009). Okuduğunu Anlama Stratejilerine Genel Bir Bakış. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi The Journal of International Social Research Volume 2/6, 207-223
- Ercan, A.R. (1999). Çocuklarımızı Başarıya Ulaştırma Yolları. Ankara: Alkım Kitapçılık Yayıncılık.
- Erdoğan, İ. (2008). Öğrenmenin Gücü. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Ergenç, H. (1984). Lise Öğrencilerinde Okuma-Anlamayı Geliştirme. Pedagoji Dergisi, (2).
- Ertürk, S. (1972). Eğitimde Program Geliştirme. Ankara: Yelkentepe Yayınları
- Ferah, A. (2005). Her Yönüyle Türkçe İlk Okuma Yazma. İstanbul:MEB Yayınları.
- Fidan, N. (1982). Öğrenme ve Öğretme Kuramlar- İlkeler- Yöntemler. Ankara: Tekışık Matbaası.
- Göğüş, B. (1978). Orta Dereceli Okullarda Türkçe ve Yazın Eğitimi. Ankara: Gül Yayınevi.
- Gönen, M., Çelebi Öncü, E. ve Isitan, S. (2004). İlköğretim 5, 6ve 7. Sınıf Okuma Alışkanlıklarının İncelenmesi. Milli Eğitim Dergisi, (164) 1-12.
- Güleryüz, H. (2002). Yaratıcı Çocuk Edebiyatı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Güneş, F. (1997). Okuma Yazma Öğretimi ve Beyin Teknolojisi. Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (1999). Hızlı Okuma Teknikleri. (6. Baskı). Ankara: Ocak Yayınları.
- Güneş, F. (2009). Hızlı Okuma ve Anlamı Yapılandırma. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güneş, F. (2007). Türkçe Öğretimi ve Zihinsel Yapılandırma. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Güneş, M. (1997). İlkokul Öğrencilerinin Okuma Düzeyleri ve Dikkat Özelliklerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, G.Ü.Sosyal Bilimler Enstitüsü. Ankara.

- Gündemir, Y. (2002). İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Becerilerinin Gelişimlerinin Ölçülmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kaman, Ş. (2012). Akıcı Okuma Stratejilerini Kullanmanın İlköğretim Üçüncü Sınıf Öğrencilerinde Okuma Becerisini Geliştirmeye Etkisi. **Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi**. Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir.
- Karakoç, Ö. B. (2008). İlköğretim Altıncı Sınıf Türkçe Dersi Öğretim Programı Okuma Alanının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Karakuş, D. (2005). Türkçe, Türk Dili ve Edebiyatı Öğretimi. (3. Baskı). Ankara: Can Reklam Basım Yayın.
- Karasar, N. (2003). Bilimsel Araştırma Yöntemi. (12. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karatay, H.(2007) İlköğretim Türkçe Öğretmeni Adaylarının Okuduğunu Anlama Becerileri Üzerine Alan Araştırması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Karatay, H. (2011). Okuma Eğitimi Kuram ve Uygulama. Ankara: Berikan Yayınevi
- Kavcar, C.,Oğuzkan, F. ve Sever, S. (1998). Türkçe Öğretimi. Ankara: Engin Yayınevi.
- Kıroğlu, M. K. (2002). Anlamlı Gruplandırma Stratejisinin Okuduğunu Anlamaya Etkisi. Hacettepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- MEB (1997). 15. Milli Eğitim Şurası Sonuç Bildirgesi. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- MEB (2004). İlköğretim Türkçe Dersi (1-5. sınıflar) Öğretim Programı Kılavuzu. Ankara: MEB, TTKB.
- MEB (2006). İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (6–8. Sınıflar). Ankara.
- Nas, R. (2003). Türkçe Öğretimi. Bursa: Ezgi Yayınevi.
- Odabaş, H., Odabaş, Z. Y. ve Polat C. (2008). Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği. Bilgi Dünyası, 9, 431-465.
- Öz, M. F. (2001). Uygulamalı Türkçe Öğretimi. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbay, M. (2006). Okuma Eğitiminde Çevre Faktörü. Eurasian Journal of Educational Research, 24, 161-170.
- Özbay, M. (2009). Okuma Eğitimi. Ankara: Öncü Kitap.

- Özdemir, E. (1990). Okuma Sanatı. İstanbul: İnkılap Kitapevi.
- Özdemir, E. (1991). Metin Okuma ve İnceleme. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Özdemir, E. (2005). Eleştirel Okuma. Ankara: Bilgi Yayınevi.
- Özenç, B. ve Arslanhan, S. (2010). PISA 2009 Sonuçlarına İlişkin Bir Değerlendirme. Türkiye Ekonomi Politikaları Araştırma Vakfı.
- Özgüven, İ.E. (2007). Psikolojik Testler. Ankara: PDREM Yayınları.
- Pilten, G. (2007). Ana Fikir Bulma Stratejisi Öğretiminin Ana Fikir Bulma Ve Okuduğunu Anlamaya Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Samancı, E. (2009). İlköğretim İkinci Kademe Türkçe Programındaki Okuma Alanı Kazanımlarının Öğretmen Görüşleriyle Değerlendirilmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Karaelmas Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Zonguldak.
- Sert, A. (2010). İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama becerilerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Sertsöz, T. (2003). İlköğretim Okullarının 6. Sınıflarında Okuduğunu Anlama Davranışının Kazandırılmasının Matematik Başarısına Etkisi. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Sever, S. (1998). Dil ve İletişim (Etkili Yazılı ve Sözlü Anlatım). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 31(1), 51-66.
- Sever, S. (2004). Türkçe öğretimi ve Tam Öğrenme. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Şenol, M. (2001). Okuma ve Yazma Öğretiminin Kaynakları. (Makaleler 1938–1998) Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2(2).
- Temizkan, M. (2008). Bilişsel Okuma Stratejilerinin Türkçe Derslerinde Bilgiye Dayalı Metinleri Okuduğunu Anlama Üzerindeki Etkisi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 28, Sayı: 2, 129-148.
- Temizkan, M. (2009). Metin Türlerine Göre Okuma Eğitimi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Topçu, Y.E. (2005). İlköğretim 6, 7 Ve 8.Sınıf Öğrencilerin Okuma Alışkanlıkları (Kayseri Örneği). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Turam, E. (1996). Ekranaltı Çocukları. İstanbul: İrfan.

- Ülper, H. (2010). Okuma ve Anlamlandırma Becerilerinin Kazandırılması. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ünal, E. (2007). Metinler Arası Okumanın Okuduğunu Anlamaya Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Ünalın, Ş. (2001). Türkçe Öğretimi. (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Vassaf, B. H. (2011). Öğrenme Yetersizliği. İstanbul: Alfa Yayınları.
- Yalçın, A. (2002). Türkçe Öğretim Yöntemleri, Yeni Yaklaşımlar. Ankara: Akçağ Basım Yayım.
- Yıldız, C. (2006). Okuma ve Anlama Öğretimi. C: Yıldız (Ed.), Yeni İlköğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi (115-151). Ankara: PegemA Yayıncılık.
- Yılmaz, B. (1992) “Okuma Alışkanlığında Öğretmenlerin Rolü”. Eğitim Dergisi, 1(2), 5-12.
- Yılmaz, B. (1998). Okuma Alışkanlığı Sorunu, Bir Enstitü Örneği ve Türkiye İçin Öneriler. Türk Kütüphaneciliği, 12 (3), 244-251.
- Yılmaz, B. (2000). Çok Kültürlü Toplumlarda Etnik Azınlık Çocuklarının Okuma ve Kütüphane Kullanma Alışkanlıkları. Türk Kütüphaneciliği, 14(4), 451-465.
- Yılmaz, M. (2006). İlköğretim 3. Sınıf Öğrencilerinin Sesli Okuma Hatalarını Düzeltmede ve Okuduğunu Anlama Becerilerini Geliştirmede Tekrarlı Okuma Yönteminin Etkisi. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

EKLER

Ek-1. Araştırmada Kullanılan Kazanımların Listesi

1. Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.
2. Metindeki anahtar kelimeleri belirler.
3. Metnin konusunu belirler.
4. Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.
5. Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.
6. Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.
7. Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.
8. Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.
9. Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.
10. Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.
11. Metne ilişkin sorular oluşturur.
12. Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.
13. Metnin planını kavrar.
14. Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.
15. Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.
16. Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.
17. Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.
18. Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.
19. Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.

Ek-2. Araştırmada kullanılan testte kazanımları ölçen soru numaraları

Kazanım Numarası	Kazanım Adı	Kazanımı Ölçen Soru Numaraları	
1	Metnin bağlamından hareketle kelime ve kelime gruplarının anlamlarını çıkarır.	1	2
2	Metindeki anahtar kelimeleri belirler.	3	4
3	Metnin konusunu belirler.	5	36
4	Metnin ana fikrini/ana duygusunu belirler.	7	8
5	Metindeki yardımcı fikirleri/duyguları belirler.	9	10
6	Anlatımın kimin ağzından yapıldığını belirler.	24	25
7	Olay, yer, zaman, şahıs, varlık kadrosu ve bunlarla ilgili unsurları belirler.	11	14
8	Metindeki sebep-sonuç ilişkilerini fark eder.	12	18
9	Metindeki amaç-sonuç ilişkilerini fark eder.	17	19
10	Okuduklarındaki öznel ve nesnel yargıları ayırt eder.	15	16
11	Metne ilişkin sorular oluşturur.	20	23
12	Metnin türüyle ilgili özellikleri kavrar.	26	27
13	Metnin planını kavrar.	28	30
14	Metni oluşturan unsurlar arasındaki geçiş ve bağlantıları fark eder.	29	31
15	Metindeki söz sanatlarının anlatıma olan katkısını fark eder.	32	33
16	Metne ilişkin karşılaştırmalar yapar.	37	38
17	Metnin öncesi ve/veya sonrasına ait kurgular yapar.	34	35
18	Metinle ilgili görsel öğeleri yorumlar.	21	22
19	Okuduğu metne farklı başlıklar bulur.	6	13

Ek- 3. Okuduğu Metni Anlama ve Çözümleme Kazanım Testi

1. Londra'dan Paris'e döndükten sonra yine günlüklerini yazmaya devam eder. Yalnızlık anlarında, günlükleri onun sığınağıdır. Rahatça konuşabildiği tek yer bu defterin sayfalarıdır.

Bu parçaya göre “rahatça konuşabilmek” aşağıdakilerden hangisini ifade eder?

- A) Akıcı bir biçimde yazabilmek
- B) İçinden geçenleri açıkça anlatabilmek
- C) Fikirlerini başkalarıyla paylaşabilmek
- D) İnsanlarla çekinmeden sohbet edebilmek

2.

- Buraya gelmesine herhangi bir mâni yoktu.
- Akşam yemeği çağrımıza cevap bekliyoruz.
- Sanatçı, bu eseriyle büyük bir üne kavuşmuştu.
- Yarışmanın son turunda başarılı oldu.

Aşağıdakilerden hangisi, cümle kutusundaki altı çizili sözcüklerden herhangi birinin eş anlamlısı olarak kullanılamaz?

- A) Yapıt B) Davet C) Engel D) Ünlü

3. Şunu bilin ki, hayatımızda en yüce, en güçlü ve faydalı dayanağımız, ana baba evinden kalma hatıralarımızdır. Size sık sık terbiyenizden söz açılır; dediğim gibi, güzel, üstüne titrenilen çocukluğunuzdan kalma bir hatıra, terbiyenin en iyisidir. Böyle hatıralardan dağarcığına çokça toplayarak hayat yoluna çıkan insan, bütün ömrüne güvenle bakabilir. Kalbimizde kalan tek bir iyi hatıranın bile bir gün faydasını görebiliriz.

Bu metnin anahtar kelimelerini “hatıra, terbiye, çocukluk” olarak belirleyen bir öğrenci bu kelimeleri belirlerken aşağıdakilerden hangisini düşünmüştür?

- A) Paragrafın anlamına en büyük ipucunu bunlar veriyor.
- B) Günlük hayatta sıkça karşılaştığım kelimeler.
- C) Bunlarla ilgili araştırma yapmam gerekiyor.
- D) Bu kelimelerin birden çok anlamı var.

4. Ayşe bir öpücük yolladı parmaklarının ucuyla buluta. Ayşe'nin öpücüğü buluta ulaşınca, bulut şöyle bir şaşırdı. Ama sonra toparlandı, koskocaman bir gül biçimini aldı. Gökyüzü gökyüzü olalı, bu mavi atlasa böylesine güzel, böylesine ak bir gül açmadı. Ayşe bu ak gülü hayran hayran seyretti. Lafı fazla uzatmayalım. O günden sonra bulut Ayşe'den hiç ayrılmadı.

Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bu metnin anahtar kelimeleri birlikte kullanılmıştır?

- A) Sevdalı bulut, küçük kızdan bir daha hiç ayrılmadı.
- B) Ayşe'nin gökyüzüne gönderdiği öpücük bulutu güle çevirdi.
- C) Gökyüzü daha önce hiç bu kadar güzel olmamıştı.
- D) Şaşkınlık geçiren Ayşe, bir süre sonra kendini topladı.

5. Masanın üzerindeki kırıntıları toplamak için el süpürgesi kullanıldığını ya da vidaların elektrikli tornavidayla takıldığını görmüşsünüzdür belki. Bunların ikisi de uzay araştırmaları sonucunda ortaya çıktı. Ay'a giden astronotların taş örnekleri toplamaları gerekiyordu. Astronotların bunu yapabilmek için taşınabilir aletlere gereksinimi vardı. Üstelik bunlar hem hafif hem de kablosuz olmalıydı. Böylece ilk kablosuz el aleti üretildi. Daha sonra bir elektrik kaynağına bağlı kalmadan uzun süre çalışabilen, daha hafif aletler üretilmeye başlandı. Sonuçta bugün birçok yerde görebileceğiniz şarj edilebilen ev aletleri ortaya çıktı.

Bu metnin konusu aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hafif ve pratik alet geliştirme çabası
- B) Uzay araştırmalarının nasıl sürdürüldüğü
- C) Astronotların uzaydaki çalışma biçimleri
- D) Kablosuz ve şarj edilebilen aletlerin bulunuş süreci

6. Günler arasından yazın ucu gözükünce içimde tarifsiz bir boşluk doğar. Ortalıkta kimsecikler kalmamıştır. Artık sokakta, otobüslerde adımbaşı bir tanıdıkla karşılaşamazsınız. Telefonunuz çalmaz olur. Birilerini arar, cevap alamazsınız. Kapısını çalacak bir dost bile bulamazsınız. Herkes tatilini geçireceği bir yer bulmuştur kendine.

Bu paragrafın en uygun başlığı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaz Parıltısı
- B) Yaz Geceleri
- C) Yaz Biterken
- D) Yaz Hüzünleri

7. İnsanın sesi güzelliğine yazın kavuşur. Çünkü yaz, engin mavisıyla umut demektir. Güzelliktir, güzeli düşündürmek. Sanat ilhamları en çok yazın gelir yoklar kapımızı. Yazın yazılanlar çizilenler daha umut verici, iç açıcı şeylerdir. İnsanlar daha güçlü, daha isteklidir. Çünkü yaz mutluluk kaynağıdır.

Bu paragrafın ana düşüncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Yaz mevsimi insanlara yaşama sevinci verir.
- B) Sanatçılar önemli eserlerini yazın meydana getirirler.
- C) İnsanlar yaz mevsiminde daha iyi anlaşırlar.
- D) Yazın kırgınlıklar ve küskünlükler son bulur.

8. Yüksek düşüncelerin bayağı zevklerle bir arada bulunması mümkün değildir. Zevklerin bayağılığı düşüncenin asaletini zedeler. Düşünce alanında üst seviyede olduğunu sandığımız insanların zevklerinde basitlik ve bayağılık görüyorsak, o kimsenin fikrî değerlendirmelerine de şüphe ile bakmak gerekir. O zaman görülecektir ki düşünce alanında da bu insan aldatici bir parlaklığa sahiptir.

Paragrafta vurgulanan düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Asil düşünceli insanlar her alanda kendisini geliştirirler.
- B) Olgun bir insanda düşünce ve zevk birlikte gelişir.
- C) Estetik duygusu gelişmiş insanlar zevk sahibidirler.
- D) Zevkli insanlar daha az hata yaparlar.

9. Düşünce hem tutucu, gelenekçi, hem de özgür olamaz. Düşüncede özgürlük, eski düşünce kalıplarını kırmanın ta kendisidir. Kalıplar dışına çıkamayan, kendi aklını kullanamayan insan, özgür düşünemiyor demektir. Buna karşılık yalnız kendi aklını beğenen de özgür olamaz.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisi çıkarılamaz?

- A) İnsanlara özgür düşünmenin yolları öğretilmelidir.
- B) Düşünce, aklın kurallarına uygunsa doğrudur.
- C) Bir düşünce önceki düşüncelerden ayrıldığı ölçüde özgürdür.
- D) Özgür düşünce, doğruyu bulmak için bütün görüşlere değer verir.

10. Pek çok kişi kendini sevmeyi bencil olmakla karıştırır. Oysa kişi kendini sevmez, beğenmezse, kendisiyle barışık olmazsa dostluk elini başkalarına nasıl uzatsın, onları nasıl sevsin? Dikkat edin, kendinden memnun, kendi içinde huzurlu kişiler, etrafına en çok sevgi verebilen kişilerdir. Onun için işe önce kendinizi severek, beğenerek, kendinizle barışık olarak başlayın.

Paragraftan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşamaz?

- A) Özgüveni olan insan çevresini renklendirir.
- B) İç huzuru olmayanlar yalnız yaşamaya mahkûmdurlar.
- C) Mutluluğun harcında sevgi vardır.
- D) Kendisiyle barışık insan önce “ben” diyendir.

11. Bir akşam aldığıni geri vermeyen bir arkadaşı, Nasrettin Hoca'ya “Senden bir dileğim var.” demiş. Hoca, adamın gene para isteyeceğini anlayarak “Dilekler karşılıklı, önce benim bir dileğim var, sen onu yerine getir, sonra kendi dileğini söyle.” demiş. Arkadaşı “Tamam.” deyince Hoca söylemiş dileğini: “Gözünü seveyim, benden borç para isteme!”

Bu metinde aşağıdaki öğelerden hangisi yoktur?

- A) Olay B) Yer C) Zaman D) Şahıs

12. Aşağıdaki dizelerin hangisinde dile getirilen istek, gerekçesiyle birlikte verilmiştir?

- A) İncecikten bir kar yağar,
Tozar Elif Elif diye.
- B) Yâre selam söylen seher yelleri,
Çıkıp şu yollara naz eylesin.
- C) Gönül gurbet ele çıkma
Ya gelinir ya gelinmez.
- D) İstanbul'un orta yeri sinema,
Garipliğim, mahzunluğum duyurmayın anama

13. Yazarken kitapları bir yana bırakır, aklımdan çıkarırım; kendi gidişimi aksatırlar diye. Gerçekten de iyi yazarlar üstüme fena abanır, yüreksiz ederler beni. Hani bir ressam varmış, horoz resimleri yaparmış da, uşaklarına, atölyesine hiç horoz sokmamalarını tembih edermiş, ben de öyle...

Paragrafa en uygun başlık aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitaplar ve Horoz
- B) Resim atölyesi
- C) Özgün Yazabilmek
- D) Benim Kitaplarım

14. Turgut, bu mektubu çalışma masasının üstüne koymuş, karşısında saat 01.00'e kadar oturup durmuştu. Selim'in titrek bir yazıyla karaladığı satırlar gözlerinin önünde uçuruyordu. Harflerin arasında arkadaşının uzun parmaklarını seçer gibi oluyor, okuduğu kelimelerle birlikte onun kalın ve boğuk sesinin odada yankılandığını sanıyordu.

Bu parçadaki olay, yer, zaman ve kişiler aşağıdakilerin hangisinde doğru olarak verilmiştir?

	Olay	Yer	Zaman	Kişiler
A)	Selim'in yazı yazması	Balkon	Akşam	Yazar, Selim
B)	Selim'in Turgut'a Seslenmesi	Salon	Öğlen	Yazar, Turgut
C)	Turgut'un mektup okuması	Oda	Gece	Turgut, Selim
D)	Turgut'un masaya oturması	Mutfak	Sabah	Yazar, Turgut, Selim

15. (1)Arkeolojik çalışma kayıtlarına göre MÖ 5500 yılına uzanır Amasya'nın tarihi. (2) Hititler Dönemine ait yazılı belgelerde, adının "Hakmış" olduğu görülür. (3) Eldeki bilgilere göre "Amasya" ismine ise MÖ 300 ile MS 200 yılları arasında bastırılan madenî paralarda rastlanır. (4) Dört bir yanı yüksek kayalarla çevrili şehir, görkemli bir kale görünümüne sahiptir.

Bu metinde numaralandırılmış cümlelerden hangisi, kişisel görüş bildirmektedir?

- A) 1 B) 2 C) 3 D) 4

16. Aşağıdakilerden hangisi öznel anlatım içermektedir.

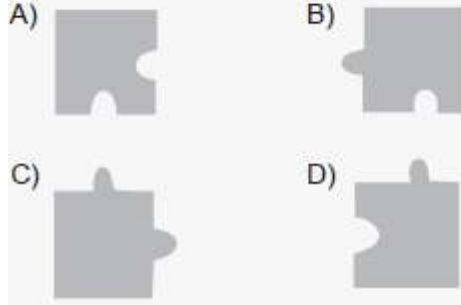
- A) Kuzey Kutbu'nda 9 ayda Türkiye'nin yüz ölçümü büyüklüğünde buzul eridi.
 B) Depremin merkezi Büyük Okyanus'tu.
 C) Kök hücre kanser tedavisinde kullanılacak.
 D) Burgazada yandı, bütün İstanbul seyretti.

17.

Yapbozdaki cümleler anlamlı bir paragraf oluşturmaktadır.

Bu yapbozun hangi parçasında amaç-sonuç ilişkisi bildiren bir cümle vardır?

18. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde neden-sonuç ilişkisi vardır?

- A) Yemek yemeği istiyor; ama iştahı yok.
- B) Onu herkes sever, çünkü o çok yardımsever.
- C) Başkalarıyla işbirliği içinde yaptı bu okulu.
- D) Kitabı aldım; fakat henüz okumadım.

19. Aşağıdakilerden hangisinde amaç-sonuç ilişkisi vardır?

- A) Senli benli bir üslupla yazılmış olması beni sevindirdi.
- B) Trafik tıkanıklığından okula geç gelebildim.
- C) Yarınki oturuma sizin için yer ayırttık.
- D) Kütüphaneye kitaplarımı okumaya geldim.

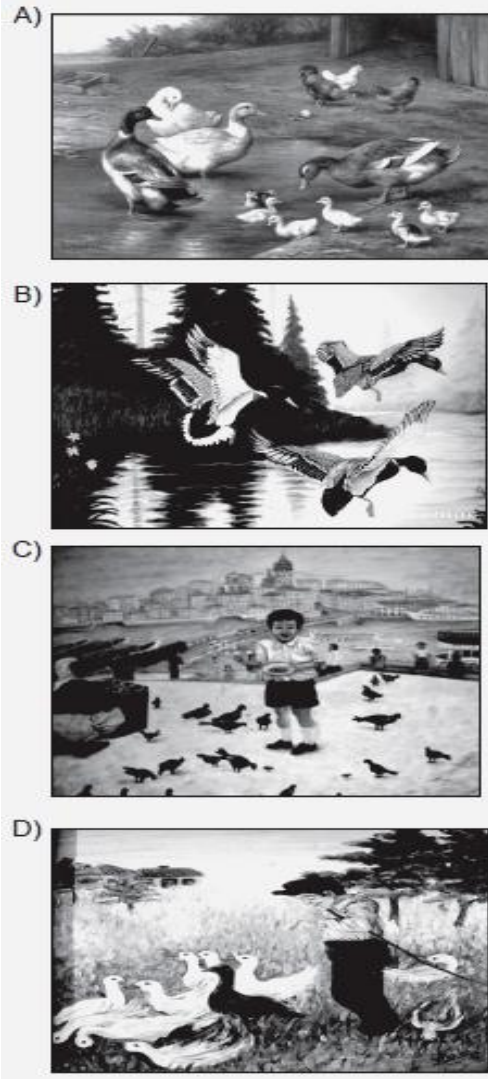
20. Doğal yaşamı desteklemeyi amaç edinen dernek, kurduğu “Ekolojik Pazar”da doğaya ve insana zararlı olduğu bilinen naylon torbaların kullanılmasına bugünden itibaren izin vermeyecek. Bunun için kese kâğıdı kullanımını kısa bir dönem serbest bırakacak ancak ileride tamamen bez torbaya geçilmesini sağlayacak.

Bu paragrafta aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı vardır?

- A) Ekolojik pazarlar nasıl yaygınlaştırılacak?
- B) Doğal yaşamı korumak için neler yapılıyor?
- C) Naylon torbanın insana ve doğaya verdiği zararlar nelerdir?
- D) Doğal ürünlerle beslenmek insan sağlığını nasıl etkiler?

21. “ En iyisi şöyle bir gezmek ama görülecek nesi olabilir böyle sessiz bir yerin?” diye düşündü genç adam ve yürüdü bir süre. Derken bir canlılar topluluğuyla karşılaştı. Kimi gıtgıtdak kimi vak vakvak, dedi. Topluluktan biri “Ne tarafa gidiyorsunuz?” diye sordu genç adama. Genç adam “Çalılığa ama bakıyorum orada kimseler yok.” dedi. Topluluktaki yavrulardan biri de şöyle karşılık verdi: “Ne yapalım ressam onları çizmemiş. Siz de resmin dışındasınız zaten. İçine girmek isterseniz ressama başvurunuz.”

Bu metin aşağıdaki resimlerin hangisinden etkilenilerek yazılmıştır?

22.

Tarihçiler, geçmiş yaşamla ilgili bilgilere ulaşırken kartpostallardan da yararlanmaktadırlar. Örneğin, bir Osmanlı kartpostalında yüz yıl öncesine ait yaşamdan kesitler görülebilmektedir.

Buna göre yukarıda verilen kartpostaldan, dönemin yaşamıyla ilgili hangi bilgilere ulaşılabilir?

A) Günlük kıyafetler	B) Ticaret yaşamı
C) Toplumsal kurallar	D) Mimari özellikler

23. Sahibimin okumadığı kitaplardan biriyim. Benimle aynı kaderi paylaşan çok sayıda kitap var, biliyorum. Onun kütüphanesinde okunmadan eskiye kitaplarımız biz. Yıllardır bekliyoruz bu raflarda. Arada bir yerlerimiz temizlik gibi nedenlerle değişse de birbirimizi gözden kaçırmıyoruz. Taşınmalardan pek hoşlanmıyoruz elbette; ev değiştirmek demek sakatlanan, kaybolan dostlar demek. Yeni gelenler kaybolanların yerine alınıyor, biliyoruz. Yine de heyecanla karşılıyoruz yeni arkadaşlarımızı. Biraz sıkışıp yer açıyoruz onlara, sonra onlar da beklemeye başlıyor. Sonsuzluk gibi bir bekleyiş bu, neyse ki kitaplar sabırlı oluyor.

Yukarıdaki metinde aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Yeni kitaplar neden alınıyor?
- B) Hangi tür kitaplar okunmuyor?
- C) Kitapların yeri neden değiştiriliyor?
- D) Kitaplar yeni arkadaşlarına nasıl davranıyor?

24. Aşağıdaki metinlerin hangisinde olay, üçüncü kişinin ağzından anlatılmıştır?

- A) Anneme armağan olarak aldığım cam kavanozu yemek masasının üzerine bıraktım. Annem mutfığa girdi, sandalyeye oturdu ve masanın üzerindeki kavanoza bakmaya başladı. Kavanozun üzerindeki “Senin İçin” yazısını okuyunca gülümsedi.
- B) Günlerden beri ilk kez; yağmurun fısıltısından, ikindi güneşinin odaya yansımından çok, hamam buğusu gibi içeride toplanmış hissini veren puslu, ıslak aydınlıktan hoşlandım.
- C) Arkadaşım birkaç çıtayı çatmış, çevrelerinden geçirdiği ipi bağlamaya çalışıyordu. “Yardım edebilir misin?” dedi. Yanına gittim ve parmağımı düğüme bastırdım. Çok büyük ve güzel bir uçurtma yaptık.
- D) Çiftçi, çalılıkların arasında bir kıpırtı hissetti. “Bu mutlaka bizim tavukları yiyen tilkidir.” diye düşündü. Ağır ve sessiz adımlarla sesin geldiği yöne ilerledi.

25. Aşağıdaki olaylardan hangisi farklı kişinin ağzıyla anlatılmıştır?

- A) Akşama kadar bu köşede bekledik. Ara sıra ayağa kalkıp dizlerimizi ovuşturuyor, sonra tekrar çömeliyorduk.
- B) Hepimiz sabırsızlanıyorduk. Sonunda akşama doğru ta uzakta, bir toz bulutu içinde sürünün yaklaştığını görünce sevincimizden bağırmaya başladık.
- C) Her sabah çam kokulu yollardan geçip okula giderdik. Okuldan dönüşte arkadaşlarımızla bir araya gelir, o kocaman oyun bahçemize yani doğaya koşardık.
- D) Birkaç gün sonra, kuşun delmeye çalıştığı ağacın yanına gittim. Ağaca, bir cevizden biraz büyükçe ve çok düzgün yuvarlak bir delik açmış olduğunu gördüm.

26. 23 Ocak 1987’se İstanbul’da doğmuşum. Annem, Neyyire Hanım; babam ise Ali Rıza Bey’dir. İlk ve ortaöğrenimimi mahalle mektebinde tamamladıktan sonra Vefa Lisesini bitirdim. Ardından 1920’de İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümünden mezun oldum.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Biyografi B) Deneme C) Söyleşi D) Otobiyografi

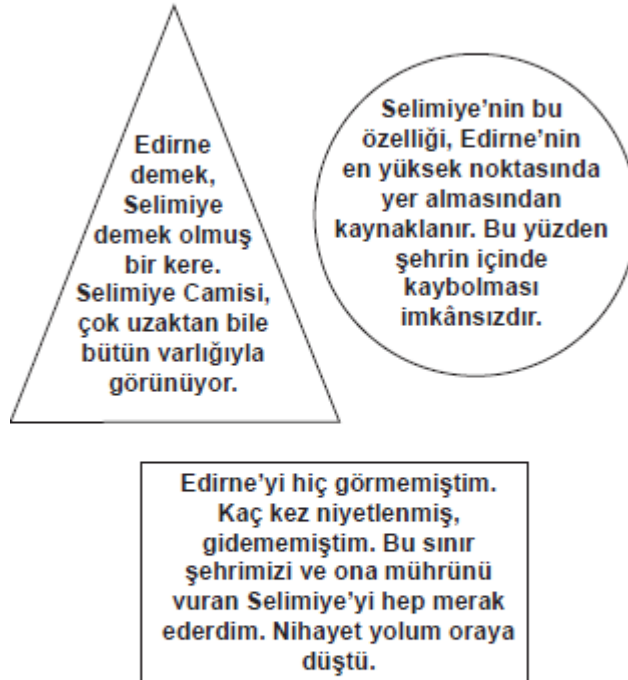
27. Bundan hayli zaman önce eski okulumun önünden geçiyordum. Bir beyefendi, okulun kapısından girmek üzere idi. Yüzüne bakınca belki yirmi seneden beri görmediğim Türkçe öğretmenimi tanıdım. Kendisiyle konuşmak istedim ve arkasından ben de okula girdim.

Bu metnin türü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Deneme B) Anı C) Masal D) Günlük

28.

△, ○, □ sembollerinin içindeki parçalar bir yazının giriş, gelişme ve sonuç bölümleridir.

Bu parçalar aşağıdakilerin hangisinde "giriş, gelişme, sonuç" biçiminde sıralanmıştır?

- A) △, ○, □ B) △, □, ○
C) □, △, ○ D) □, ○, △

29. Aşağıdaki cümlelerle bir paragraf oluşturulduğunda, hangisi son cümle olur?

- A) Hava henüz karanlıktı.
B) Odanın içine gecenin serinliği doldu.
C) Önce hoşla gidiyor, sonra üşütüyordu insanı.
D) Pencereyi ardına kadar açtım.

30.

Elif, kartlardaki cümleleri “olayların oluş sırasına göre” sıralamak istemektedir. Buna göre Elif, kartları nasıl sıralamalıdır?

1 Dirseklerini masaya dayadı ve başını yana eğip bir süre düşündü.	2 Sonra, bir saniye bile ara vermeden yazmaya başladı.	3 Çalışma odasında bir aşağı bir yukarı iki defa dolaştı.
4 Parmaklarını kapatıp açtı ve yazı takımını eline alarak masaya oturdu.	5 Önceden lambasını yakmış olduğu büyük yazı masasının önünde durdu.	

- A) 2 - 4 - 3 - 5 - 1 B) 3 - 5 - 4 - 1 - 2
 C) 4 - 2 - 1 - 3 - 5 D) 5 - 1 - 2 - 4 - 3

31. 1. Bir şekerin yaklaşık ne kadar büyüklükte olduğunu, şekerler arasında ne kadar boşluk bulunduğunu ve kavanozun büyüklüğünü hesaplamaya başladım.
 2. Civardaki dükkân sahiplerinden birinin aklına eğlenceli bir fikir geldi.
 3. Fakat benim hesaplamış olduğum sayı da, diğer pek çok müşterininki gibi, gerçek sayıdan çok uzaktı.
 4. Ben de matematikçi olduğumdan, sadece tahmin yürütmek değil, şekerlerin tam sayısını bulmak istedim elbette.
 5. İçi şekerle dolu cam bir kavanozu tezgâhın üstüne koydu ve bu kavanozu, içinde kaç şeker olduğunu doğru tahmin edene hediye edeceğini söyledi.

Numaralandırılmış cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulmak istendiğinde sıralama nasıl olur?

- A) 1 - 3 - 2 - 5 - 4 B) 2 - 5 - 4 - 1 - 3
 C) 2 - 1 - 3 - 4 - 5 D) 5 - 4 - 2 - 1 - 3

32. Bir çocuk düşünce, ırmağın kıyısında kocaman bir çiçek gördü. Ata benziyordu çiçek ve etrafındaki arkadaşlarına da nasihatler ediyordu. Sonra şiddetli bir rüzgâr sesi geldi dışarıdan ve bir ağaç devrildi gürültüyle. Çocuk uyandı bu gürültüye.

Aşağıdakilerden hangisi bu metindeki “kişileştirme sanatı”nı sağlamıştır?

- A) Şiddetli rüzgâr sesinin duyulması
- B) Çiçeğin ata benzetilmesi
- C) Ağacın gürültüyle devrilmesi
- D) Çiçeğin nasihatte bulunması

33. Bisiklet, kullanımı ve bakımı kolay bir araçtır. Çok az yer kaplar; bir duvar kenarına ya da apartmanın bir köşesine rahatça bırakılabilir. Mekanik bir karıncadır bisiklet. Kendi ağırlığından birkaç kat fazla yükü taşır.

Bu metinde aşağıdakilerden hangisi vardır?

- A) Konuşturma
- B) Abartma
- C) Benzetme
- D) Kişileştirme

34. Herhangi bir resimden söz eden bir yazıyı okuduktan sonra, siz gene de bu resmin kendisini okumaya çalışın. Kuşkusuz, bu okuma sizden çok özel bir çaba ister. Ancak bu çabanın sonunda yepyeni bir dünya keşfedeceğinizi unutmayın. Biz yazarların sözcükleri bir pusula işlevi görür, o kadar...

Yazarın vermek istediği mesaj dikkate alındığında bu parça, aşağıdakilerin hangisiyle devam ettirilmelidir?

- A) Ressamların çizgileri ve renkleri ise bu dünyanın içinde başka dünyaların var olduğunu gösterir.
- B) Resim sanatının her şeyden önce bir renk sanatı olduğuna inanan ressam, nasıl olup da bu denli az renkle yetinebilir.
- C) Ressamın nesnelere olan düşkünlüğü, renk yoğunluğuna ulaşmak istemesinden kaynaklanır.
- D) Birçok kez yazdım, bana göre resimde zaman ögesi yoktur.

35. Sabah çık evden, akşam gel, türlü 8. iş güç, türlü üzüntü, türlü yorgunluk. Ancak yatakta, uykudan önceki yarım saat, bir saat, bazen de uyku kaçınca, gece yarılarında sonra bir saat. O yarım saatler, bir saatler birike birike koca kitapları deviren zaman parçaları oluveriyor işte! Bir de yollarda, vapurlarda, otobüslerde okumak var. Oturacak bir yer bulmuşuz, şöyle aydınlık bir pencere dibi. Açarız kitabımızın yapraklarını, kendi evrenimize dalarız... Kalabalık varsın sıkıştıkça sıkışsın dursun.

Konusu dikkate alındığında bu paragrafın öncesi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kitapların hepsine yetişmek zor. Ya okumaya zaman bulmak? En zoru da bu.
- B) İnsanların bizden beklentileri çoktur. Vaktimizin çoğu bunları karşılamakla geçer.
- C) Geçim derdi çevremizdeki güzellikleri görmemizi engelleyen şeylerden biridir. Belki de ilkidir.
- D) Bazı insanlar yorar bizi, bunaldığımızı hissederiz. Küçük dünyamızda sıkışıp kalırız.

36. Uçun kuşlar uçun doğduğum yere
Şimdi dağlarında mor sümbül vardır
Ormanlar koynunda serin bir dere
Dikenler içinde sarı gül vardır.

Dörtlüğün teması nedir?

- A) Sıla özlemi
- B) Ayrılık endişesi
- C) Doğa sevgisi
- D) Yalnızlık

37.

Zeytin

Her dem yeşil, uzun ömürlü ve kısa ya da orta boylu bir ağaçtır. Yaprakları şerit şeklindedir. Nisan-mayıs aylarında beyaz çiçekler açar. Ekim-ocak aylarında küçük meyveleri olgunlaşır. İlk başta yeşil olan meyvelerinin rengi zamanla siyaha dönüşür. Meyveleri yenir. Meyvelerinden yağ elde edilir. Ege, Akdeniz, Marmara Bölgelerinde ve az miktarda da Artvin-Çoruh civarında yetişir.

Kızılcık

Yaprak döken kısa boylu bir ağaçtır. Yaprakları elips biçimindedir. Mayıs ayında sarı çiçekler açar. Ardından yumurta şeklinde, küçük meyveler verir. İlk başta yeşil olan meyvelerinin rengi zamanla kırmızıya dönüşür. Meyvesinden marmelat yapılır. Ülkemizin hemen her yerinde yetişir.

Bu bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi her iki ağaçta da aynıdır?

- A) Yapraklarının biçimleri
- B) Yetiştikleri yerler
- C) Çiçek açma mevsimleri
- D) Meyvelerinden elde edilen ürünler

38.

Kirpiler, kış uykusuna yatmak için birkaç küçük yuva yaparlar. Bu yuvaların içine kuru yapraklar, ince dallar yerleştirirler. Yuvanın içinde sürekli dönerek yaprakların, dalların düzleşmesini sağlarlar. Kirpiler birkaç yuvaları olduğu için başka hayvanlar tarafından rahatsız edildiklerinde ya da soğuktan etkilendiklerinde birinden diğerine geçebilirler.

Sincaplar; kış için ağaç kovuklarına, kuş yuvalarına, ağaç dallarına, çatılara yuva kurabilirler. Yuvalarının içini kuru yaprak, ot, yosun ve tüy gibi malzemelerle kaplarlar. Yuvalarının en dışını da ağaç dallarını yerleştirerek iyice sağlamlaştırırlar. Yuvalarını diğer sincaplarla paylaşabilirler ve birbirlerine sokularak ısınırlar. Dışarı çıkamadıkları dönemler için kozalak, ceviz gibi tohumları yuvalarında saklarlar. Sincapların birkaç kış yuvası da vardır.

Buna göre, kirpilerin ve sincapların farklı yönü aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Kış şartlarına uygun yuvalar yapmaları
- B) Yuvalarını kendi türlerinden hayvanlarla paylaşmaları
- C) Kışın yararlanmak için birden fazla yuva yapmaları
- D) Yuvalarını kurmak için ağaç dallarından faydalanmaları

Ek-4. Soruların Güvenirlik Katsayısı

SORU SAYISI	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
1.Grup doğru sayısı	73	73	75	70	58	74	74	45	27	46	87	40	64	85	76	73	60	61	57
GÜÇLÜK İNDEKSİ (P)	0,811	0,811	0,833	0,778	0,644	0,822	0,822	0,500	0,300	0,511	0,967	0,444	0,711	0,944	0,844	0,811	0,667	0,678	0,633

2.Grup doğru sayısı	74	79	80	75	77	73	82	63	43	56	80	55	77	86	86	85	80	77	75
GÜÇLÜK İNDEKSİ (P)	0,82	0,88	0,89	0,83	0,86	0,81	0,91	0,70	0,48	0,62	0,89	0,61	0,86	0,96	0,96	0,94	0,89	0,86	0,83

TOPLAM DOĞRU CVP	147	152	155	145	135	147	156	108	70	102	167	95	141	171	162	158	140	138	132
GÜÇLÜK İNDEKSİ (P)	0,82	0,84	0,86	0,81	0,75	0,82	0,87	0,60	0,39	0,57	0,93	0,53	0,78	0,95	0,90	0,88	0,78	0,77	0,73

SORU SAYISI	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
1.Grup doğru sayısı	67	65	67	76	76	72	59	75	64	60	51	45	58	70	62	65	56	75	55
GÜÇLÜK İNDEKSİ (P)	0,744	0,722	0,744	0,844	0,844	0,800	0,656	0,833	0,711	0,667	0,567	0,500	0,644	0,778	0,689	0,722	0,622	0,833	0,611

2.Grup doğru sayısı	76	77	83	85	79	75	69	83	83	72	77	69	76	75	72	70	79	79	62
GÜÇLÜK İNDEKSİ (P)	0,84	0,86	0,92	0,94	0,88	0,83	0,77	0,92	0,92	0,80	0,86	0,77	0,84	0,88	0,80	0,78	0,88	0,88	0,69

TOPLAM DOĞRU CVP	143	142	150	161	155	147	128	158	147	132	128	114	134	145	134	135	135	154	117
GÜÇLÜK İNDEKSİ (P)	0,79	0,79	0,83	0,89	0,86	0,82	0,71	0,88	0,82	0,73	0,71	0,63	0,74	0,81	0,74	0,75	0,75	0,86	0,65

AYIRT EDİCİ (Q)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	- 0,0 1	- 0,0 7	- 0,0 6	- 0,0 6	- 0,2 1	0,0 1	- 0,0 9	- 0,2 0	- 0,1 8	- 0,1 1	0,0 8	- 0,1 7	- 0,1 4	- 0,0 1	- 0,1 1	- 0,1 3	- 0,2 2	- 0,1 8	- 0,2 0
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
	- 0,1 0	- 0,1 3	- 0,1 8	- 0,1 0	- 0,0 3	0,0 3	- 0,1 1	- 0,0 9	- 0,2 1	- 0,1 3	- 0,2 9	- 0,2 7	- 0,2 0	- 0,0 6	- 0,1 1	- 0,0 6	- 0,2 6	- 0,0 4	- 0,0 8

STANDART SAPMA

38,0224

K2 0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
	- 0,01	- 0,06	- 0,05	- 0,04	- 0,16	0,01	- 0,0 8	- 0,1 2	- 0,0 7	- 0,0 6	0,0 7	- 0,0 9	- 0,1 1	- 0,0 1	- 0,1 0	- 0,1 2	- 0,1 7	- 0,1 4	- 0,1 5
	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38
	- 0,08	- 0,11	- 0,15	- 0,09	- 0,03	-0,03	- 0,0 8	- 0,0 8	- 0,1 7	- 0,1 0	- 0,2 1	- 0,1 7	- 0,1 5	- 0,0 4	- 0,0 8	- 0,0 4	- 0,1 9	- 0,0 4	- 0,0 5

K20 TOPLAMI : -3,3267

1-

= -0,9125

STANDART SAPMA: 38,0224